

Kaiken maailman jutut

Kehitysmaauutistoimisto IPS Suomessa 1985–2020

Toimittanut Milla Sundström

Kannen kuva: Marcia Julio Vilanculos osallistui naisille järjestetyille digitaalisen lukutaidon kurssille Mosambikin pääkaupungissa Maputossa keväällä 2018. Hän joutui välillä ottamaan vauvansa mukaan. Kuva: Mercedes Sayagues/IPS

Kaiken maailman jutut

Kehitysmaauutistoimisto IPS Suomessa 1985–2020

Toimittanut Milla Sundström

Tekijä on saanut tukea Journalistisen kulttuurin edistämissäätiöltä (Jokes)

Sisältö

3	Johdanto • <i>Milla Sundström</i>
5	Muistot talteen • <i>Kari Kortelainen</i>
6	1. Journalismi maailmanparannuksen välineenä • <i>Milla Sundström</i>
13	2. Suomen IPS:n vaiheet • <i>Milla Sundström</i>
65	Kuvakooste
69	3. Perustajat muistelevat • <i>Katri Merikallio</i>
74	4. Juoksupojasta puheenjohtajaksi • <i>Mikko Myllykoski</i>
76	5. The light of IPS shone on my path • <i>Linus Atarah</i>
81	6. Kirjeenvaihtajana ja kolumnistina • <i>Risto Isomäki</i>
83	7. Tekniikkavelhona • <i>Risto Autio</i>
85	8. Buurisodan perintö kehitysjournalismissa • <i>Ullamaija Kivikuru</i>
94	9. Strategia ja tilastoja

Kustantaja Suomen Inter Press Service ry

Paino Niini, Helsinki 2020

ISBN 978-952-94-2998-1 (nid.)

ISBN 978-952-94-2999-8 (PDF)

ISBN 978-952-94-3000-0 (EPUB)

Johdanto

Suomen IPS -yhdistys ja sen uutistoimisto perustettiin 1985 tuomaan kehitysmaiden asukkaiden näkökulmaa suomalaiseen tiedonvälitykseen. ”Ääni äänettömille” oli kansainvälisen Inter Press Servicen perusajatus, ja se on siivittänyt toimintaa myös täällä Suomessa. Halusimme levittää tietoa kehitysmaiden vähäväkisten oloista ja ajatuksista mahdollisimman laajalle. Siksi pääkohteenamme olivat alusta asti valtaviirran viestimet.

IPS tarjoaa täydentäviä ja vaihtoehtoisia juttuja perinteisen uutisvirran sekaan ja rinnalle. Kotimaisen lehdistön suosikkeihin ovat kuuluneet maailmanpolitiikkaa uusista näkökulmista avaavat jutut. Niiden rinnalla olemme kuvanneet kehitysmaiden arkea tavallisten ihmisten näkökulmasta ja usein globaaleihin ilmiöihin kytkeytyen. Tarinalisuus oli olennainen osa IPS:n tuotantoa jo kauan ennen kuin se tuli muotiin Suomen valtamediassa.

IPS harjoittaa maailmanparannusjournalismia. Jo kansainvälisen IPS:n perustajat olivat 1960-luvulla vakuuttuneita siitä, ettei kehitystä voi olla ilman tietoa ja viestintää. Ja kehitystä he halusivat toiminnallaan palvella. Itse opin kolmen IPS-vuosikymmenen aikana, että ihmiselon peruskysymykset ovat kaikkialla hyvin samanlaisia: kaikki toivovat rauhaa, taloudellista turvallisuutta, terveyttä, rakkautta ja parempaa tulevaisuutta lapsilleen. Halusin levittää tätä viestiä uskoen sen lisäävän suvaitsevaisuutta ihmisten kesken.

Suomen IPS on mitannut viestinsä perille menoa pääasiassa julkaisuluvuilla. Emme ole päässeet tutkimaan juttujemme vaikutusta yksittäisten lukijoiden maailmankuvaan ja ajatteluun. Toiminta on kuitenkin tuntunut mielekkäältä, sillä ulkoministeriön aika ajoin teettämissä kyselyissä kansalaiset kaipaavat aina lisää tietoa kehitysmaista ja kehitysyhteistyöstä.

Näinä valeutusten ja trollauksen luvattuina aikoina tuntuisi entistäkin tärkeämmältä, että tarjolla olisi ammattitaidolla tuotettua ja luotettavaa tietoa maapallon eri kolkilta. Haastattelin IPS:n perustajaa Roberto Saviota lokakuussa 2019. Hänen mielestään internet on hieno asia ja lisää horisontaalista tiedonvälitystä. Ammattimaisuus viestinnässä kuitenkin vähenee, ja sillä on kielteisiä seurauksia.

Ajatus Suomen IPS:n historiikista virisi ensi kerran vuonna 2008. Rauhanpuolustajien Teemu Matinpuro tarjoutui julkaisemaan sen Pystykorva-kirjasarjassa yhdistyk-

semme 25-vuotisjuhlaan 2010. Suunnittelin ottavani muutaman kuukauden virkava-paata ja hakevani apurahaa siksi ajaksi. Sainkin pienen stipendin Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnalta, mutta rahaa olisi tarvittu lisää. Hakemukset jäivät tekemättä, sillä keväällä 2009 lama alkoi horjuttaa Suomen IPS:n toimintaa. Päätin yrittää tehdä historiikin sijasta historiaa ja pitää puodin pystyssä. Palautin Tiedonjulkistamisen rahan ja jatkoin töissä.

Keväällä 2013 päätimme yrittää koota historiikin 30-vuotisjuhliin vuonna 2015. Yhdistyksen hallituksen pitkäaikainen jäsen, freelance-toimittaja Jorma T. Mattila oli valmis hakemaan Koneen apurahaa omissa nimissään ja toteuttamaan hankkeen. Vuoden lopulla ilmeni, että tämäkin yritys jäisi haaveeksi: Koneelta ei herunut tukea, sillä hakijoita oli ilmaantunut 70 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

Kolmas yritys onnistui. Alkaessani keväällä 2019 suunnitella eläkkeelle vetäytymistä juolahti mieleeni, että historiikin kokoaminen voisi toimia pehmeänä laskuna työelämästä eläkepäiviin. Sain Journalistisen kulttuurin edistämissäätiöltä (Jokes) pienen apurahan hankkeen kuluihin. Se kattoi lähinnä IPS:n toimistohuoneen vuokran ja nettiyhteyden syyskuusta 2019 tammikuun 2020 loppuun. IPS:n toimitus oli siirtynyt seuraajani Matti Ripatin mukana hänen työhuoneelleen, mutta toimistolla sijaitseva arkisto oli tuiki tarpeellinen historiikin teossa. Mappeja näet jäi toimistolle vielä noin 150, kun tammikuussa 2017 siirryimme aiempaa pienempiin tiloihin ja Kansan arkistoon vietiin 17 laatikollista lehtileikkeitä ja 18 mappia.

Halusin, että historiikissa kuuluu muitakin ääniä kuin omani. Kaikki, joilta kysyin kirjoituksia, suostuivat mukisematta. Kirjoittajien ohella suurkiitos kuuluu Kari Kortelaiselle, joka vastasi kirjasemme kielen tarkistamisesta, taitosta ja visuaalisesta toteutuksesta. Historiaosan mahdollisista virheistä vastaan itse.

Helsingissä 20.1.2020

Milla Sundström

Muistot talteen

Kari Kortelainen

Tätä kohtalaisen vaatimatonta kirjasta on puuhattu yli kymmenen vuotta, kuten Millan edellä kirjoittamasta johdannosta ilmenee. Olen toiminut yhdistyksen puheenjohtajana suurimman osan tuosta ajasta ja nähnyt läheltä toimintaympäristön muutoksen. Media-ala on aivan toisenlainen kuin yhdistyksen aloittaessa toimintansa.

Idealistiset journalistit ja muut kehitysmaakysymyksistä kiinnostuneet – olin yksi heistä – polkaisivat 1980-luvun puolivälissä pystyyn uutistoimiston, joka vastasi selkeästi näkyvään kysyntään. Poliittiset päättäjät kannattivat kehitysmaatietoisuuden lisäämistä ja antoivat meille kaipaamaamme rahallista tukea. Lehtien julkaiseminen oli tuolloin vielä erittäin kannattavaa liiketoimintaa, mikä mahdollisti tilan antamisen kolmannen maailman arjesta kertoville IPS:n jutuille.

Viime vuosikymmen oli meille yhtä kurjistumisen ja kutistumisen kierrettä. Asiakkaat vähenivät, samoin julkinen tuki. Yhdistyksen hallitus päätti kuitenkin jatkaa toimintaa niin kauan kuin asiakkaita, juttuja ja rahaa riittäisi. Nyt näyttää siltä, että niitä riittää yllättävän pitkään.

Historiikin teko on meidän mielestämme perusteltua, vaikkei siihen sisältyisikään toiminnan lopetuspäivämäärää. Vaikka Suomen IPS on ollut lähes koko toimintansa ajan yhden työntekijän toimisto, se on ollut merkittävä toimija suomalaisessa media-kentässä. Siksi sen tarina kannattaa tallentaa.

Jos tuo tarina ei ketään kiinnosta, tappioksi jäävät vain tämän historiikin tekoon käytetyt tunnit ja pienet kulut. Se on aika pieni hinta. Jos Suomen IPS:n tarina taas painuu dokumentoimattomana unholaan ja joku – vaikkapa median historian tutkija – sitä myöhemmin kaipaa, menetys on suurempi.

1. Journalismi maailmanparannuksen välineenä

Milla Sundström

Inter Press Service syntyi optimistisena aikana, jolloin talous kasvoi eikä hallitsemattoman finanssitalouden paha henki ollut vielä päässyt pullosta. ”Me nuoret tiesimme, että meillä oli tulevaisuus.” Näin kertoo IPS:n perustaja ja pitkäaikainen pääjohtaja Roberto Savio (s. 1934) vuonna 2012 julkaisemassaan teoksessa *The Journalists Who Turned the World Upside Down*.

IPS perustettiin Roomassa 1964 edistämään rauhaa ja kehitystä tiedonvälityksen avulla. Se oli italialaisten ja latinalaisamerikkalaisten journalistien demokraattinen osuuskunta. Taloudellisen voiton sijaan tavoitteena oli tasapainottaa tiedonvälitystä globaalin etelän ja pohjoisen välillä. Ratkaisevaa ei ollut tiedon määrä vaan laatu. IPS halusi ”antaa äänen äänettömille”.

Savio viittaa Tampereen yliopiston varhaiseen tutkimukseen, jonka mukaan neljä suurta länsimaista uutistoimistoa – Reuters, AP, UPI ja AFP – tuotti 91,3 prosenttia kansainvälisestä uutistarjonnasta. Sitä pidettiin räikeänä imperialismin jäänteinä aikana, jolloin siirtomaavalta mureni nopeasti. Samaan aikaan kylmä sota kuitenkin jakoi maailmaa kahtia, eikä sen kumpaakaan leiriä kiinnostanut vahvistaa tiedonvälitystä kehitysmaiden vähäosaisia hyödyttävällä tavalla.

Savion kumppani IPS:n perustamisessa oli Roomassa opiskellut argentiinalainen Pablo Piacentini. Hän kokosi verkoston Eurooppaan tulleista latinalaisamerikkalaisista opiskelijoista, jotka olivat valmiita kirjoittamaan kotimaidensa oloja valottavia artikkeleita vaikka maksutta. Näin luotiin perusta kehitysmaauutistoimistolle, joka yhdisti aluksi Euroopan ja Latinalaisen Amerikan.

Savion mukaan tällainen aloitus oli loogista, sillä ”latinalaisamerikkalaisen kollegan kirjoittama juttu voitiin Euroopassa julkaista, koska sitä pidettiin eksoottisena. Afrikkalaisten, aasialaisten ja arabijournalistien jutut sen sijaan torjuttiin epäammattimaisena propagandana.”

Osuuskunta ei ollut vieras toimintamalli tiedonvälityksessä – esimerkiksi *Le Monde* oli sellainen – mutta IPS oli lajissaan ensimmäinen journalistien kansainvälinen osuus-

kunta. Ääni äänettömille -ajatus johti siihen, että IPS:n kirjeenvaihtajien piti pääsääntöisesti olla asemamaidensa asukkaita. Poikkeustapauksessa saatettiin hyväksyä naapurimaan kansalainen.

IPS:n sääntöjen mukaan jäsenistä kahden kolmasosan tuli olla lähtöisin etelästä, ja jokaisella oli yksi ääni. Osuuskunnan mahdollisia tuottoja ei jaettaisi jäsenille, vaan ne sijoitettaisiin toiminnan kehittämiseen.

”Tavoitteenani oli luoda ammattimainen uutistoimisto, joka antaisi äänen kolmannen maailman maiden demokraattisille prosesseille. Se tarkoitti mitä tahansa järjestelmää, joka rohkaisi kansan osallistumista erilaisissa kansallisissa ympäristöissä ja muuallakin kuin perinteisen brittiläisen demokratian puitteissa”, Savio selittää.

Toiseksi tavoitteekseen hän listaa äänen antamisen muutosvoimille, jotka lisäsivät sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja nykyaikaistumista. Se kattoi muun muassa Kuuban, joka ei vielä ollut liittynyt sosialistiseen blokkiin. Kaikki tämä vei IPS:ltä Italian ja muiden maiden kristillisdemokraattien tuen. IPS:n edeltäjä, Savion vuonna 1962 perustama Roman Press Service oli toiminut paljolti sen varassa.

Savio paljastaa kirjassaan, että IPS:n alkuvaiheen toimintaa rahoitettiin osin lainalla, jonka vakuutena oli hänen vanhempiensa koti. Vanhemmat olivat tarjoutuneet avuksi, jotta Savio voisi avioiduttuaan ostaa asunnon. Nuori pari muutti sen sijaan vuokralle ja käytti rahat IPS:ään.

Uutisia Timbuktusta

Vuonna 1964 YK:ssa perustettu kehitysmaiden ryhmä G-77 tuntui IPS:n luonnolliselta kumppanilta, mutta uutistoimiston asema ei-valtiollisena kansalaisjärjestönä herätti epäluuloja. Savio kuitenkin kieltäytyi tekemästä IPS:stä salonkikelpoista sitomalla sen jonkun valtion uutistoimistoksi.

Tuon ajan uutisteollisuus reagoi IPS:n syntyyn hyvin kielteisesti. Savio siteeraa AFP:n ulkomaantoimituksen johtajaa Victor Saint Polia: ”Se mikä on totta Pariisissa, on totta myös Timbuktussa. Siksi ranskalainen toimittaja voi kirjoittaa Timbuktusta ongelmitta, ja jopa paremmin kuin afrikkalainen journalisti.”

Jo vuoden 1965 lopulla IPS oli luonut toimistojen verkoston Latinalaiseen Amerikkaan, Yhdysvaltoihin, Kanadaan, Länsi- ja Itä-Eurooppaan sekä joihinkin Aasian ja Afrikan maihin. Uutistoimiston taloudellista perustaa vahvistettiin kehittämällä televiestinnän yhteistyötä tuolloisen teleprintteri- eli telextekniikan avulla.

Savion mukaan kansainvälisillä uutistoimistoilla oli kolme mahdollista hengissä pysymisen mallia: 1) riittävän suuret kotimarkkinat, kuten AP:lla Yhdysvalloissa, 2) valtion tuki, kuten esimerkiksi Ranskan AFP:lla ja Espanjan EFellä ja 3) muu liiketoiminta, kuten Reutersin pörssikurssitiedotteet ja IPS:n televiestintäpalvelut.

Omistusrakenteensa vuoksi IPS oli kummajainen uutistoimistojen joukossa, mikä herätti epäilyjä. Toiminnan takapiruksi veikkailtiin niin CIA:ta, KGB:tä kuin Vatikaaniakin.

Sisällöntuotannossa IPS keskittyi prosesseihin tapahtumien sijasta. Se taustoitti juttunsa, ja niissä esiintyi ei-perinteisiä toimijoita. Kovilla uutisilla IPS ei yrittänyt kilpailla.

Kehityksmaissa kansalliset uutistoimistot olivat valtion talutusnuorassa. IPS ryhtyi niiden kanssa yhteistyöhön tarjotakseen vastapainon maailman neljälle suurelle uutistoimistolle. Se perusti ensimmäisenä maailmassa swahilinkielisen palvelun. Se myös koulutti paikallisia toimittajia uuteen työ- ja ajatustapaan seminaareissa ja työpajoissa. Kansalliset uutistoimistot ottivat IPS:n aineiston jaeltavakseen. Se kuitenkin menetti sopimuksia, kun vallanpitäjät suuttuivat siitä, mitä IPS:n paikallinen kirjeenvaihtaja kirjoitti.

Uusi maailmanjärjestys

Keskustelu maailmanjärjestyksen muutostarpeista voimistui 1970-luvulla. YK:ssa hyväksyttiin 1974 julistus uudesta kansainvälisestä talousjärjestyksestä (New International Economic Order eli Nieo), joka muun muassa antoi kehityksmaille sananvaltaa alueellaan toimiviin ylikansallisiin yrityksiin. Monet teollisuusmaat, Yhdysvallat mukaan lukien, tukivat julistusta.

Samalla hyväksyttiin päätöslauselma uudesta kansainvälisestä tiedotusjärjestyksestä (New International Information Order eli Niio), jonka oli määrä kohentaa kehitysmaiden asemaa viestinnässä. Vaikka IPS oli pitkään toiminut asian puolesta, sillä ei ollut tässä virallista roolia, koska YK:ssa asiat hoidettiin valtioiden kesken. Kansalaisyhteiskunta oli vielä tuntematon käsite.

Unesco asetti 1976 Sean MacBriden johtaman komission valmistelemaan Niioa. Sitoutumattomien maiden liike NAM perusti samaan aikaan uutispoolin Jugoslavian uutistoimiston Tanjugin johdolla, ja IPS hoiti aineiston välityksen. Koska kyse oli kansallisten uutistoimistojen keskinäisestä tiedonvaihdesta, sisällön laatu aiheutti ongelmia. Kääntäessään näitä uutisia IPS:n toimittajat yrittivät myös parannella niitä, mistä tuli valituksia.

MacBride-komissio oli taistelukenttä länsimaisen ja kehitysmaiden näkemyksen välillä. Lännen mukaan tieto on vapaata ja sen epätasapainon voivat korjata vain markkinat, eivät valtiot. Kehitysmaat katsoivat, että tietoa käytetään läntisen maailman kulttuurisen kolonialismin ja määräysvallan välineenä, vaikka sen pitäisi olla kansallisen identiteetin työkalu.

IPS näki tietovirtojen epätasapainon ennen muuta laadullisena ongelmana, kun kehitysmaat keskittyivät paljolti määrään. Länsimaat taas pitivät omia arvojaan ainoina oikeina, mitä IPS ei allekirjoittanut. Sosialistimaat näkivät Niiossa erinomaisen välineen valvoa länsimaista uutisvälitystä, ja Savion mukaan kehitysmaat olivat niille pelkkä ideologisen taistelun tanner.

Näkemyserot johtivat umpikujaan. Kun MacBride-raportti esiteltiin 1980, lännen uutismaailma syytti Unescoa halusta säännellä tiedonvälitystä. Raportti kuitenkin hy-

väksyttiin yksimielisesti, ja USA jopa ehdotti toimintaohjelmaa median kehittämisen rahoittamiseksi kehitysmaissa.

30 vuotta takapakkia

Ronald Reaganin nousu Yhdysvaltain presidentiksi 1979 ja hänen hengenheimolaisensa Margaret Thatcherin valinta Britannian pääministeriksi merkitsivät Savion mukaan käänköpistettä maailman kehityksessä. ”Olimme siirtyneet Suezin kriisiä (1956) edeltäneeseen aikaan eli taantuneet 30 vuotta.” Se näkyi muun muassa voimistuvina hyökkäyksinä YK:ta vastaan ja talouden vapauttamisena kaikesta sääntelystä. 1980-luvun lopulla alkanut sosialismin romahtaminen viimeisteli taloudellisen globalisaation voitokulun.

IPS:lle 1980-luku oli kovaa aikaa. Savion mukaan se ei voinut luottaa enää yhdenkään valtion tukeen. Länsimaiden mediaorganisaatiot hyökkäsivät lehdistönvapauden nimissä Unescoa vastaan, ja IPS joutui suoraan tulilinjalle toimiessaan NAMin uutispoolin jakelijana.

Kesällä 1981 AP laittoi maailmanlaajuiseen jakeluunsa Washington Starissa julkaistun uutisen, jossa IPS:ää syytettiin radikalismista ja toiminnasta lehdistönvapautta vastaan. Savion mukaan perinteisten uutistoimistojen ennakkoluuloja IPS:ää kohtaan vahvisti paitsi sen outo omistusrakenne, myös sen laaja aktiivisuus televiestintäteknologian kehittämisessä kehitysmaihin, mikä tapahtui tarkoitukseen perustettujen järjestöjen kautta.

Lisäksi IPS kannusti toimistojaan Pohjois-Amerikassa ja Euroopan maissa itsenäisyyteen, jolloin niidenkin toiminta siirtyi osuuskunta- tai yhdistyspohjalle. Toimistot myös käänsivät IPS:n uutiset omalle kielelleen, kun isot uutistoimistot myivät aineistonsa kansallisille uutistoimistoille käännettäväksi. AP:n levittämän Washington Starin jutun mukaan IPS oli poliittinen organisaatio, joka toimi länsimaita vastaan. IPS alkoi saman tien menettää asiakkaita kaikkialla maailmassa.

Mustamaalauskompanjan poliittinen luonne sai vahvistuksen, kun eräs Reagania vastustanut Yhdysvaltain ulkoministeriön virkailija vuoti IPS:n Washingtonin-kirjeenvaihtajalle salaisen muistion, joka oli lähetetty kaikille USA:n suurlähetystöille. Niitä ohjeistettiin tekemään kaikkensa, että IPS:n toimistot suljettaisiin, koska kyseessä oli Yhdysvaltain vihollinen.

”Olin sokissa. Eikö juuri Yhdysvallat ollut vaatinut, ettei valtio saa puuttua mitenkään tiedonvälitykseen?” Savio kommentoi.

Hän pääsi keväällä 1982 keskustelemaan asiasta Yhdysvaltain ulkoministeriöön, jossa sovittiin, että IPS:stä tehdään puolueeton selvitys. Washingtonin yliopiston professorin C. Anthony Giffardin laatima raportti oli lopulta hyvin myönteinen IPS:lle, ja koko jupakka hautautui.

Vapauden tuulia

Niin hautautui myös Niio. USA ja Britannia tekivät lähtöä Unescosta, ja kehitysmaiden hallitukset kokivat tiedonvälityksen liian ristiriitaiseksi keskustelunaiheeksi. ”IPS oli jäänyt yksin pyrkimyksessään edistää erilaista uutisvälitystä”, Savio sanoo.

Savio lukee historian ironiaksi sen, että IPS päättyi 1980-luvun lopulla yhteistyöhön juuri AP:n kanssa sen tietoliikenneyhteyksien käytössä.

1990-luvun alkuvuosina maailman huomio keskittyi sosialismin romahdukseen. Hetken näytti siltä, että vapauden tuulet puhaltavat myös tiedonvälityksessä kautta maailman. IPS:kin oli mukana EU:n hankkeissa, joissa koulutettiin itäisen Keski-Euroopan maiden journalisteja uuteen ajatteluun. Kehitysmaiden asia uhkasi kuitenkin unohtua tässä riemussa, ja Savio koetti kampanjoida uudenlaisen prosenttiliikkeen puolesta: prosentti kehitysavusta tiedonvälityksen parantamiseen.

IPS nautti pitkään samanmielisten Euroopan valtioiden – joukossa olivat vuosien varrella muun muassa Belgia, Espanja, Hollanti, Italia, Norja, Ruotsi, Saksa ja Suomi – tuesta ja solmi 2000-luvulla suhteita myös nouseviin kehitysmaihiin, kuten Brasiliaan, Etelä-Afrikkaan ja Intiaan. 2010-luvulla valtiot kuitenkin vetäytyivät IPS:n tukemisesta – kenties ajatellen, että internet antaa äänen myös kehitysmaiden ihmisille.

Lokakuussa 2011 Helsingissä pidetyissä IPS:n tukijoiden ja oman johdon kokouksissa pääjohtaja Mario Lubetkin raportoi tilanteesta:

” Menossa ei ole IPS:n kriisi vaan talouden ja median yleensä sekä ict-alan muutos. Globaali uutisagenda muuttuu IPS:lle suotuisaan suuntaan, sillä nousevia aiheita ovat ruokaturva, ilmastonmuutos ja energia, muuttoliike, uudet taloudet ja globaali etelä.

IPS on joutunut leikkaamaan menojaan, minkä seurauksena tuotanto on vähentynyt lokakuusta 2010 syyskuuhun 2011 seuraavasti:

Englanninkielisiä alkuperäisjuttuja on tuotettu kuukaudessa 291 (346 edelliskaudella), espanjankielisiä 192 (234) ja ranskankielisiä 61 (47).

IPS:n juttuja ilmestyy enää 21 kielellä (25), vähennys tapahtui Aasiassa, mutta tarkoituksena on aloittaa palvelu kiinaksi.

Vuoden aika IPS:lle kirjoitti 491 henkeä (edellisvuonna 453) ja jutut päivättiin 445 paikkaan (506), jotka sijaitsivat 132 maassa (136).

Painokelpoisia korkean resoluution valokuvia tarjottiin vuoden aikana 832 kappaletta ja nettiin sopivia kuvia 2 314.

Käyntejä nettisivuilla oli 45 miljoonaa kuukaudessa ja yksittäisiä kävijöitä 1,5 miljoonaa.

”Kokousmatkoja”

Vielä tuolloin IPS:llä oli Suomen ohella muitakin valtioita tukijoinaan, ja tulevaisuuteen suhtauduttiin toiveikkaasti. Etelä-Afrikka liittyi virallisiin tukijoihin, ja vuoden 2012 kokous oli määrä pitää siellä. Sain matkakuluihin apurahan Jokesilta, mutta lopulta kokous peruuntui. Koska matkaohjelmassani oli paljon muutakin kehitysmaatoimittajan ammattitaitoa kehittävää sisältöä, sain pitää stipendin ja pääsin erinomaisen kiinnostavalle matkalle.

Vuonna 2013 IPS:n tukijakokous päätettiin pitää Argentiinan Buenos Airesissa, mutta sekin peruuntui viime hetkillä. Kustansin itse matkani, johon olin alun perin varannut myös lomailua, sillä mukaan lähti joukko ystäviä. Mielenkiintoinen reissu tämäkin ja hyödyllinen myös ammatillisesti.

IPS-kokous järjestettiin lopulta syksyllä 2014 YK:ssa New Yorkissa, mutta silloin tilanne oli monin tavoin toinen kuin 2011. Lubetkinin eron ja erinäisten sekavien vaiheiden jälkeen pääjohtajaksi valittu Saksan IPS:n Ramesh Jaura sai niskoilleen velkoja ja hupenevan tukikaartin.

Kokouksessa kuitenkin aisti, että YK-piireissä IPS oli yhä arvostettu tiedonvälittäjä. IPS:n hallituksen puheenjohtaja Walter Lichem pyysi uutistoimiston viimeisiin tukijavaltioihin kuulunutta Suomea etsimään muita samanhenkisiä maita rinnalleen. Ministerineuvos Lasse Keisalo Suomen YK-edustustosta lupasi välittää viestin eteenpäin, mutta se ei tietävästi johtanut tuloksiin.

Tasaista vauhtia kutistuneen IPS-uutistoimiston rahoitus on viime vuosina jäänyt puhtaasti hankepohjaiseksi, mikä vaikuttaa vahvasti sisällöntuotantoon. Juttujen sisällön suhteen ei sinänsä vallitse ristiriitaa, koska IPS etsii tukijoikseen samanmielisiä tahoja. Ongelma on lähinnä siinä, että rahoitus on täsmäsuunnattu esimerkiksi Karibian alueen ilmasto-ongelmiin, uusiutuvaan energiaan Latinalaisessa Amerikassa tai Afrikan maatalouteen. Silloin kyseinen aihe – niin tärkeä ja ajankohtainen kuin se onkin – voi nousta muuten suppeassa tuotannossa liian hallitsevaksi.

Alati niukkenevat resurssit heikentävät myös IPS:n mahdollisuuksia kouluttaa kehitysmaiden toimittajia, mikä on ollut sen suurimpia ansioita juttutarjonnan ohella. Tästä koulutuksesta ovat hyötynneet myös ”kilpailijat”, sillä lukuisa joukko IPS:n kasvatteja on päätenyt toimittajiksi niiden palvelukseen.

Gutenbergista Zuckerbergiin

Tapasin Roberto Savion Roomassa lokakuussa 2019, ja palasimme hetkeksi 1970-luvulle Niion aikoihin. Savio muistutti, ettei tavoitteena ollut pelkkä tietovirtojen määrällinen tasoittaminen globaalin pohjoisen ja etelän välillä, vaan ennen kaikkea erilaisen sisällön tuottaminen.

Vaikka maailma tuntui hetken olevan vastaanottavainen näille ajatuksille, niiden toteutus kompuroi kylmän sodan jakolinjoihin ja sai kuoliniskun 1980-luvun alussa

Reaganin ja Thatcherin valtaannousun myötä. Savion mukaan se merkitsi arvopohjan radikaalia muutosta. Sama ajatus, jossa yksilön etu korvaa yhteisön edun, leimaa Yhdysvaltain arvomaailmaa nykyisellä Donald Trumpin valtakaudella.

Internetiä Savio kiittää loistavaksi ideaksi, joka vahvisti tiedonvälityksen horisontaalisuutta, kun suunta aiemmin oli vertikaalinen eli ylhäältä alas. Täysin ongelmattomasta siirtymisestä ”Gutenbergin ajasta Zuckerbergin aikaan” ei kuitenkaan ole. Nyt on välttämätöntä tietää, mistä voi etsiä oikeaa tietoa, kun infoa tulvii joka tuutista.

”Tiedonvälitys on sirpaloitunut, ja joukkoon mahtuu paljon tyhmiä juttuja, kun informaatio ei ole kenenkään kontrollissa.”

Savio sanoo, että kansalainen on muuttunut ensin kuluttajaksi ja nyttemmin digitaaliseksi objektiksi. ”Omiin kupliinsa linnoittautuvat ryhmät eivät puhu keskenään kuin loukkauksilla. Tiedonkulun silmitön nopeus on hävittänyt pohdiskelun ja analyttisyyden. Niiden tilalle tulevat manipulaatio ja valeutiset. Tuloksena on zombien yhteiskunta.”

Se jää kauas niin uuden tiedotus- kuin talousjärjestyksenkin tavoitteista. Vaikka noin 3,8 miljardia ihmistä – eli lähes puolet maapallon asukkaista – käyttää internetiä, asianmukainen wc ja viemäri puuttuvat yli 2 miljardilta, Savio muistuttaa.

Hänen mielestään journalismi on kriisissä. Yhtäältä internet on vähentänyt perinteisen median merkitystä, mutta toisaalta maailma on entistä mutkikkaampi, ja sitä selittävää journalismia on entistä vähemmän. Journalistien asema ja työehdot ovat heikentyneet, kun kuka tahansa voi ryhtyä toimittajaksi tai kuvaajaksi.

”Ammattimaisuus vähenee tiedonvälityksessä, millä on kielteisiä seurauksia niin ihmisille, yhteiskunnille kuin koko maailmallekin”, Savio tiivistää.

2. Suomen IPS:n vaiheet

2.1 Aktivismilla alkuun

Toiminta kehitysmaiden auttamiseksi oli Suomessa voimissaan 1980-luvun alkupuoliskolla. Prosenttiliike vaati kehitysavun nostamista YK:n edellyttämälle tasolle 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta. Reilua kauppaa käyvien kehitysmaa- tai maailmankauppojen verkosto oli levittäytynyt koko maahan. Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa eli nykyinen Fingo perustettiin keväällä 1985 alan toimijoiden kattojärjestöksi.

Valveutuneiden opiskelijoiden ja toimittajien mielestä myös kansainväliset uutisvirrat kaipasivat korjausta. Suomessa, kuten lähes koko maapallolla, niitä hallitsi muutama suuri länsimainen uutistoimisto: Reuters, AFP, AP ja UPI. ”Jotka valitettavan usein keskittyvät kriisialueiden tai yleensä suurvaltapolitiittisesti merkittävien tapahtumien seurantaan kehitysmaissa”, todettiin Suomen IPS ry:n toimintakertomuksessa 1985.

Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan (HYY) suojissa syntyi syksyllä 1984 tukiryhmä kasvattamaan suomalaisten kehitysmaatietoutta ja edistämään uutistoimisto Inter Press Servicen (IPS) tuloa Suomeen (perustajat muistelevat sivuilla 69–73). Jo tuolloin tiedettiin, että Roomassa piti päämajaansa lähinnä kehitysmaihiin keskittynyt ja niiden tapahtumien uutisointiin erikoistunut kansainvälinen uutistoimisto IPS. Se oli pyrkinyt jo usean vuoden aikana luomaan yhteyksiä Suomeen. Ne olivat jääneet satunnaisiksi, ja suhteita hoidettiin lähinnä IPS:n Tukholman-toimiston kautta.

Muista suurista uutistoimistoista poiketen IPS oli toimittajiensa omistama ja johtama osuuskunta. IPS:n uutisverkosto oli jo tuolloin maailmanlaajuinen, ja suurin osa sen yli 70 toimistosta sijaitsi kehitysmaissa. Teollisuusmaissa IPS pyrki lisäämään kehitysmaista kertovaa tiedonvälitystä ja toisaalta välittämään kehitysmaille tietoa niitä kiinnostavista tapahtumista teollisuusmaissa. IPS:ää luonnehdittiin viestintäalalla toimivaksi kansainväliseksi kansalaisjärjestöksi.

Lehdet halusivat jutut suomeksi

Ruotsin IPS välitti jo materiaalia joillekin suomalaisille medioille. Keväällä 1982 Helsingin Sanomat hankki kolmen kuukauden koeajalle IPS:n uutisprintterin. Vuosina 1983 ja

1984 STT osti IPS:ltä keskimäärin yhden artikkelin viikossa. Tärkein käyttäjä oli kuitenkin Yleisradio, joka ryhtyi Ruotsin IPS:n asiakkaaksi 1982.

Keväällä 1984 Tampereen yliopiston tiedotusopin opiskelijat kartoittivat suomalaisien lehtien kiinnostusta IPS:n palveluihin. Jutut kiinnostivat, mutta ne haluttiin suomeksi.

Hanke konkretisoitui, kun Helsingin yliopiston ylioppilaskunta (HYY) saatiin mukaan. Sergio Jellinek IPS:n Tukholman-toimistosta vieraili Suomessa joulukuussa 1984 ja sopi, että toiminta voi alkaa Ylioppilaslehden yhteydessä HYYn tiloissa. Jellinek neuvoi hakemaan ulkoministeriöltä tukea hankkeen toteuttamiseen.

Ylioppilaslehden silloinen päätoimittaja Kimmo Pietinen sopi Jellinekin kanssa, että lehti tilaa IPS:n palvelut 15. tammikuuta 1985 alkaen. Aluksi aineisto tuli postitse, mutta heinäkuussa lehden toimitukseen asennettiin IPS:n uutisprintteri, jonka oli määrä palvella myös perustettavan uutistoimiston tarpeita.

Syksyllä 1984 koottu epävirallinen 25-henkinen IPS-ryhmä jatkoi kokoontumisiaan ja alkoi tammikuussa suomentaa Ylioppilaslehden saapuneita juttuja. Jutut monistettiin ja lähetettiin ilmaisjakeluna noin sataan sanoma- ja aikakauslehteen.

Kansainvälisen IPS:n pääjohtaja Roberto Savio vieraili helmikuussa 1985 Suomessa. Päivään mahtuivat käynnit Sanomalehtimiesliitossa, HYYssä ja ulkoministeriössä, missä hänet otti vastaan alivaltiosihteeri Martti Ahtisaari. Lisäksi Savio piti yliopistolla yleisöluennon kyselytilaisuuksineen.

Suomen Inter Press Service ry perustettiin 21. maaliskuuta ja rekisteröitiin 3. joulukuuta 1985. Se päätti edistää tiedonvälitystä koskevia tavoitteitaan perustamalla Suomeen kehitysmaauutistoimiston.

Talkoista palkkatyöhön

IPS-hankkeen käynnistäminen Suomessa perustui paljolti asiaan uskovien nuorten toimittajien ja opiskelijoiden talkootyöhön. Kevään ja kesän aikana vapaaehtoisryhmä käänsi ja toimitti kymmenen juttupakettia, joihin sisältyi yhteensä 58 artikkelia.

Jo maaliskuussa yhdistys palkkasi ensimmäisen työntekijänsä Martti Paanasen, joka työskenteli yhdistyksen sihteerinä kahden kuukauden määräajan. Hän hoiti myös vapaaehtoisryhmän juttujen puhtaaksikirjoituksen, monistuksen ja lähettämisen.

Ylioppilaskunta kantoi käynnistämisvaiheen aikana taloudellisen vastuun, antoi toimitilat, kalusteet ja koneet sekä haki ulkoministeriön avustusta Suomen IPS:lle. HYY kattoi alkuvaiheen kuluista nykyrahassa mitattuna noin 6 400 euroa.

Kun varmistui, että ulkoministeriö antaa IPS:lle 25 000 euroa kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöprojektimäärärahoista, yhdistys palkkasi kesäkuun alusta Marketta Ollikaisen puolipäiväisen toimittaja-sihteerin tehtävään. Lokakuun alusta toimi muutettiin kokopäiväiseksi, ja silloin aloitti myös toimittaja-kirjeenvaihtaja Antti Autio.

Palkkauksessa noudatettiin alan työehtosopimusta, ja IPS:n Tukholman toimisto kustansi kansainvälisen uutislinjan Tukholmasta Helsinkiin.

Kesällä 1985 IPS myi ensimmäiset jutut Helsingin Sanomiin, Sanomalehtimieheen ja Uuteen Naiseen. Syyskuussa käynnistyi viikoittainen artikkelipalvelu, jolle löytyi aluksi neljä tilaajaa. Toiminta alkoi Ylioppilaslehden tiloissa. Lokakuun alusta toimitus sai omat tilat Uuden ylioppilastalon 5. kerroksesta, minne uutisprintterikin siirrettiin.

Loppuvuodesta 1985 artikkelipalvelun tilaajina olivat Demokraattinen lehdistöpalvelu, Eteenpäin, Etelä-Suomen Sanomat, Helsingin Sanomat, Hämeen Sanomat, Kainuun Sanomat, Kauppalehti, Keskisuomalainen, Kouvolan Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus, Suomenmaa ja Suomen Sosialidemokraatti. Sopimukset olivat vielä koe-luontoisia ja voimassa muutaman kuukauden. HS luopui palvelusta kuukauden jälkeen ja siirtyi ostamaan yksinoikeusjuttuja.

Juttupaketti postitettiin asiakkaille aluksi keskiviikkoisin, sitten tiistaisin ja lopulta maanantaisin. Juttupaketin sisällöstä tehty tiivistelmä lähetettiin 1985 joulukuun alkuun asti muillekin kuin asiakaslehdille ja niille tarjottiin mahdollisuutta ostaa juttuja yksitellen.

Juttujen pituus oli 1–5 konekirjoitusliuskaa. Paketti sisälsi pääsääntöisesti yhden pitkän, kaksi keskipitkää ja yhden lyhyen jutun. Sama kaava oli voimassa vielä syksyllä 2019. Artikkelien myynnillä ansaittiin ensimmäisenä vuonna nykyrahassa 20 200 euroa.

Monipuolinen kuva kehitysmaista

Uutistarjonnan sisältöä vuoden 1985 toimintakertomus kuvailee näin:

”

Juttujen aihevalikoimassa pyrittiin luomaan mahdollisimman monipuolinen kuva kehitysmaista. Osa jutuista käsitteli kehitysmaiden kriisialueita, kuten Etelä-Afrikkaa, Afrikan nälkä- ja pakolaisongelmia sekä Keski- ja Etelä-Amerikan ongelmia. Näiden lisäksi pyrittiin kertomaan Suomessa vähemmän tunnetuista maista ja väestöryhmistä. Jutuissa kerrottiin kehitysmaiden lapsista, naisten asemasta, vähemmistöryhmistä ja ympäristöongelmista. Aihevalikoimassa pyrittiin myös jonkinasteiseen alueelliseen edustavuuteen eli pyrittiin kertomaan tasapuolisesti Afrikan, Aasian ja Latinalaisen Amerikan maista ja niiden ihmisistä.

Julkaisujen seurannasta tehtiin keväällä sopimus Sanomalehtien ilmoitustoimisto Sitan kanssa, mutta sen otanta ei vaikuttanut kattavalta. Toimittajat arvioivat, että haaviin tarttui vain noin puolet julkaisuista. Sitan tietojen mukaan ilmaispaketeista julkaistiin kevään ja kesän aikana 55 juttua yhteensä 16 lehdessä.

Syksyllä 1985 IPS:n toimittajat tekivät yhteensä 41 myyntikäyntiä, jotka ulottuivat kaikkiin tärkeimpiin sanomalehtiin. Vastaanotto oli myönteinen, ja moni lupasi harkita tilausta. IPS:n juttuja pidettiin hyvinä ja tarpeellisina, vaikka osa maakuntalehdistä katsoi, ettei niillä ollut toimituksellista kapasiteettia käyttää aineistoa.

Toimitus kokosi ylioppilaslehdille omaa juttupakettia ja tarjosi yksinoikeusjuttuja eri julkaisuille.

Kehitysmatietoutta edistettiin muutenkin: yhdistyksen aktiivit ja työntekijät kävivät ahkerasti esittelemässä IPS:ää alan yhteisöissä sekä yleisötilaisuuksissa ja kirjoittivat aiheesta lehtiartikkeleita. Vuoden lopussa yhdistyksessä oli 31 jäsentä.

Toimintakertomus vuodelta 1985 kiteyttää:

”

Kulunut vuosi on ollut historiallinen Suomen IPS ry:n toiminnassa. Alkuvuodesta vielä idea-asteella olleesta ajatuksesta perustaa kehitysmaauutistoimisto Suomeen kehkeytyi vuoden aikana varsin toimiva yksikkö, joka jo loppuvuodesta toimi melko täysipainoisesti.

2.2 Toimittajia, tsuppareita ja muita

Suomen IPS -yhdistys on alusta asti nojannut vapaaehtoiseen harrastustoimintaan. Joukkojärjestöä yhdistyksestä ei koskaan paisunut, eikä ollut tarkoituskaan. Pieni luotettavien jäsenten joukko on jaksanut uskoa kehitysmaauutistoimiston tärkeyteen Suomessa ja osallistunut yhdistyksen toimintaan vuodesta toiseen. Oli ilmeisen viisas ratkaisu perustajilta, että yhdistyksen hallitukseen ei haalittu kiireisiä alan ”kuuluisuuksia” vaan ihmisiä, jotka olivat valmiita antamaan IPS:lle aikaansa ja osaamistaan. Yhdistyksen hallitus on toiminut tärkeänä sparrausrinkinä toimitukselle, joka on valtaosin pyörinyt yhden työntekijän varassa.

Uutistoimiston it-puolesta on vuodesta 1986 asti vastannut Risto Autio sekä yhdistyksen hallituksessa että pientä korvausta nauttivana tukihenkilönä. Ilman hänen asiantuntemustaan ja työpanostaan taipaleemme olisi ollut monin verroin kivisempi (Riston muistelmat sivulla 83).

Jo kesällä 1986 Suomen IPS pestasi ensimmäisen kesätoimittajansa, jonka tehtävänä oli kirjoittaa juttuja Suomesta IPS:n kansainväliseen verkkoon. Tehtävään palkattiin ghanalainen Linus Atarah, joka opiskeli Tampereella tiedotusoppia Suomen ylioppilaskuntien liiton (SYL) stipendiaattina (hän muistelee sivulla 76). SYL myös maksoi puolet kesätoimittajan palkasta.

Syksyllä 1987 Antti Autio lähti siviilipalvelukseen ja hänen sijaisekseen valittiin toimittaja Soma Rytönen. Alkuvuodesta 1988 Soma ja Marketta valittivat, että toimisto on liian ahdas kahdelle hengelle ja äänekkäästi nakuttavalle printterille. Ongelmaa ratkottiin tilapäisellä väliseinällä, mutta toukokuussa Marketta ilmoitti eroavansa liiallisen työtaakan vuoksi. Ero astui voimaan kesäkuun lopussa. Hallitus päätti, ettei hänen tilalleen palkata heti ketään ja Soman sijaisuudet hoidetaan talkoilla.

Juttupakettia monistamaan ja postittamaan pestattiin kuitenkin yhdistyksen ensimmäinen ”tsuppari”, historianopiskelija Mikko Myllykoski, joka teki maanantaisin 3–4 tuntia töitä nykyrahassa 9,34 euron tuntipalkalla (Mikon muistelmat sivulla 74).

On yllättävää huomata, että tsupparin palkka ei oikeastaan noussut lainkaan vuosien mittaan. Kun Soma Rytönen teki viimeiset toimistoapulaisen työt keväällä 2019, tuntitaksa oli 9,44 euroa.

Yhdellä mennään

Yhdistyksen taloudellinen tilanne pakotti siirtymään pysyvästi yhden vakinaisen työntekijän malliin. Antti irtisanoutui sivarinsa päätteeksi, ja häntä tuurannut Somakin oli lähdössä, joten toimittajan paikka laitettiin kesällä hakuun. Valituksi tulin minä, Milla Sundström. Olin hankkinut kokemusta ulkomaantoimittajana Aamulehden sijaisuuksissa ja Etelä-Suomen Sanomissa vakinaisena 1983-88. Keväällä 1988 halusin muuttaa Helsinkiin ja sain töitä kuvatoimittajana Lehtikuvassa. Se ei kuitenkaan tuntunut omalta alaltani, ja kun IPS:n paikka tuli alkukesästä auki, hain sitä. Tällä kertaa tulin valituksi, toisin kuin vuonna 1985, jolloin Suomen IPS haki ensi kerran toimittajaa.

Edukseni varmaankin luettiin osallistuminen kehitysmaakaupan toimintaan Lahdessa ja liikkeen lehden päätoimittaminen. Opettelin tehtävät loppukesällä Soman rinnalla, palasin pyynnöstä Lehtikuvaan Soulin olympialaisten ajaksi ja aloitin itsenäisen työn IPS:ssä lokakuussa.

Työrupeamani IPS:ssä kesti melkein 31 vuotta, sillä jäin eläkkeelle 1. heinäkuuta 2019. Sen jälkeen uutistoimisto muutti freelancerina työskentelevän Matti Ripatin hoiviin.

Vaikka vakituinen työntekijä pysyi samana vuosikymmenestä toiseen, toimittajan lomasijaiset ja tsupparit vaihtuivat tiuhaan. Uuden sijaisen kouluttaminen oli aina iso urakka, sillä hänen piti kyetä pyörittämään toimistoa yksinään useiden viikkojen ajan. Itse tapasin olla loma-ajat tavoittamattomissa. 1990-luvun alussa sijaiseksi valittiin pelkästään radiolle töitä tehnyt freelancer, jolle piti muun urakan ohella opettaa tietokoneen käyttö alusta asti. Ällistyttävän hyvin hänkin suoriutui tehtävästä, joka vaati normaalien toimittajan taitojen ja kehitysmaa-asioiden tuntemuksen ohella kosolti rohkeutta ja itsenäistä ongelmanratkaisukykyä.

Lukuisat eri henkilöt hoitivat asiakkaiden vuosisopimusten uudistamisen ja tekivät markkinointiprojekteja. Melko kattava lista eri vuosien henkilökunnasta löytyy sivulta 107. Lisäksi sivulla 103 on listattu puheenjohtajat ja hallituksen jäsenet vuosittain.

IPS-yhdistyksen sähköpostilistalla on viime vuosina ollut noin 70 henkeä, mutta jäsenmaksunsa maksaneiden määrä on jäänyt alle 20:een. Kahden vuotuisen yleiskokouksen yhteydessä on säännöllisesti pidetty jäsenilta, jossa on keskusteltu kulloinkin ajankohtaisesta temasta oman tai ulkopuolisen alustajan esityksen pohjalta.

Juttuja verkkoon

Keväällä 1985 IPS-tukiryhmän jäsen Timo Voipio lähti Pasi Toivosen kanssa kiertomatkalle Afrikkaan tutustumaan suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhankkei-

siin ja järjestämään suoratuontikauppaa. Timo kirjoitti matkastaan kolme juttua Suomen IPS:lle, joka välitti ne lehdistölle. Avustajasuhteesta sovittiin myös Latinalaiseen Amerikkaan lähteneen Markku Malkamäen ja Afrikkaan lähteneen Ari Rouvisen kanssa.

Aika pian Suomen IPS:n ”omien” kirjeenvaihtajien käyttö vaihtui siihen, että suomalaiset toimittajat alkoivat tehdä juttuja IPS:n kansainväliseen verkkoon Suomesta ja joskus ulkomailtakin. Syksyllä 1989 osallistuin Ulkomaantoimittajien yhdistyksen Latviaan ja Liettuaan suuntautuneelle juttumatkalle ja kirjoitin palattuani IPS:n verkkoon juttusarjan Baltiasta. Samana vuonna Suomesta välitettiin IPS:n verkkoon yli 40 juttua.

Linus Atarahin kesätoimittajapestin ansiosta vuonna 1990 ylitettiin tavoite tehdä juttu viikossa IPS:n verkkoon. Suomen IPS raportoi Suomessa järjestetystä supervaltojen huippukokouksestakin (USA:n George H. W. Bush ja Neuvostoliiton Mihail Gorbatšov tapasivat 9. syyskuuta) ja sai siitä jopa kiitosta päätoimittajalta.

Vuoden 1993 alussa Euroopan IPS palkkasi yhteispohjoismaisen kirjeenvaihtajan, jonka asemapaikkana oli Kööpenhamina. Hänellä oli Suomessa avustaja, joka asioi suoraan Kööpenhaminaan, joten Suomen IPS:n panosta ei tarvittu. Tein kuitenkin verkkoon juttuja Liettuaista ja Kaliningradista, joissa retkeilin toukokuussa ulkomaantoimittajien matkalla. Kööpenhaminan kirjeenvaihtaja lopetti jo kesällä, ja aloimme taas urakoida juttuja itse.

Syksyllä 1998 kävin Tansaniassa ulkoministeriön rahoittamalla juttumatkalla pääkohteena Mtwara ja kehitysyhteistyöhankkeet siellä. Juttuja julkaistiin IPS:n verkossa ja niistä tehtiin suomeksi kolmen jutun paketti, josta julkaistiin 17 kertaa.

Mahdoton yhtälö

Suomen IPS:llä oli vaikeuksia rahoittaa juttutuotantoa kansainväliseen verkkoon, ja aiheesta neuvoteltiin ulkoministeriön kanssa. Ministeriön tiedotusta johtanut Yrjö Länsipuro suostui kesällä 1999 maksamaan Linukselle jutuista. Homma alkoi kuitenkin takkuilla, koska jokainen juttu piti syynätä ennen maksupäätöstä. Länsipuro tunnusti, ettei voi maksaa, jos Suomen linjaa moititaan, eikä toisaalta halua palkita, jos kiitetään. Yhtälö oli mahdoton sekä riippumattoman uutistuotannon että ministeriön kannalta.

Olin pienen toimittajaryhmän mukana ulkoministeriön järjestämällä juttumatkalla Bosniassa toukokuussa 2000. Tein sieltä kaksi juttua pakettiin viikon välein, ja likimain samat tarinat olivat verkossa englanniksi. Retken vetänyt tiedotuspäällikkö Matti Remes tarjosi kotimaan lehdille kuvitusta juttuihini.

Syksyllä 2002 kävin ulkoministeriön kustannuksella Haagissa, jonne vietiin ryhmä suomalaisia toimittajia seuraamaan kansainvälisen IPS:n seminaaria ja tukijoiden eli Support Groupin kokousta. Samalla vierailtiin ensiaskeleitaan ottaneessa kansainvälisessä rikostuomioistuimessa ICC:ssä.

Keväällä 2006 tein IPS:n verkkoon jutun UPM:n Voikkaan tehtaan sulkemisesta. Olen lähtöisin Kuusankoskelta, joten haastateltavaksi löytyi tehtaalta potkittu tuttava.

Juttu herätti huomiota Uruguayssa, jonne yhtiö oli samaan aikaan tehnyt suurinves-
toinnin uuteen tehtaaseen. Uruguayn radio pyysi minulta haastattelua, mutta en tohti-
nut suostua pelätessäni, etteivät asiantuntemukseni ja espanjantaitoni riitä.

Kirjeenvaihto Suomesta hiipui vähin erin 2010-luvulla niin että toistaiseksi vii-
meiset jutut tehtiin keväällä ja kesällä 2016. Meillä ei ollut enää varaa maksaa avus-
tajille, eikä emo-IPS itkenyt juttujen perään, koska resursseja ei olisi riittänyt niiden
editointiin. Arkistojemme mukaan viimeinen Suomeen päivätty juttu oli Risto Iso-
mäen kolumni karjatalouden kasvihuonekaasupäästöistä (hän muistelee sivulla 81,
lista avustajista sivulla 103).

2.3 Asiakkaat, tuotteet ja sisältö

Suomen IPS sai suoran telexyhteyden kansainvälisen IPS:n verkkoon helmikuussa
1986, mutta suomenkielinen artikkelipalvelu kopioitiin ja postitettiin asiakkaille vielä
pitkään. Emo-IPS tuotti myös bulletiineja useilta erikoisaloilta – ammattiyhdistysliike,
kirkot, tiede ja tekniikka, kehitys – joiden markkinointia sellaisenaan tai käännettynä
kehittelimme. Vuosien mittaan Suomen IPS kokeili erilaisia suomenkielisiä erityispal-
veluja, kuten ympäristö- tai terveysjuttuja sekä viihde- ja kulttuuriuutisia. Niiden tilaa-
jiksi löytyi satunnaisesti viikkopaketin asiakaslehtiä ja joitakin erikoislehtiä.

Suomenkielinen artikkelipalvelu käsitti alusta asti kolme-neljä juttua viikossa. Asia-
kaskunnan kovana ytimenä olivat perinteisesti maakuntalehdet, joista jokainen lienee
ollut jossain vaiheessa mukana. Perusjoukkoon kuuluivat myös puoluelehdet Suomen
Sosialidemokraatti (myöhemmin Demari ja Demokraatti), keskustan Suomenmaa ja
Demokraattisen lehdistöpalvelun kautta Kansan Uutiset sekä eri maakunnissa ilmesty-
neet SKDL:n äänenkannattajat Hämeen Yhteistyö, Kansan Sana, Kansan Tahto, Kan-
san Ääni ja Satakunnan Työ.

Myös Maaseudun Tulevaisuus oli mukana alusta asti, samoin kuin Kauppalehti.
Pian mukaan tulivat myös Insinööriuutiset (myöhemmin Tekniikka ja talous) sekä kir-
kon Kotimaa.

Sanomalehtien ohella palvelua tilasivat useat ammattiliittojen ja muiden järjestöjen
julkaisut, muutamat paikallisradiot, Tampereen yliopiston tiedotusopin laitoksen har-
joitustoimitus, jotkut virastot sekä ulkoministeriön kehitysyhteistyöosasto. Sille aloim-
me 1988 toimittaa myös englanninkielistä aineistoa tilatuista aiheista.

Muutamia vuosia SYL:n tuella toimitettua ylioppilaslehtipalvelua tilasi parhaillaan
ainakin kahdeksan julkaisua.

Toimitimme myös yksinoikeusjuttuja. Esimerkiksi vuonna 1987 Ilta-Sanomille 9 ja
Helsingin Sanomille 5. Maaseudun Tulevaisuus, Sanomalehtimies, Lapset ja Yhteis-
kunta, Insinööriuutiset, Ylioppilaslehti ja Uusi Nainen ostivat kukin yhden jutun.

Lisäksi Suomen IPS välitti eri asiakkaille kääntämätöntä aineistoa: HYY sai kaiken
Salvadoria käsittelevän materiaalin (kummiyliopisto) sekä IPS:n arkistopalvelut. Radio

City ja Radio 957 saivat juttupaketin lisäksi kymmenen englanninkielistä juttua viikossa, ja Kotimaalle meni Church and Development -bulletiini.

Aiemmin Ruotsin IPS:n kautta kaiken aineiston saanut Yleisradio siirtyi vuoden 1987 lopussa Suomen IPS:n asiakkaaksi.

Otimme juttujen julkaisemisen seurannan alun jälkeen omiin käsiin. Asiakaslehtien edellytettiin lähettävän meille sitä varten vapaakappaleensa. Lehtiseurannan hoiti enimmäkseen toimittaja – joskus myös tsuppari – ja ainakin itse koin se hyödylliseksi osaksi työtä. Juttujen julkaiseminenhan antaa välitöntä palautetta tarjontamme vastaanotosta. Lehtiä selatessa sai myös selvän kuvan siitä, mitä muuta niille oli tarjolla ja mikä niitä kiinnosti.

Toimituspolitiikka kirkkaaksi

Marraskuussa 1986 pidetyssä laivaseminaarissa kiteytettiin motto: Tieto kolmannesta maailmasta on tietoa koko maailmasta! Samalla kirjattiin asiat, joita juttutuotannossa ei saa olla:

- kriiseillä ratsastus ja niiden ylikorostus
- huolimaton editointi
- väärät tiedot
- opettavainen asenne
- syntipukkien etsiminen
- puhdas markkinahakuisuus

Toimituspolitiikan keskeisiin tavoitteisiin listattiin sellaisten kansojen, väestönsien, alueiden ja kulttuurien esille tuominen, jotka muuten jäivät huomiotta mediassa. Lisäksi halusimme valottaa kehitysmaiden asioita tavallisten ihmisten näkökulmasta. Vaikka toimimme ongelmia esille, toimituksellisen linjan piti olla rakentava.

Toimintakertomus 1986 mainitsee esimerkkinä sarjan juttuja, jotka käsittelivät kehitysmaiden ja niiden kansalaisten omia pyrkimyksiä ratkaista ongelmiaan. Kriiseistä kirjoitettaessa ”pyritään antamaan taustaa ja syvyyttä paloiksi pirstotuille uutiskuville.”

Toimituspoliittisen linjan kirkastaminen jatkui vuoden 1987 toimintakertomuksessa:

”

Tavoitteena on rikastuttaa, monipuolistaa ja syventää ihmisten käsityksiä kehitysmaista. Poliittisen ja taloudellisen kurjuuden selostamisen sijasta pyritään luomaan kokonaiskuvaa kehitysmaiden yhteiskunnasta ja välttämään kliseemäisen maailmankuvan välittymistä.

Berliinin muurin murtuminen 1989 ja itäisen Euroopan mullistukset vaikuttivat IPS:n juttujen menekkiin Suomessa niin, että marraskuussa julkaistiin vain 30 juttua, vaikka koko vuonna julkaisut kasvoivat 26 prosenttia edellisvuodesta. Vaikutus jatkui vuonna 1990 siten, että esimerkiksi Turun Sanomat lopetti Suomen IPS:n ympäristö-uutispaketin tilaamisen Itä-Euroopan uutistulvan takia.

1990-luvun lama puree

Suomi ajautui pankkikriisiin ja sen myötä historiansa pahimmaksi luonnehdittuun talouslamaan 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa. Suomen IPS:ssä sen vaikutus alkoi tuntua vuoden 1990 lopussa, kun Kaleva lopetti tilauksensa vuodeksi lamaan ja ulkomaantoimituksen kapasiteettiin vedoten.

Päinvastaistakin koettiin: Keväällä 1991 Kirjatyö-lehti vaati saada maksaa aiempaa enemmän, koska julkaisi niin paljon IPS:n juttuja. Keskisuomalainen toimi samaan tapaan. Saman vuoden lopulla lama kuitenkin kirpaisi lisää: Kouvolan Sanomat, Hämeen Sanomat ja Yle irtisanoivat sopimuksensa.

Tuotanto supistui ja työttömyys kasvoi Suomessa edelleen 1992. Ilmoitusmarkkoista riippuvaiset tiedotusvälineet ajautuivat kustannuskriisiin, josta ennustettiin pitkää. Lääkkeenä olivat leikkaukset, jotka supistivat lehtien sivumääriä ja julkaisukertoja. Suomen IPS:n juttujen julkaisut romahtivat 200:lla edellisvuodesta, ja niitä kertyi vähemmän kuin koskaan (viikkopaketista 447). Yle kuitenkin palasi asiakkaaksi pienen miettimisen ja hinnanalennuksen jälkeen.

Vastasimme lamaan parantamalla laatua ja lisäämällä markkinointia. Hallituksen jäsenet ryhtyivät oikolukemaan viikkopakettia vuoroviikoin, ja käytäntö jatkuu yhä. Lisäksi teimme asiakaskyselyn, jonka tuloksena juttujen pituuksiin tuli enemmän vaihtelua. Loppuvuoden kohentuneet julkaisuluvut ja onnistunut asiakassopimusten uusiminen osoittivat linjan oikeaksi. Markkinointikampanja hankki kahden menetetyn asiakkaan tilalle neljä uutta, ja vuonna 1993 tehtiin julkaisuennätys (grafiikka julkaisuista sivulla 109).

Kuriositeetti: Keväällä 1993 ”asiakkaaksi” tuli silloisen kuvaukseni mukaan ”suloisten jyväskyläläisten pikkupoikien julkaisu Vihreä elämä, joka ei pysty maksamaan mitään, mutta julkaisee paljon ympäristö- ja kehitysjuttuja.”

Toinen pojista oli 15-vuotias Oras Tynkkynen. Teinien ympäristöaktivismi ei todellakaan ole uusi asia.

Suomen IPS:n taloudessa laman vaikutus tuntui vielä 1994 niin, että myyntitulot laskivat yli 12 000 euroa edellisvuodesta.

Vuonna 1996 IPS:n kolumnipalvelun juttuja julkaistiin Suomessa enemmän kuin missään muussa maassa eli 134 kertaa. Menekkiä selittää se, että kolumneja sekä myytiin yksinoikeudella (pääasiassa HS:lle) että julkaistiin säännöllisesti viikkopaketissa, jonka tilaajat poimivat niitä julkaisuihinsa.

Pääkonttori ei muutama vuoteen ottanut maksua kolumneista, mutta vuonna 1997 käytäntö muuttui. Kolumnipalvelu alkoi periä puolet yksinoikeusjuttujen tuotosta ja 85 dollaria kappaleelta pakettiin valituista kolumneista niiden levikistä riippumatta. HS:n kanssa harmina oli se, että IPS:ää ei mainittu lainkaan artikkelisivujen Vieraskyninä julkaistujen kolumnien yhteydessä. Muillakin sivuilla kreditointi tuppasi helposti unohtumaan.

Nettiin 1996

Norja oli IPS:n etujoukkona internetin käyttöönotossa, sillä se oli päässyt maksutta Telenor-yhtiön koekaniiniksi. Alussa kaikki IPS:n aineisto oli netissä Norjan ylläpitämässä verkossa, jonne myös suomenkieliset jutut pääsivät syksyllä 1996. palvelun ensimmäinen tilaaja oli Eduskunnan kirjasto, joka kokeili sen käyttöä vuoden 1996 lopulla. Tilaus vakinaistettiin ja jatkuu edelleen keväällä 2020.

Suomenkielinen kotisivumme kansalaisjärjestöjen Kaapelisolmu-palvelimessa valmistui tammikuussa 1997. Asiakkaat pääsivät sen kautta Norjassa olevaan palvelimeen ja voivat lukea IPS:n kaikkia kieliversioita. Suomenkieliset nettisivut avattiin asiakkaille 1. helmikuuta 1997. Aineisto muodostui vuosien 1995–1996 viikkopaketeista sekä vuoden 1996 ammattiyhdistys- ja terveysuutisista. Juttujemme julkaisut Suomessa ylittivät tuhannen jutun rajan 1996. Päätuotteemme, suomenkielisen viikkopaketin, jutuilla tuo raja ylittyi 1997, jolloin tehtiin reipas julkaisuennätys.

Vuonna 1997 pääsimme opetushallituksen rahoituksella kokeilemaan IPS:n aineiston välittämistä peruskouluille internetin kautta. Toimittajien omistama D-Works oli yhteistyökumppanina, jonka Koulutie-sivuston kautta juttuihimme pääsi käsiksi.

Yhteistyö koulujen ja D-Worksin kanssa alkoi syksyllä mutta lopasti D-Worksin osalta miltei saman tien. Se ei suostunut antamaan IPS:n koulujuttuihin johdattavalle vinkkisivulle kiinteää nimeä, mikä esti sivulle linkittymisen. D-Worksin tilalle vinkkisivua toimittamaan pestattiin omasta porukasta Soma Rytönen ja Eeva Simola. Koko koulupalvelu kuitenkin loppui 1998, kun opetushallitus sulki rahahanan.

Vuoden 1998 lopussa pääsimme eroon AP:n uutislinjasta, joka vaihtui sähköpostiin. Sama koski Yleä ja puolitti sen maksaman kuukausihinnan noin 575 euroon. Yhä useampi asiakas alkoi saada viikkopaketin postin sijasta sähköpostitse.

Kesäkuussa 1999 kirjasin toimiston raporttiin, että Ylen kanssa oli syntynyt kiusallinen tilanne:

”

Aineiston lähetystapa vaihdettiin alkuvuodesta sähköpostiin, ja olemme olleet autuaassa luulossa, että kaikki toimii hyvin, kun ei sieltä kukaan ole muuta ilmoitellut. Tapasin äskettäin sattumoisin radiotoimittajan, jolta kysäisin asiaa ja pikkuhiljaa valkeni, että juttumme eivät näykään heidän järjestelmässään. Laskut on kuitenkin lähetetty ja maksettu koko alkuvuoden eikä niistä ole toistaiseksi valitettu.

Patistin (atk-tukihenkilömme) Risto Aution ottamaan yhteyttä Ylen teknikoihin ja selvittämään asiaa. Kävi ilmi, että posti kyllä menee Yleen, mutta siellä ei viitsitä pitää tietokoneessa sitä ohjelmaa päällä, joka hoitaisi sen järjestelmään. Eivät ole olleet erityisen aktiivisia asian suhteen, vaikka on painostettu. Viime viikolla asialle piti lopulta tapahtua jotakin.

Emme koe olevamme tilanteesta vastuussa, mutta se on noloa ja toisaalta voi johtaa siihen, että lopettavat tilauksen, kun on näinkin kauan tultu toimeen ilman IPS:n aineistoa. Tekniseltä puolelta saadun tämän päivän tiedon mukaan juttujen pitäisi nyt näkyä Ylen systemmissä, toimittajilta en saanut vahvistusta.

Tapaus on kuvaava esimerkki siitä, miten asiakasmedioiden kanssa syntyy tietokatkoja, kun kukaan ei koe asiakseen ilmoittaa ongelmasta. Joku lehtiasiakas oli joskus pitkiä aikoja ilman juttujamme pukahtamatta asiasta mitään. Kun reklamaatio lopulta tuli, osoittautui, että he olivat jostain syystä tipahtaneet postituslistaltamme ja asia oli korjattavissa silmänräpäyksessä.

Vuonna 2000 koettiin sellainen ihme, että HS otti itse yhteyttä ja kyseli kolumneja kolmossivulle. Lehti julkaisi satunnaisesti juttujamme myös ympäristö- ja ulkomaansivullaan. Samana vuonna Savon Sanomat ja Keskisuomalainen yhdistivät ulkomaansivunsa, mutta suostuivat pelätyn alennusvaatimuksen sijasta maksamaan entisen hinnan.

Kaksikon kanssa nettijulkaisemisen lisähinnasta käyty väantö päättyi tällaiseen muotoiluun:

”

Molemmat osapuolet toteavat, että IPS:llä on oikeus aineistoonsa myös arkistoinnin ja internetjulkaisujen osalta. Koska näistä asioista ei ole pystytty niiden keskeneräisyyden vuoksi yksityiskohtaisesti sopimaan, on ne siirretty sovittaviksi seuraavien vuosien ostosopimuksissa. Tänä aikana Keskisuomalaisella ja Savon Sanomilla on oikeus liittää IPS:n aineisto omiin arkistoihinsa ja käyttää aineistoja internetjulkaisuissaan. Mikäli Keskisuomalainen tai Savon Sanomat hyötyvät taloudellisesti (saavat voittoa) tästä julkaisemisesta, maksaa Keskisuomalainen puolet tästä voitosta IPS:lle.

Enpä ole muistanut kysellä, olisiko jutuistamme karttunut voittoja lehtitaloille.

Tarkkana hinnoittelussa

Suomen IPS:n hinnoittelu on ollut maltillista, sillä tärkein tavoitteemme on juttujen saaminen mahdollisimman laajasti julki. Lisäksi kokemus on osoittanut, että hintalaatu-suhteen on oltava kodallaan, jos lehtiasiakkaat halutaan säilyttää. Kilpailu palstatilasta on kova, ja kehitysmaajutut nousevat harvoin sen kärkeen.

Vuonna 2000 julkaistiin Suomen IPS:n 15-vuotisjuhlan kunniaksi ylimääräinen juhlapaketti, joka lähetettiin ensin asiakkaille ja muutaman päivän päästä maksutta muille lehdille. Viikkopakettia tarjottiin tilattavaksi näillä (nykyrahaksi muutetuilla) hinnoilla:

Levikki	hinta
yli 50 000	264 e/kk
20-50 000	220 e/kk
10-20 000	198 e/kk
alle 10 000	176 e/kk

Olemme pyrkineet sitouttamaan asiakkaat kiinteään kuukausitaksaan, joka oikeuttaa viikkopaketin juttujen rajattoman julkaisemisen. Vaihtoehtona on kuitenkin jou-

duttu tarjoamaan mahdollisuutta maksaa vain julkaistuista jutuista. Tässä tarjouksessa hintapyyntömme oli 92,50 euroa 2-4 liuskan jutuista ja 44 euroa liuskan jutuista.

Mainittakoon, että hinnat eivät tuosta mainittavasti nousseet vuoteen 2011 mennessä, minkä jälkeen median murros suisti koko markkinan raiteiltaan.

Tammikuussa 2001 huoli IPS:n juttutarjonnan sisällöstä sai meidät kirjelmöimään kansainvälisen IPS:n päätoimittajan Claude Robinsonin kanssa. Halusimme tietää, onko kadunmies tyystin kadonnut IPS:n jutuista. Robinson vastasi rakentavasti:

”

I had to go back and look at my own words in the IPS Stylebook which I quote as follows:

I. Timeless Features. These are stories about trends and processes on global themes. The best features are the ones told through the lives and experiences of real people. Recitation of data and statistical pile-ups about gender inequality cannot compare with real life stories of struggles to break the proverbial glass ceiling. The good story weaves in the data gently without losing the human contact.

That still represents my view, (in addition to getting quotes from ordinary citizens to supplement what the high officials say). I will just have to work harder (with the help of everyone).

Thanks again for your concern. Claude

Kohti jatkuvaa markkinointia

Yhdysvaltoihin kohdistuneet terrori-iskut 11. syyskuuta 2001 valtasivat uutistilan ja heikensivät aluksi juttujemme menekkiä. Jälkeenpäin tarjoamamme taustajutut kuitenkin kelpasivat aika hyvin.

Vuonna 2002 yritimme luoda järjestelmän, jossa hallitus toimisi laatupiirinä niin, että jäsenet seuraavat kukin viikon ajan kansainvälistä juttutarjontaa ja vinkkaavat suosikkejaan toimittajalle. Ainoastaan Marina Galkin jaksoi hoitaa osuutensa.

Helmikuussa 2002 Suomen IPS siirtyi Linuxiin, ja pian sen jälkeen remontoimme nettisivumme osana emo-IPS:n sivujen uudistusta.

Vuosittain toistunut markkinointikierros asiakassopimusten uudistamiseksi lopetettiin 2002. Muutimme sopimukset toistaiseksi voimassa oleviksi, ja kumpikin osapuoli sai oikeuden pyytää ehtojen tarkistusta. Uusiin sopimuksiimme sisällytettiin lauseke, joka oikeuttaa vuotuisen inflaatiota vastaavan hinnankorotuksen. Näin markkinoinnista tuli jatkuvaa, ja voimme keskittää myyntiponnistukset uusien tilaajien etsimiseen.

Asiakkaiden etsintä lankesi luonnollisesti ainoan työntekijän niskoille, mikä ei tässä tapauksessa ollut paras mahdollinen ratkaisu, sillä olen surkea myyjä.

Sama ongelma on riivannut koko IPS:ää. Idealismiin taipuvaiset toimittajat eivät osaa tehdä kauppaa, mutta toisaalta markkinoinnin ammatillaiset istuvat huonosti IPS:n epäkaupalliseen maailmaan.

Toimintansa kehitysmaissa IPS rahoitti perinteisesti vauraista maista saaduilla tuilla tai hankeyhteistyöllä. Teollisuusmaiden toimistot saivat hankkia rahoituksensa itse. Suomi oli pitkään omavaraisuustilaston kärjessä, kun yhteiskunnan tuki kattoi meillä vain 20–30 prosenttia kuluista. Ruotsin IPS menetti kuitenkin valtionapunsa jo kauan ennen meitä ja on vuosikaudet kitkuttanut myyntitulojen varassa. Se on mahdollistanut vain osa-aikaisen freelance-työvoiman, kuten viime vuosina meilläkin.

Juttujen heikko menekki huolestutti 2003, jolloin julkaisuluvut laskivat kolmatta vuotta peräkkäin. Ryhdyimme lähettämään viikkopaketista asiakkaille torstaisin ennakkomainoksen, joka edelleen sisältää myös muistutuksena maanantaisen paketin sisällysluettelon.

Asiakkaita kuullaan 2004

Huoli heikkenevistä julkaisuluvuista innoitti tekemään Suomen IPS:n historian perusteellisimman asiakaskyselyn keväällä 2004. Linaan sen loppuraporttia:

”

Asiakaskyselyn tarkoitus oli luodata sitä, miten nykyiset asiakaslehdet saataisiin julkaisemaan enemmän IPS:n juttuja. Haluttiin kartoittaa mahdollisia teknisiä esteitä, samoin kuin mielipiteitä sisällöstä. Porkkanaksi laitettiin mahdollisuus saada viihde- ja kulttuuriuutispaketti (Viku) kolme kertaa (helmi-huhtikuussa) maksutta käyttöön.

Kyselykaavake lähetettiin 9.2.2004 sähköpostitse seuraaville asiakaslehdille (17):

Aamulehti

Etelä-Saimaa

Hämeen Sanomat

Kaleva

Kansan Uutiset

Karjalainen

Keskipohjanmaa

Keskisuomalainen

Kymen Sanomat

Lapin Kansa

Länsi-Suomi

Pohjalainen

Suomenmaa

Turun Sanomat

Uutispäivä Demari

Tiedonantaja

Vihreä Lanka

Vastaamatta jättivät Kansan Uutiset ja Tiedonantaja, joita en katsonut tarpeelliseksi patistella. KU:n toimittajia tapaan silloin tällöin, yhteydet ovat kunnossa ja lehti tilaa Vikua

jo entuudestaan. Tiedonantaja taas käyttää erittäin vähän ja pystyy hädin tuskin maksamaan sitäkään, joten lisäkäytöstä ei ole toiveita.

Varsinaisia teknisiä ongelmia ei löytynyt syyksi vähäiseen käyttöön mistään. Muutama antoi jonkin uuden osoitteen entisen rinnalle, ja yksi vaihtoi liitemuodon suoriin viesteihin.

Yleensä syy vähäiseen käyttöön on se, että ei ole tarvetta, kun muuta tarjontaa on riittävästi. Lapin Kansassa (joka maksaa kiinteää kuukausitaksaa ja käyttää satunnaisesti) ilmeni, että toimitussihteerit eivät selvästi koe asiaa omakseen, koska tilauksen on tehnyt päätoimittaja. Joukon ainoa nainen kuitenkin tunnustautui ainoaksi IPS:n käyttäjäksi ja lupasi olla jatkossa aktiivisempi (laittoikin heti 3 alakertaa melkein perä perää). Hiukan hupaisaa on se, että eräät vähän julkaisevien lehtien toimittajat kertoivat lukevansa itse juttujamme suurella mielenkiinnolla!

Sisältöpuolesta tuli jonkin verran palautetta:

- Vikoja eivät löytäneet, pikemminkin päinvastoin – paitsi Pohjalainen, joka pitää aiheita hiukan ”kaukaisina”.

- Kenties enemmän juttuja Euroopasta ja Pohjois-Amerikasta (Vihreä Lanka).

- Ja Latinalaisesta Amerikasta (Keskisuomalainen ja Demari). Demari toivoo myös enemmän Lähi-itää.

- KUVIA halusivat melkein kaikki, hintaehdotus a 45 euroa ei useimpien mielestä ollut paha, jos kuvat liittyvät juttuun. Mm. Hämeen Sanomien päätoimittaja vakuutti, että ”moni mielenkiintoinen taustajuttu nousisi julkaisulistan kärkeen, jos saatavilla olisi juttuun sopivaa kuvaa”. Paljoa niistä ei kuitenkaan haluta maksaa.

- Keskisuomalainen toivoisi lyhyempiä juttuja ja esim. faktoja eri laatikkona. Nimekkäät kolumnistit ovat aina ”rautaa”, esim. Johan Galtung, lehti jatko.

- Aamulehden mielestä tarjonnassamme on liikaa politiikkaa, lisää toivovat taloutta, ihmisten arkea ja ympäristöä. Sosiaalisia aiheita on sopivasti.

- Turun Sanomat tulkitsi tekstiäni hiukan väärin olettaen, että aion laittaa juttuihin ”parasta ennen” -päivän ja piti sitä hyvänä ajatuksena. No, kyllähän se joskus laitetaankin, jos juttu koskee esim. vaaleja tai muuta tarkkaa päivämäärää lähitulevaisuudessa. Myös TuSa toivoo lisää juttuja ihmisten arjesta, vaikka pelkää, että kuvituksesta tulee ongelma. Myös Kaleva ilmoitti arjen kiinnostavimmaksi aihepiiriksi.

- Kymen Sanomat, joka julkaisee vain muutaman jutun vuodessa, toivoo lisää sosiaalisia aiheita ja arkea. Hämeen Sanomilla on samat suosikit, koska ”politiikkaa, taloutta ja ympäristöä tulee muistakin lähteistä”.

- Demari toivoo lisää politiikkaa ja talouttakin, jos on helppotajuista. Ympäristöaiheista on sen mukaan vaikeinta saada lukijat kiinnostumaan. Valittaa, että Jim Loben makeita juttuja USA:n ulko- ja muusta politiikasta on liian harvoin paketissa.

- Juttujen painotus on kohdallaan, arvioi Etelä-Saimaa.

- Keskipohjanmaa (joka käyttää vain alakertoina) tykkää, ettei politiikkaa tarvita ainaakaan lisää, ympäristöaiheita kyllä.

- Keskipohjanmaan toimituspäällikkö Arto Hietalahti: ”Hyvää työtä! Tarjonta poikkeaa

kiitettävästi yleisestä uutismössöstä ja tuo esiin erilaisen näkökulman. Aina emme pysty käyttämään sitä hyväksemme, mutta jotakin kuitenkin. Globalisoituvan maailman valtavirrasta poikkeava ääni on terveellinen ja tarpeellinen.”

– Hämeen Sanomien päätoimittaja Olli-Pekka Behm: ”Kaiken kaikkiaan IPS:n palvelu puolustaa hyvin paikkaansa. Tekemänne työ on arvokasta.”

Johtopäätökset:

– Palveluumme ollaan varsin tyytyväisiä, ja vähäinen käyttö johtuu enemmän muista kuin meistä. Ainoa ”ase” tässä kilpailussa lienevät mahdollisimman hyvät jutut, mutta aina sekään ei tunnu riittävän. Joissakin poikkeustilanteissa voisi harkita jostakin jutusta vinkkaamista erikseen niille henkilöille, joihin nyt onnistuin saamaan yhteyden huonosti käyttävissä lehdissä, ja jotka suhtautuivat periaatteessa myönteisesti. Liikaa tuputtamista kuitenkin varottava.

– Kuvat ovat selvästi toivelistan kärjessä, mitä korostan raportissa, jonka lähetän kansainvälisen IPS:n johdolle kyselymme tuloksista. Olisi todella kiintoisaa nähdä, missä määrin juttujen käyttö lisääntyisi, jos kuvitusta olisi tarjolla.

– Toiveet aihepiirien suhteen menivät hiukan ristiin, mutta ihmisten arki nousi selvästi ylitse muiden (vaikka tähänastinen käytäntö on kyllä osoittanut, etteivät sellaiset jutut ole mitään bestsellereitä, paitsi, jos juttu sivuaa muutenkin uutisissa olevaa aihetta). Tässä tietysti kuvien rooli on erityisen keskeinen.

– Ilahduttavan moni lehti (9) ryhtyi kokeilemaan Vikua, ja jotakin niistä on julkaistukin. Huhtikuun näytteen jälkeen tarjotaan Viku-pakettia nykyisellä kuukausihinnalla, joka on noin 87 euroa.

Postilaatikat tukossa

Vuodelta 2005 on jäänyt aikakirjoihin tieto, että viikkopaketin paperiversio lähetettiin postitse enää Ylen arkistoon, kun Kaleva ja Maaseudun Tulevaisuus suostuivat ottamaan sähköisen palvelun.

Vuonna 2006 ay-lehdet Journalisti ja SAK:n Palkkatyöläinen vähensivät juttujemme käyttöä, mikä tuntui kummalliselta kovaa vauhtia globalisoituvassa maailmassa.

Samaan aikaan ongelmia aiheutti saapuvan postin suuri määrä. Vaikka käytössämme oli Hitsaajankadulla kaksi postilaatikkoa, ne kävivät ahtaiksi maanantaisin, jolloin kannettiin myös viikonlopun maakuntalehdet. ”Postiljooni tekee hartiavoimin työtä sulloessaan nivaskat laatikoihin, ja minä samoin ottaessani niitä ulos”, raportoin toukokuussa. Julkaisujen seuranta nojasi edelleen lehtien vapaakappaleisiin ja julkaisut olivat taas hyvässä kasvussa.

IPS:n kolumneja julkaistiin 2006 säännöllisesti Kehityksessä ja Kumppanissa sekä noin kerran kuussa HS:n artikkelisivulla, joskin lähdetä mainitsematta.

Mikä menee läpi?

Kesäkuussa 2006 yhdistyksen hallitus kävi läpi alkuvuoden tilastoa pakettien juttujen läpimenosta lehdissä. Oma arvioni oli, että julkaisut noudattavat aiemminkin havaittua kaavaa, jossa parhaiten kelpaavat ajankohtaisiin uutistapahtumiin liittyvät jutut sekä globaaleja ilmiöitä käsittelevät. Lisäksi todella hyvät jutut tuntuvat aina kelpaavan melkein aiheesta riippumatta, mikä tarkoittanee ilahduttavasti sitä, että juttuja luetaan toimituksissa. Alla pieni näyte tilastosta:

paketti 20.2.2006

julkaisua

Sananvapaus ei ole pilakuvakiistan pääasia	6
Isänmaattomien lasten joukko kasvaa Aasiassa	6
Khartumissakin saa nyt latteja ja paninia	3
Tanskalaistuotteiden boikotti puree	3

27.2.2006

Emiraattien aseostot painavat satamakiistassa	9
Bangladesh telkesi nurisijat tyrmään	4
Työnteko vie puhdin Chilen intiaanilapsilta	3
Mauritiuksen maatalous laajenee Madagaskariin	4

6.3.2006

Koulutetut irakilaiset tappolistalla?	10
Latinalaisen Amerikan naiset siirtolaisuuden kärjessä	4
Kanatarhaus ei kannata enää Ghanassa	5
Pilakuvat pilasivat monen bisnekset Pakistanissa	3

Tilastomme kuitenkin kertoo asiasta vain yhden puolen. Juttujen julkaisemista säätelee lukuisa määrää muuttujia, joista emme tiedä paljoakaan: mitä muut tarjoavat, mitä uutistapahtumia sattuu, kuka on sivuja kokoamassa, paljonko tilaa on käytettävissä jne. Pakettien viimeisenä olevat lyhyet jutut menevät odotettua heikommin siihen nähden, että lehdet usein sanovat haluavansa lyhyempiä juttuja. Ehkä vika on aiheissa, arvelimme.

Helia-ammattikorkeakoulussa journalismia opettava hallituksen jäsen Kaarina Järventausta oli tehnyt tilastosta oman analyysinsä, joka päättyi samantyyppisiin johtopäätöksiin:

”

Parhaiten myyvät sodat ja konfliktit tai niiden ehkäisy sekä laajennettu Lähi-itä. Helposti poimittaviin kuuluvat myös jutut, joissa on eurooppalaista tai ihmisoikeusnäkökulmaa, ja heikoimmin kelpaavat yksittäisiä kehitysmaita ja ympäristöä käsittelevät jutut.

Helian opiskelijat Jukka Auramies ja Heini Lehtinen laativat 2006 pyynnöstämme selvityksen siitä, löytyisikö IPS:n terveysaiheisille uutisille käyttöä asiakaslehdissäm-

me. Vastaus oli kielteinen, koska teemasivut suuntautuvat hyvään oloon ja hömppään pikemminkin kuin ikäviin kehityasmaasairauksiin. Lisäksi arvioitiin, ettei ole järkevää työstää uusia palveluja nykyisen juttupaketin asiakaskunnalle, koska ne kilpailevat periaatteessa samasta palstatilasta.

Yle lähtee 2007

Ylen sopimus päättyi huhtikuussa 2007, eivätkä yrityksemme herätellä sen omia toimittajia puolustamaan sopimuksen jatkamista tuottaneet tulosta. Myöhemmin asiakkaiksi saatiin pari erillistä toimitusta, mutta murto-osalla aiemmasta hinnasta.

Freelance-toimittaja Tiina Ruulio pestattiin vuonna 2007 kartoittamaan yritys- ja järjestölehtiä uusien asiakkaiden toivossa. Kartoitusta kiinnostusta aineistoamme kohtaan monilla tahoilla, mutta loppupelissä asiakkaiden juttutoiveet olivat niin yksilöityjä, ettei IPS:n aineisto kyennyt vastaamaan niihin.

Kuriositeetti toimiston raportista toukokuussa 2007:

”

Kerrankin tuntui siltä, että jutut suorastaan revitään käsistä, kun Keskisuomalaisesta soitettiin pääsiäisen alla heti torstain ennakkolistan lähdettyä ja ruinattiin yksi juttu (Kotiinpaluu pelottaa afgaaneja) jo viikonvaihteeksi. Syynä oli se, että heillä oli juuri ollut useita omia juttuja aihepiiristä ja tämä sopi niiden jatkoksi. Suostuin poikkeuksellisesti, koska kyse on niin hyvästä ja vanhasta asiakkaasta. Kukaan ei ole valittanut, joten muut asiakkaamme tuskin huomasivat tapahtunutta.

Finanssikriisi iskee 2009

Jos 1990-luvun lama koetteli mediakenttää, niin 2008 alkanut finanssikriisi seurauksineen osoittautui vielä paljon kohtalokkaammaksi. Se alkoi purra lehdistössä kovaa 2009, kuten otteet toimiston raportista huhtikuulta 2009 paljastavat:

”

Aamulehden sopimus päättyi maaliskuun lopussa, mikä tarkoittaa noin 20 euron perusmaksun menetystä/kk, koska eivät julkaisseet mitään.

Hämeen Sanomat, jonka luulin jo kerran saaneeni ruotuun, yritti pyristellä uudelleen irti, mutta onnistuin taivuttelemaan toimituspäällikkö Tapio Lahtisen poikkeussopimukseen loppuvuodeksi: paketin kuukausihinta laski huhtikuun alusta 200 euroon (ennen 237,88 e) ja kuvista maksavat max 100 e/kk käytöstä riippumatta (ensimmäinen kuva kuitenkin maksaa entiseen tapaan 57,50 e). Sopimuksessa lukee, että vuoden lopulla neuvotellaan paluusta normaaliin.

Länsi- ja Itä-Savo ilmoittivat helmikuulla lopettavansa tilauksen vähäisen käytön vuoksi. Se katkeaa huhtikuun lopussa (menetys 236,31 e /kk + mahdolliset kuvat). Julkaisivat yhteisillä sunnuntaisivuillaan tammikuussa yhden, helmikuussa kaksi ja maaliskuussa kolme juttua. Yritän vielä tarjota käytön mukaista maksua.

Etelä-Suomen Sanomat, Kaleva ja Turun Sanomat aikovat tiivistää yhteistyötään ulkomaan uutisoinnissa. ESS on käytännössä lakkauttanut oman ulkomaanosastonsa (kotimaan vuoroihin siirretyt toimittajat saavat tehdä päivävuorossa ulkomaanjuttuja, jos ehtivät). Turun Sanomat on irtisanonut ainakin kaksi neljästä ulkomaantoimittajastaan ja yksi kai sijoitetaan muihin tehtäviin, joten jäljelle jää osaston pomo, Elina Tuukkanen, 61 v.

Ulkomaanpooli sanelee hinnat

Syksyllä 2009 jouduttiin hyväksymään asiakkaan sanelema sopimus uuden ulkomaanpoolin kanssa. Siinä olivat mukana ESS, Ilkka, Kaleva, Karjalainen, Keskisuomalainen, Pohjalainen, Savon Sanomat ja Turun Sanomat. Sisältö oli tämä:

”

Materiaalille ennalta määritellyt sisällölliset edellytykset täyttävästä aineistosta maksetaan käytön mukaan seuraavasti: Suurempi juttukokonaisuus 500 euroa, pääkuva 100 euroa, seuraavat kuvat 60 ja 30 euroa. Pienempi juttukokonaisuus 350 euroa ja kuva 50 euroa.

Poolin jäsenistä Kaleva päätti jatkaa myös juttujemme erillistä julkaisemista sunnuntaisivuillaan ja maksaa ne entiseen tapaan.

Käytännössä pooli maksoi meille nyt paljon vähemmän kuin sen jäsenlehdet aiemmin. Sen seurauksena myyntitulomme laskivat yli 10 000 euroa vuonna 2010.

Toimiston raportti maaliskuulta 2010 kertoo, että kahdeksan maakuntalehden yhteisen poolin julkaisut ovat jääneet alkuvuonna yhteen juttuun kuukaudessa. Samalla paljastui yllättävä skisma lehtitalon sisällä:

”

Kun helmikuu oli loppuillaan, eikä sen aikana yksikään juttu ollut kelvannut poolille, aloin kysellä, saavatko he yleensä jutut. Ilmeni, että kyllä, mutta Kalevan sunnuntaisivut vie parhaat päältä (sen kanssa sovittiin poolin syntyessä, että saavat entiseen tapaan julkaista yhden jutun joka viikko). En olisi arvannut, että niille tulee kiista jutuista ja päivittelin sitä molemmille asianosaisille eli poolin kalevalaiselle vetäjälle Seppo Ylöselle ja Kalevan sunnuntaisivujen Ilkka Timoselle. Esitin toiveen, että yrittäisivät hoitaa asian sovussa, koska muuten meiltä menee seitsemän muun lehden potentiaaliset julkaisut (ja poolin maksama palkkio) sivu suun. Korostin, että joka paketissa on mielestäni 2-3 sunnuntaille sopivaa juttua. Timosen mukaan niitä on korkeintaan yksi, eikä hän rupea säästelemään vanhoja juttuja. Toukokuussa sunnuntaisivut kuulemma uudistetaan ja voi olla, ettei IPS:ää sitten tarvita ollenkaan.

Samaisen raportin mukaan Hesariin saatiin skuuppi 12.3.2010 koskien Afganistanin Marjan ”kaupunkia”. Pekka Hakala tosin piilotti uutisemme omaan juttuunsa, jossa valetteli tyhmyyttään.

Hakala kirjoitti:

”

Kuukausi sitten Helsingin Sanomat pääsi viimein maailman muun median rinnalla kertomaan, kuinka 'Yhdysvallat aloitti suurhyökkäyksen Etelä-Afganistanissa'. Hyökkäyksen kohteena oli median mukaan Marja-niminen suuri kaupunki, jonka sanottiin olleen talebanin hallussa.

Helsingin Sanomissa paikkaa on kutsuttu hieman epäjohdonmukaisesti Marjahiksi, suomen kieltä huonosti vastaavan kirjoitustavan mukaan.

Uutiset kertoivat, että Helmandin maakunnassa sijaitseva Marja on 80 000 asukkaan kaupunki. Yhteensä kaupungissa ja sen lähiympäristössä asuu uutisten mukaan 120 000 ihmistä.

Yhdysvallat ja sen Nato-liittolaiset olivat siis käymässä kaupunkisotaan. Amerikkalainen media raportoikin taisteluista 'lähiöissä'.

Tällä viikolla kriittisenä pidetty Inter Press Service eli IPS-uutistoimisto sitten julkaisi yhdysvaltalaisen tutkivan journalistin ja historioitsijan Gareth Porterin artikkelin, joka kertoo, ettei keisarilla ole vaatteita.

Porterin haastattelemien Isaf-joukkojen edustajien ja alueella kastelujärjestelmiä rakentaneen amerikkalaisasiantuntijan kuvaus Marjasta on yksiselitteinen: muutama maatila, markkinapaikka ja moskeija.

Lisää julkisuutta asialle saatiin Suomen Kuvalehden nettisivulla, jossa Jari Lindholm pilkkasi hesarilaisten hölmöyttä:

”

"Afganistania tuntevat naureskelivat Marjan ympärille luodulle myytille jo helmikuun alussa - viikkoja ennen kuin vainoharhainen ja asenteellinen IPS-uutistoimisto (sekin nykyisin osa valtamediaa) julkaisi Hakalan mainostaman 'skuupin' Marjan 'puijauksesta'.

Näin tyyliä luonnehditaan IPS:stä en muista kuulleen muualta. Yleensä kollegat valtavirran viestimistä suhtautuivat asiallisesti. HS-ulkomaiden pitkäaikainen päällikkö Kari Huhta luonnehti joskus kauan sitten IPS:ää sanoilla "lehdistön huono omatunto", mikä ehkä kuvaa suhtautumista yleisemminkin.

Keväällä 2011 toimistolla työharjoittelussa ollut Suvi Lindgren kartoitti sosiaalialan lehdistä potentiaalisia asiakkaita, mutta taas törmättiin siihen, että juttujen olisi pitänyt olla niille räätälöityjä.

Median murros tuo nousun ja tuhon

Internet aiheutti mainosmarkkinoiden uusjaon, joka ajoi varsinkin painetut lehdet alenevien ilmoitustulojen ja vähenevien tilausten kierteeseen lamavuosina. Ilmiötä kutsutaan median murrokseksi.

Tilanne vaikutti Suomen IPS:ään ristiriitaisilla tavoilla. Juttujamme oli vuodesta 2007 lähtien julkaistu yli tuhat kertaa vuodessa. Vuonna 2012 viikkopaketin julkaisuis-

sa ylitettiin reippaasti 1 500:n raja (kasvua edellisvuodesta 19 %). Myös kuvien käytössä tehtiin 2012 ennätys (kasvua 23 %, julkaisu- ja kuvatilastot sivulla 109).

Hullunkurista kyllä, nousumme vuonna 2012 johtui maakuntalehdistön tiivistäytävistä yhteistyöstä, jolla haettiin synergiaetuja ja säästöjä. Alma Mediaan kuuluva Pohjois-Suomen Media eli tabloidikolmikko Kainuun Sanomat, Lapin Kansa ja Pohjolan Sanomat tuli omasta aloitteestaan asiakkaaksi helmikuussa. Syynä oli se, että vanha asiakkaamme Satakunnan Kansa alkoi koota ulkomaanaineiston Alman tabloideille, ja se halusi käyttää IPS:ää jatkossakin. Kolmikon sovittiin maksavan levikkinsä mukaisesti paketista yhteensä 300 e/kk ja kuvista 1,5-kertaisen hinnan eli 89 e/kpl vaikka ne julkaistaan kolmessa lehdessä. Satakunnan Kansan hinnat jäivät ennalleen.

Loppuvuodesta 2012 Alman lehtien yhteistyön tiivistyminen alkoi huolestuttaa, koska sen keskiössä oleva Aamulehti ei kuulunut asiakkaisiimme. Pelko osoittautui aiheelliseksi, sillä 2013 Kalevan vetämä pooli ajettiin alas Alman uuden kuvion tieltä. Poolista IPS:n asiakkaiksi jäivät ESS, Karjalainen, Keskisuomalainen ja Savon Sanomat, joiden yhteistilaus jatkuu edelleen keväällä 2020.

Toimiston raportti tammikuulta 2013 on karua kertomaa:

”

Kuluvasta vuodesta taitaa tulla edellisistä poikkeava, sillä asiakaskuntamme on mullistusten kourissa ja me myös. Mullistus koskee 13:a vanhaa asiakastamme ja yhtä mahdollista uutta eli Aamulehteä.

Menetämme neljä kiinteää kuukausitaksaa maksanutta lehteä, jotka ovat Satakunnan Kansa sekä yhteistilauksen tehneet Kainuun Sanomat, Lapin Kansan ja Pohjolan Sanomat. Kumpikin maksoi reilut 300 e/kk sekä kuvista käytön mukaan. Kumpikaan ei ole irtisanonut sopimusta, jossa on kolmen kuukauden irtisanomisaika, mutta lupasin jossain vaiheessa Satakunnan Kansan päätoimittajalle, että ne raukeavat, kun uusi sopimus syntyy. No, uutta ei varsinaisesti ole syntynyt, mutta vanhan mukainen käyttö on loppu, joten lienee viisainta lopettaa laskutus tähän. Muu tuskin on asiallemme eduksi.

Tilalle tulee näillä näkymin kaksi poolia. Yhdeksänjäseniseen kuuluvat Aamulehti, Ilkka, Kainuun Sanomat, Kaleva, Lapin Kansa, Pohjalainen, Pohjolan Sanomat, Satakunnan Kansa ja Turun Sanomat, eikä sen kanssa synny muuta sopimusta kuin epämääräinen lupaus ilmoittaa, jos julkaisevat jotain. Viimeisin hintapyyntöni on 390 e/juttu ja 170 e/kuva, mutta en tiedä, kelpaako tai aikovatko ikinä julkaista mitään. En tohdi edes ehdottaa kirjallista sopimusta ennen kuin ja jos julkaisevat jotain.

Toisen nelijäsenisen poolin muodostavat Etelä-Suomen Sanomat, Karjalainen, Keskisuomalainen ja Savon Sanomat, ja se haluaa myös neuvotella julkaisujen mukaan maksamisesta. Hintapyyntöni, jota en ole vielä päässyt esittämään: 250 e/juttu, 120 e/kuva.

Muutos uhkaa kutistaa kuukausitulojamme reippaasti sekä juttu- että kuvakaupassa. Siihen en näe ensi hätään muuta ratkaisua kuin ilmoittaa emoyhtiölle, että aineistomaksumme heille kutistuvat, jos haluavat, että jatkamme toimintaa. Jos valtionapukin kutistuu tai loppuu,

niin sitten ollaan aika äkkiä konkurssissa. Palkanalennuksesta voidaan tarvittaessa neuvotella, muttei sekään kovin pitkälle auta.

Pitemmällä tähtäimellä täytyy tietenkin yrittää löytää muita tilaajia ja toivoa, että näiden uuspoolien jutuntarve kehittyy meidän tarjontamme suuntaan. Nyt varsinkin isompi ryhmä painottaa omien toimittajien juttuja, sillä AL:n ulkomaantoimitusta ei ilmeisesti olla lakkauttamassa, ja se hoitaa koko porukan tarjonnan. Kirjoittajia tuntuu olevan muissakin lehdissä.

Olin alkanut kirjata kaikki asiakaskontaktit markkinointiraporttiin, joka auttoi hallitusta pysymään ajan tasalla. Käynti Aamulehdessä kuuluu kinkkisimpiin kokemuksiini:

”

12.9.2013 neuvottelu Aamulehdessä päätoimittaja Jouko Jokisen ja poolin ulkomaantoimitusta vetävän Minna Kurjen kanssa:

Jokinen myönsi, että uusi pooli syntyi vuoden alussa kiireellä ja IPS putosi kyydistä. Nyt sopimukset tehdään koko porukalle ja ulkomailla toimivaa apuvoimaa on freelancer-kentällä kosolti. Kurki lisäsi, että kehitysmaajuttuja ostetaan myös ulkoministeriön toimittaja-apurahoilla matkustavilta. Lisäksi käytössä ovat STT ja AP.

IPS-yhteistyöstä puhuttiin Kurjen mukaan poolissa tammikuussa, mutta ei sen koommin. Jokisen puheista ymmärsin, että Satakunnan Kansa kannatti pisimpään IPS:n jatkamista. Lopulta käyttö jäi kuitenkin AL:n arvioitavaksi.

Aamulehdestä tulee kai huhtikuussa tabloidi, broadsheetissa jatkanevat Ilkka, Pohjalainen, Kaleva ja TuSa, mutta sivut ovat silti aika lailla samat, jos oikein ymmärsin.

Kerroin ahdingostamme ja siitä, että Aamulehti vei meiltä yli 900 000 potentiaalista lukijaa kaappaamalla 8 asiakaslehteä, mistä näytin vahvistukseksi julkaisutilaston viime vuodelta. Vakuutin uskovani, että heidän porukansa pystyy kyllä selittämään koko maailman, mutta ehdotin, että tarjontaa silti täydennettäisiin paikan päällä kirjoitetuilla tarinoilla elävistä kehitysmaiden ihmisistä. Muistutin myös, että se olisi hyvää palvelujournalismia nyt, kun ulkoministeriön kysely paljasti kansan kaipaavan lisää tietoa kehitysyhteistyöstä ja maiden elämästä. Esittelin malliksi muutamia viime aikojen leikkeitä nykyisistä asiakaslehdistä.

Kysyivät hintoja ja kerroin, että tässä mylläkässä meidän hinnastojen yli on kävelty moneen kertaan (minkä Jokinen ymmärsi koska hänellä oli omaa saman tyyppistä kokemusta, joka osoitti että sisältöjen hinnat on romahtaneet). Keväällä Kurki oli valmis maksamaan 390 e/juttu ja 100 e/kuva, jos käyttävät, mutta eivät tunnetusti ole käyttäneet. Painotin että meidän intressimme on saada juttuja julki, joten kuukausitaksa olisi parempi ja antaisi heille paljon enemmän pelivaraa. Lopulta ilmoitin että ehdoton kipuraja on 750 e/kk (ajattelin että se tulisi halvemmaksi kuin 2 juttua!) ja siitä ei Jokinenkaan halunnut enää tinkiä.

Jokinen velvoitti Kurjen keskustelemaan poolin kanssa, mutta arveli ettei päätöstä tule ennen kuin vuoden lopulla. Pelkään pahoin, etten saanut Kurkea vielääkään innostumaan, joten en elättele liikoa toiveita.

Ja lopuksi paljastui uutisia: nykyinen asiakkaamme Keskipohjanmaa liittyy pooliin kai vuoden alusta (se maksaa nyt meille 18 euron perusmaksua mutta ei julkaise mitään) ja

myös Hämeen Sanomat lienee menossa mukaan (tieto on vielä luottamuksellinen). Se maksaa meille nyt 255 e/kk jutuista ja kuvista 244 e/kk könttäsumman, joten menetys olisikin melkoinen. Tieto oli sen verran typeryttävä, etten osannut siltä istumalta sanoa mitään, mutta lähetin heti palattuani Jokiselle meilin, jossa kerroin, että uudelle I I lehden poolille kipuraja on 1 000 e (tai 999 jos se tuntuu paremmalta) ja kuvista saisivat maksaa sen mitä muillekin (siis yhteensä 100 e tai enemmän, jos nostavat avustajataksaa ryhmän kasvaessa).

Yön yli nukuttuani tajusin, että pitää niille kuitenkin kertoa, että yksittäisiäkin juttuja voi ostaa, jos kuukausidiili on ihan mahdoton. Lähetin uuden viestin Jokiselle siitä ja kerroin hinnaksi 390 e/kpl josta oli keväällä sovittu Kurjen kanssa. Muistutin että jo kaksi juttua kuussa tulisi kalliimmaksi kuin koko paketti.

Syyskuun lopulla tein vielä tarjouksen AL:n Minna Kurjelle (tiedoksi Jouko Jokiselle), jonka sisältö paljastaa epätoivoisen tilanteemme:

”

”Voitte julkaista loka-marraskuun aikana (siis ensi viikon paketista lähtien) aineistoamme hintaan 100 e/juttu ja 60 e/kuva. Viikkopaketin viimeisenä olevan uutispätkän saatte 50 eurolla.

Toivomme kovasti, että tarjous saisi teidät seuraamaan tarjontaamme aiempaa tarkemmin ja poimimaan kiinnostavat jutut lehteen. Tarkoitus on myös helpottaa aineistomme mahdollisen tulevan käytön suunnittelua lehdistänne. Sitä koskevat tarjoukset, jotka esitin tapaamisessamme ja sen jälkikaneetissa, ovat voimassa.”

Kurki kuittasi heti saapuneeksi ja lupasi katsoa, löytyykö käyttöä.

Kymmenen asiakasta menetetään

Sopimusta ei koskaan syntynyt Aamulehden tai ryhmän yhteistyöelimeksi 2014 muodostetun Lännen Median kanssa. Se vei meiltä kymmenen asiakaslehteä, sillä Aamulehteä lukuun ottamatta kaikki muut olivat aineistomme tilaajia ennen tätä mylläkkää.

Samaan aikaan tein epätoivoisia markkinointiponnistuksia eri suuntiin ja unilukkaroin nukkuvia asiakkaita, mutta alamäki jatkui vääjäämättä. Vuonna 2015 otin yhteyttä Lännen Median vetäjään Matti Posioon, jolta sain kuulla, että heille tarjotaan ”enemmän juttuja kehitysmaista kuin levikkialueen maakunnista.”

Alkoi käydä selväksi, että IPS:lle kirjoittavat kehitysmaiden toimittajat eivät ole etu kotimaan mediassa, joka korostaa ”omia” toimittajia.

Vuoden 2013 lopulla valmistui Haaga-Heliassa Elli Räsäsen opinnäytetyö Mitä aluelehti odottaa IPS:n jutulta? Länsi-Savon sunnuntaisivujen toimittajan haastattelussa tuli esille hyödyllistä tietoa IPS-juttujen käytöstä. Valitettavasti lehti lopetti vuodenvaihteessa tilauksensa rahapulan vuoksi.

HS:n tiedesivut alkoivat syksyllä 2014 ilmestyä viidesti viikossa, ja lisääntynyt juttutarve sai toimituksen kääntymään myös meidän puoleemme. Juttuja meni läpi jonkin verran, mutta valitettavasti IPS:n tarjonta alalta heikkeni aika pian.

Koetimme torjua julkaisujen vähenemistä modernisoimalla juttuja keväällä 2016. Aloin lisätä niihin nettilinkkejä sivuille, joilta löytyy asiasta lisätietoa, ja asiakkaana olevat verkkojulkaisut ottivat ne käyttöön. Paperiversioiden näköislehdissä linkit eivät valitettavasti toimi. Erillisiä faktalaatikoita ja täydentäviä kainalojuttuja artikkeleihimme oli lisätty koko 2010-luvun.

Edes se, että IPS kirjoitti runsaasti ajankohtaisista teemoista, kuten ilmastosta ja siirtolaisuudesta, ei auttanut. Keväällä 2016 paketissa tarjottuja ilmastojuttuja julkaistiin niin vähän, että kokosin niistä ylimääräisen kesäpaketin, jonka asiakkaat saivat käyttöönsä ilman lisämaksua. Paketista ei julkaistu yhtään juttua.

Kehitys näkyi julkaisuluvuissa, jotka pysyivät tuhannen paremmalla puolella 2007–2014, mutta putosivat sitten sen alle ja uhkasivat jäädä 500:n pintaan vuonna 2019. Vuonna 2017 tapahtui toivoa antanut hypähdys ylöspäin, kun julkaisut painetussa mediassa kasvoivat peräti 32 prosenttia edellisvuodesta.

Ikävä kyllä suunta kääntyi pian taas laskuun. Samalla kansainvälisen IPS:n talousahdinko kutisti juttutarjontaa niin, että viikkopaketin kokoaminen hipoi ajoittain akrobatiaa. Tilanne koheni hiukan 2019, jonka syksyllä seuraajani Matti Ripatti saattoi iloita siitä, että käyttökelpoisia juttuja jää ylikin.

2.4 Kuvia ilman budjettia

Asiakaslehdiltä kuultiin toiveita kuvatarjonnasta jo 1980-luvun lopulta alkaen. 1990-luvun alussa tutkittiin yhteistyömahdollisuuksia Lehtikuvan tai Pressfoton kanssa, mutta tuloksetta. Ennen IPS:ään tuloani olin muutaman kuukauden kuvatoimittajana Lehtikuvassa ja rohkenin ehdottaa entisille kollegoilleni, että he lisäisivät tarjontaansa täsmäkuvitusta IPS:n viikkopaketin aiheista. Ajatus ei mennyt läpi.

Kuvien puute alkoi puhuttaa myös kansainvälisellä tasolla 2003. Jokin kuvakokeilu tehtiinkin, mutta se todettiin epäonnistuneeksi. Suomen IPS:n laaja asiakaskysely keväällä 2004 vahvisti entisestään, että kuville on tarvetta ja niistä oltiin valmiita maksamaan ehdotettu 45 e/kpl.

Kansainvälisen IPS:n vuotuisessa kokouksessa Rio de Janeirossa syksyllä 2006 pääjohtaja Lubetkin kertoi IPS:n hankkivan ensimmäiset kahdeksan digikameraa kirjeenvaihtajille. Koin sen voitoksi sinnikkyydelleni. Olin paasannut asiasta vuosia, ja aiemmin suhtautuminen oli ollut hyvin torjuvaa. Kuvien tarve oli tullut esille myös samana syksynä Berliinissä pidetyssä Euroopan toimistojen kokouksessa, ja se oli mukana siellä annetussa Berlin Consensus -julkilausumassa (sivu 45).

Marras-joulukuussa 2007 Venetsiassa pidetyssä kokouksessa sain tehtäväkseni järjestää IPS:lle kuvatarjontaa. ”Budjettia ei kuitenkaan ole”, pääjohtaja täsmensi.

Lähetin tiivistelmän kuvapalvelun luomiseen liittyvistä ajatuksistani IPS:n verkostolle heti joulukuussa 2007. Se koski toiminnan käytännön organisointia, vaikka ajatus kuvapankista oli vielä alkutekijöissään.

Vuoden 2008 alusta Suomen IPS:n palveluun alettiin lisätä kuvia tarjonnan mukaan. Niitä saatiin satunnaisesti IPS:ltä ja suomalaisilta kuvaajilta. Ensimmäisenä tarjosimme yhdistyksemme hallituksen jäsenen Antti Kivimäen kuvia, jotka sopivat IPS:n juttuun Meksikon maataloudesta. Kuvia julkaistiin yhteensä seitsemän kertaa, vaikka hinnaksi ilmoitettiin 50 e/kpl.

Niiden ansiosta juttu pääsi esille todella näyttävästi muutamissa lehdissä. Kansan Tahto revitti toisen kuvan miltei koko etusivun yli ja julkaisi toisen jutun kanssa sisällä. Maaseudun Tulevaisuus käytti myös molemmat kuvat isosti ja Keskisuomalainen vaakakuvan kuudella palstalla. Arvioni oli, että suomalaisilla kuvilla saatu kokemus antoi painostusvoimaa IPS:n kuvakeskusteluun.

Suomen IPS rakensi kotimaista kuvaajarinkiä ja tarjosi vuoden aikana 51 kuvaa (joukossa 5 suomalaista), joita julkaistiin 171 kertaa. Ruotsin IPS myi muutaman kymmenen kuvaa, muut eivät mitään. Suomi päätti tilittää kuvatulot emo-IPS:lle tuotannon kehittämiseen. Ensimmäisenä vuonna saatiin kokoon noin 8 000 euroa, joka jaettiin eri maanosien kesken (kuvatilasto sivulla 109).

Kotimaiseen kuvarinkiin kuului parhaimmillaan kymmeniä ihmisiä opiskelijoista ammattilaisiin. Lähetimme heille viikoittain kuvituspyyntöjä koskien sellaisia tulevan viikkopaketin juttuja, joihin IPS ei tarjonnut kuvitusta. Vuonna 2009 kotimaisten otosten osuus Suomessa julkaistuista IPS-kuvista oli 16 prosenttia, mutta osuus laski nopeasti kansainvälisen kuvatarjonnan päästessä vauhtiin.

Alussa kuvarinki oli tarjontamme tärkeä täydentäjä ja siltä saadut kuvat enimmäkseen hyvää ammattilaistasoa, mitä ei aina voinut sanoa kansainvälisestä tarjonnastamme. Kuvaringin jäsenille maksettiin puolet asiakkaan maksamasta hinnasta.

Laman aikana osa asiakkaistamme tinkasi kuvat kappalehintaa halvemmilla könttätaksoilla, mikä kutisti kuvaajien tuloja entisestään ja sai jotkut luopumaan yhteistyöstä. Se oli ymmärrettävää, sillä kymppi tai pari ammattikuvaajan työstä ei ole riittävä hinta. Kuvaringin alkuperäinen ajatus lähti siitä, että tarjoamme maailmanmatkaajille mahdollisuuden saada kuviaan julki pientä korvausta vastaan.

Talousvaikeuksien keskellä emo-IPS:n omistautuminen kuva-asialle oli heiveröistä. En saanut kutsua 2009 Haagissa pidettyyn vuotuiseen kokoukseen, jossa oli todettu, ettei kuviin voida panostaa heikon taloustilanteen vuoksi.

Vuonna 2009 lama alkoi purra Suomessakin ja kuvien hinnaksi määrättiin 57,50 euroa, josta IPS:lle tilitetään 45 euroa kappaleelta. Kotimaisten kuvien tuotto jaettiin puoliksi kuvaajan ja kansainvälisen IPS:n kesken. Kun IPS:n tulot romahtivat, kuvapankin perustaminen sysättiin Suomelle. Se päätettiin laittaa Photoshelteriin, ja asiasa aktiivisesti toiminut hallituksen jäsen Jorma T. Mattila löysi kuvapankkia rakentamaan valokuvaaja Matti Matikaisen.

Kesäkuussa 2009 hallitus kuuli Jorman tilanneraportin:

”

Arkisto on perustettu Photoshelter.comiin ja IPS:n alueellisille editoijille on laadittu yksityiskohtaiset ohjeet kuvien lataamisesta. Matti Matikaisen kanssa on sovittu, että hän syöttää englanninkieliset kuvat ajalta 1.1.2008-30.4.2009. Sen jälkeen vastuun toivotaan siirtyvän IPS:n alue-editoijille, jotka voisivat syöttää kuvat sitä mukaa kuin niitä tulee sekä takautuvasti 1.5. lähtien. Matti on vastikään aloittanut oman osuutensa, editoijat eivät vielä.

Totesimme, että vastuu espanjankielisen kuvatarjonnan arkistoinnista sekä toivotavasti koko arkiston kaksikielisyydestä lankeaa Latinalaisen Amerikan aluetoimistolle, joka oli suhtautunut tehtävään myönteisesti.

Elokuuhun 2009 mennessä Matti oli hoitanut osuutensa, mutta IPS:n osuus takkusi yhä. Lisäksi suunniteltu kaupallinen kuvagalleria oli yhä perustamatta, koska kuvien hinnasta ei ollut selvyttä.

Kesälomani aikana oli sattunut kiintoisa väliepisode: Newsweekistä tuli meili, jossa haluttiin ostaa erään Barack Obaman avustajan kuva lokakuulta 2008. Tuuraajani Soma ei osannut vastata kyselyyn, ja itsekin olin ymmälläni, koska kuvagalleria ei edes ollut yleisölle esillä. Matti arveli, että kuviin saattaa osua googlaamalla, vaikkei niitä saa ladattua. Pidin tapausta pienenä vihjeenä siitä, että jotain kaupallistakin potentiaalia kuvatarjonnallamme voisi olla.

Vuonna 2010 päätimme antaa kaikki kuvatulot IPS:lle, jonka sanottiin olevan historiansa pahimman talouskriisin kynsissä.

Myöhemmin IPS:n kansainvälinen kuva-arkisto siirrettiin Flickr.comiin, ja kotimaisten kuvien käyttö hiipui vuoteen 2015 mennessä. Suomen IPS on onnistunut viime vuosina tarjoamaan jokaiseen juttuunsa joko tuoreen tai arkistokuvan. Keväästä 2016 lähtien ne ovat olleet asiakkaille maksuttomia.

2.5 Kohti omavaraisuutta

Suomen IPS:n tavoitteena oli alusta asti saavuttaa jossain vaiheessa taloudellinen omavaraisuus, mutta todellisuus osoittautui toisenlaiseksi. Koko ajan talous on kuitenkin nojannut ensi sijassa juttukauppaan. Toiminnan omavaraisuusaste arvioitiin 62 prosentiksi vuonna 1986. Pienen notkahduksen jälkeen se nousi siitä vähitellen yltäen parhaimmillaan yli 80 prosenttiin 1990-luvun lopulla. Vuosia 2013–2014 lukuun ottamatta omavaraisuus oli yli 70 prosentissa koko 2000-luvun (lista tuista ja tuloista sivulla 110).

Vaikka ulkoministeriön tuki oli katkolla vuosittain, sitä saatiin aina vuoteen 2015 saakka. Avun määrässä oli pientä vaihtelua, mutta alussa ja lopussa se oli lähes sama: 100 000 markkaa (noin 32 300 e) vuonna 1986 ja 2015 huippusumma 35 000 euroa, joka jäikin toistaiseksi viimeiseksi.

Alkuvaiheessa myös HYY antoi maksuttoman toimitilan ohella rahallista tukea. Tuen vastineeksi IPS perusti opiskelijoille tietopalvelun avaamalla heille riippukansioihin talletetuista alkuperäisjutuista muodostuneen arkistonsa.

Aika ajoin – ensi kerran jo 1986 - nousi esiin ajatus toiminnan siirtämisestä yhtiöpohjalle, mutta se ei koskaan realisoitunut. Alkuvuosina laki mahdollisti tilille mahdollisesti jääneen ylijäämän kirjaamisen tilinpäätöksessä varauksiin, minkä ansiosta yhdistykselle kertyi pieni pesämunana siitä huolimatta, että budjeteissa ja tilinpäätöksissä tulot ja menot pyrittiin pitämään tasoissa.

Haimme talouslaman kynsissä vuonna 1991 valtion uutis- ja tietotoimistotukea. Emme saaneet sitä, koska liikenneministeriö oli päättänyt puolueiden kanssa, että raha jaetaan poliittisin perustein kolmeksi vuodeksi eteenpäin. Tuomo Heikkola teki asiasta kitkerän jutun Radio Cityyn.

Maaliskuussa 1994 siirryimme uutistoimisto AP:n satelliittipohjaiseen tiedonsiirtoon, mikä laski kuluja.

Haipuva haave jatkuvuudesta

Ajatus siitä, että kehitystiedotusta harjoittavat järjestöt voisivat saada ulkoministeriöltä kolmivuotisen rahoituksen - kuten monet muutkin niin sanotut ohjelmajärjestöt - syntyi jo vuonna 2000. Idean kehittivät ministeriön kehitystiedotuksen silloinen päällikkö Matti Remes ja järjestöpuolen konkari Juha Rekola.

IPS koetti nostaa asiaa aika ajoin keskusteluun muun muassa Maailman Sivu -yhdistyksen ja vuonna 2000 perustetun Suomen OneWorldin (myöhemmin Maailma.netin) ja sittemmin myös Finnwatchin kanssa, mutta ministeriössä aika ei koskaan tuntunut olevan asialle kypsä.

Vuoden 2004 syksyllä tehty valtioneuvoston tarkastus johti havaintoon, että apumme on lainvastaista, koska se ei mene rajatulle hankkeelle. Sama koski useita muitakin järjestöjä, ja ongelma painettiin ilmeisesti villaisella tässä vaiheessa.

Vuonna 2008 alkanut finanssikriisi vaikutti rajusti varsinkin maakuntalehdistöön, joka etsi epätoivoisesti synergiaetuja keskinäisestä yhteistyöstä. Se heikensi Suomen IPS:n taloutta, sillä alkuvaiheessa syntynyt kahdeksan lehden yhteinen ulkomaanpooli suostui maksamaan jutuista paljon vähemmän kuin sen jäsenet aiemmin. Myöhemmin yhteistyökuviot muuttuivat, ja meiltä lähti siinä rytäkässä kymmenen asiakaslehteä Lännen Median kelkkaan.

Myös kansainvälinen IPS koki lamavuosina talouskriisin, jota luonnehdittiin historian pahimmaksi. Se menetti useiden valtioiden tuen, mutta Suomi kuului viimeisiin uskollisiin tukijoihin.

Kuvat tekevät kauppansa

Kuten aiemmin kerroin, Suomella oli avainrooli kansainvälisen IPS:n kuvatuotannon ja -arkiston käynnistämisessä vuoden 2007 lopulla. Suomi oli myös kuvien suurin markkina-alue, sillä ne eivät menneet kaupaksi edes muissa Euroopan maissa. Koska IPS:llä ei ollut kuvabudjettia, Suomi välitti useina vuosina kaikki kuvakaupan tulot sille pitääkseen yllä tarjonnan jatkuvuutta. Parhaimmillaan kuvista pystyttiin tilittämään hiukan yli 30 000 euroa vuonna 2012 (kuvatilasto sivulla 109).

Median murros mullisti maakuntalehtikenttää 2010-luvun alkuvuosina, mikä kurtisti Suomen IPS:n myyntituloja roimasti. Tulot laskivat yli 10 000 euroa 2012–2013, seuraavana vuonna saman verran ja 2015 vielä 5 000 e.

Hallituksessa pohdittiin 2013 tukijoiden/asiakkaiden keräämistä sadan euron vuosimaksulla, joka sisältäisi lukuoikeuden suomenkielisiin juttuihin. Onnistuakseen kampanja olisi edellyttänyt, että hallituksen jäsenet ja työntekijä sitoutuisivat hankkimaan kukin 5-10 tukijaa. Sillä saataisiin kokoon 6 000-12 000 euroa, mistä olisi merkittävää apua. Vetoamus jäsenistölle ei kuitenkaan tuottanut tulosta.

Vuonna 2014 karsimme kuluja kaikin keinoin. Luovuin lounaseteleistä, kahviedusta ja lomarahoista sekä maksoin espanjankurssini itse (parempina vuosina yhdistys maksoi Suomi-Espanja-Seuran kurssin, koska työehtosopimus velvoitti työnantajan tarjoamaan työntekijöille koulutusta). Myös sijaiset luopuivat lomarahoista. Säästötoimien ansiosta emme joutuneet tinkimään liikaa kansainväliselle IPS:lle maksettavasta aineistokorvauksesta.

Vuodelle 2015 Suomen IPS sai vielä ulkoministeriön tukea ennätysmäiset 35 000 euroa. Pian ilmeni, että vuodelle 2016 tukea ei jaeta lainkaan. Onnistuimme kuitenkin sopimaan, että siirrämme vuodenvaihteen yli 13 800 euroa vuoden 2015 avustuksesta. Summa muodostui toimittajan lomarahoista sekä kansainvälisen IPS:n aineistomaksusta, josta pyysimme ja saimme vapautuksen poikkeuksellisen tilanteen vuoksi.

Reiluus kaukana

Siihen asti Suomen IPS oli pitänyt kunnia-asianaan maksaa aineistosta sovitusti, koska muuten toimintamme olisi perustunut kehitysmaiden toimittajien riistoon. Heitin kansainväliselle IPS:lle joskus ajatuksen, että meidän pitäisi ryhtyä reilun kaupan uutistointiksi, mutta alati vaikeutuvassa tilanteessa sitä ei pidetty realistisena.

Suomessa reilun kaupan periaatteita noudattava uutisten hinnoittelu tuntui myös utopialta tilanteessa, jossa asiakkaat tinkivät koko ajan taksoja alaspäin. Reilun kaupan yhdistystä johtava Suomen IPS:n entinen puheenjohtaja Janne Sivonen kertoi, ettei liike ole laatinut sertifikaatteja uutiskaupalle.

Keväällä 2015 tunnelmaa synkensivät lehtikuolemat ja alenevat julkaisuluvut sekä huhut ulkoministeriön kehitysviestintätuen lopettamisesta kokonaan. Kesäkuun alun kokouksessaan Suomen IPS:n hallitus päätti, että ”uutistoimisto yritetään joka tapa-

uksessa pitää pystyssä mahdollisimman pitkään ja toivotaan, että tunnelin päähän ilmestyy valoa.”

Maksullisten kuvien menekki heikkeni koko ajan, mikä vähensi myös juttujen julkaisemista. Kierteen katkaisemiseksi kuvat muutettiin maksuttomiksi 8.2.2016. Vuoden myyntitulot laskivat 17 000 euroa, josta kuvakaupan osuus oli 10 000 euroa. Juttujen menekki jäi kyseisenä vuonna miinukselle mutta kuvien käyttö lisääntyi niiden ilmaisuuden vuoksi.

Vuonna 2016 myytiin vuosikymmeniä yhdistyksen hallussa olleet kaksi puhelinosaketta ja toimittaja luopui lomarahoista. Silti tulos oli lähes 11 000 euroa miinuksella.

Tavoite saavutettu?

Uutistoimisto saavutti ”omavaraisuuden” vasta vuonna 2017, kun ulkopuolinen tuki loppui kokonaan. Ulkoministeriö leikkasi tuolloin kansalaisjärjestöjen rahoitusta 65 prosenttia. Vaikka määrärahoja on sen jälkeen hiukan lisätty, Suomen IPS ei ole kyennyt täyttämään viestintä- ja globaalikasvatustuen edellyttämää tiukkaa hanke-
muotoa.

Jatkoimme lobbausyrityksiä ulkoministeriön suuntaan 2017 ja 2018 tuloksetta. Lopulta päätimme, ettemme edes hae ministeriön tukea vuosille 2019–2020, koska toimintaamme ei saa väännettyä vaadittuun projektimuottiin.

Sen sijaan haimme vuoden 2018 lopulla Kepan seuraajan Fingon jakamaa EU:n Frame, Voice, Report! -tukea, mutta se kaatui samoihin ongelmiin. Sikäläisten arviointikonsulttien mukaan tuen antaminen Suomen IPS:lle olisi ollut ”kannattamattoman liiketoiminnan tukemista”.

Näinä ahdingon vuosina lähetettiin vapaamuotoisia tukihakemuksia myös Tradekan säätiölle ja Palkansaaajasäätiölle 2015 sekä Kuluttajaosuustoiminnan säätiölle 2018. Kaikista tuloksena oli vesiperä, oletettavasti siksi, että säätiöt eivät kokeneet IPS:ää oman aateperheensä osaksi.

Suomen IPS sai vuosikymmenien ajan ulkoministeriön tukea uutistoimiston pyörittämiseen, joka katsottiin sen ”hankkeeksi”. Eräs rahojen jaosta vastannut kehitysyritysteistyövirkamies perusteli tuen myöntämistä 1990-luvulla toteamalla, että ”IPS tekee juuri sitä, mitä meidän pitäisi itse tehdä.”

Viime vuosina ministeriön edustajat ovat eri yhteyksissä korostaneet kehitysyritysteistyötä ja kehitysmaita koskevan viestinnän tärkeyttä. Myös kansalaisille suunnatut kyselyt ovat vahvistaneet, että suomalaiset kaipaavat tätä tietoa. Ministeriö ei kuitenkaan nähnyt enää tarpeelliseksi tukea IPS:ää, joka välittää tietoa kehitysmaista ja -kysymyksistä jatkuvasti ja pitkäjännitteisesti.

Rahapula johti siihen, että toimisto muutti helmikuussa 2017 samassa rakennuksessa entistä pienempään ja halvempaan huoneeseen. Toimitilan kutistuessa Kansan Arkistoon vietiin 17 laatikollista lehtileikkeitä ja 18 mappia. Arkisto lupasi ottaa loputkin

aikanaan, jos ja kun toimistotiloista luovutaan kokonaan. Toimittajan työ ja palkkaus muutettiin osa-aikaiseksi maaliskuussa 2017.

Siirryin melkein 31 vuoden IPS-rupeaman jälkeen eläkkeelle heinäkuussa 2019. Suomen IPS luopui syksyllä toimistohuoneesta ja vakituisesta toimittajasta sekä sitä myöten työnantajan velvollisuuksista. Uutistoimistoa pyörittää osa-aikaisesti omalla työhuoneellaan työskentelevä freelancer vaatimattomalla korvauksella.

Resurssien niukkuus, samoin kuin kansainvälisen juttutarjonnan suppeus, heikentävät Suomen IPS:n mahdollisuuksia pärjätä kovasti kilpailluilla uutismarkkinoilla. Nykyinen budjetti ei mahdollista tuotekehittelyä ja markkinointia.

Silti yhdistyksemme toisti syksyllä 2019 päätöksen pitää uutistoimisto pystyssä niin pitkään kuin perusedellytykset - juttutarjonta, halukas työntekijä ja asiakaskunta - ovat jollakin tavoin olemassa.

2.6 Suhteet kansainväliseen IPS:ään

Sovimme Rooman pääkonttorin kanssa heti alussa yhteistyön periaatteista: Suomen IPS saa materiaalin maksutta, mutta sillä on velvollisuus a) toimia kirjeenvaihtajana b) raportoida Suomessa julkaistut jutut ja toimittaa niistä leikkeet Roomaan c) toimittaa kansainvälisen IPS:n välittämät diplomaattisähkeet niille kehitysmaiden suurlähetystöille, jotka ovat palvelun tilanneet. Ainakin Venezuelan suurlähetystö Suomessa oli tällaisen palvelun tilaaja.

Teimme Suomesta juttuja IPS:n verkkoon lähes alusta asti. Vuonna 1986 niitä syntyi 15, joista puolet kirjoitti kesätoimittaja Linus Atarah. Aiheina olivat muun muassa Wider-instituutin tutkimukset ja kokoukset sekä Tšernobylin ydinonnettomuuden vaikutukset (Linus kertoo kokemuksistaan sivulla 76).

1980-luvun lopulla kansainvälisen IPS:n käytäntönä oli järjestää Roomassa vuotuiset kokoukset eri maanosien edustajille. Koska Euroopassa ei ollut omaa alueorganisaatiota, tšekäläisten toimistojen edustajat kutsuttiin seuraamaan Rooman istuntoja ja päätteeksi pidettiin Euroopan toimistojen oma kokous. Joulukuussa 1988 kokous oli myrskyisä ja pääkonttorin sekä kehitysmaiden pääviestinä se, että verkkoon on saatava lisää juttuja pohjoisesta.

Suomi lähetti sopimuksen mukaisesti kuukausittain kopiot täällä julkaistujen juttujen lehtileikkeistä IPS:n ilmoittamaan osoitteeseen: aluksi Roomaan, myöhemmin Uruguayn Montevideoon ja viime vuosina kevääseen 2019 asti skannattuina Roomaan.

Pääkonttori muistutti aika ajoin, miten tärkeitä leikkeet ovat IPS:n tukijoiden vakuuttamiseksi siitä, että jutut todellakin leviävät tiedotusvälineissä ympäri maailmaa. Lisäksi keskustuomiston oli määrä jaella leikkeistä kopiot juttujen alkuperämaihin, mikä toimikin jonkin aikaa. Vuonna 1986 Suomeen tuli 11 leikettä eri puolilta maailmaa. Juttujamme oli julkaistu englannin ohella espanjaksi, portugalkiksi, hollanniksi (Surinamissa), arabiaksi ja norjaksi.

Vuosien mittaan moni toimisto koki leikesavotan ylimääräiseksi rasitteeksi, kun väkeä oli muutenkin vähän ja työtä liikaa, joten seuranta jäi vajavaiseksi. Paitsi Suomessa: vuonna 2006 Rio de Janeirossa pidetyssä IPS-kokouksessa sain tittelin Queen of Clippings ja pääsin kertomaan esimerkillisesti hoidetusta leikeseurannasta kansainvälisen IPS:n hallitukselle.

1990-luvulle tultaessa Suomen ulkoministeriössä oli kypsynyt ajatus kansainvälisen IPS:n suorasta tukemisesta. IPS oli alkanut järjestää tukijoidensa vuotuisia kokouksia nimellä Support Group, ja Suomen ulkoministeriö lähetti vuonna 1990 edustajansa seuraamaan Oslossa pidettyä kokousta.

Amsterdam nousee

Joulukuussa 1990 avattiin uusi IPS:n Euroopan keskus Amsterdamiin, mikä tuli yllätyksenä alueen toimistoille. Pontimena oli ollut se, että Amsterdamin kaupunki antoi maksuttoman tilan sinne muuttaville kansainvälisille organisaatioille ja avusti niiden työntekijöitä asumisjärjestelyissä. Toimiston päätehtävänä oli tuottaa juttuja Euroopasta IPS World Serviceen ja lisätä yhteistyötä Euroopan kirjeenvaihtajien kesken.

Periaatteena oli valita juttujen editoijat pääasiassa globaalista etelästä, kun taas toimittajat olivat enimmäkseen paikallisia. Itä-Eurooppa haluttiin mukaan verkostoon. Uudistus aiheutti IPS:n sisällä keskustelua, jossa epäiltiin vaihtoehtoisuuden haalistuvan ja kysyttiin, onko meistä tulossa ”second hand AP”. Etelän toimistoissa epäiltiin myös hollantilaisten vallankaappausta.

Samaan aikaan pääjohtaja Savio arvioi, että kolmannen maailman kiinnostavuus mediassa oli vähentynyt, koska huomio keskittyi Itä-Eurooppaan. ”Solidaarisuus ei ole ollut kansainvälisen politiikan elementti kymmeneen vuoteen, ja talouslama pahentaa asiaa”, hän muistutti.

Kesällä 1991 IPS:n uusi world desk avattiin niin ikään Amsterdamissa. Hollannin IPS:n johtaja Boudewijn Poelmann oli onnistunut perustamaan rahasammoksi postinumeroloton, jonka tuotoista kansainvälinen IPS:kin hyötyi muutaman vuoden ajan. Amsterdamin keskuksen palkattiin uutta väkeä, josta monet olivat työskennelleet aiemmin uutistoimisto UPIssa.

Liekö sattumaa, että hiukan myöhemmin IPS:ssä virisi into ostaa myynnissä ollut UPI. Perinteinen johtajisto Roomassa onnistui kuitenkin torppaamaan hankkeen.

IPS:n tukijat halusivat teettää arvioinnin 1992, ja sitä toteuttamaan valittuun kolmihenkiseen ryhmään nimettiin myös Johan von Bonsdorff Suomesta. Samana vuonna Elina Sana teki lisensiaattityötä IPS:n suojissa toimineesta Women’s Feature Services-tä ja järjesti – pientä korvausta vastaan – Suomen IPS:n juttuarkiston perehtyessään WFS:n tarjontaan.

Komennuksia maailmalla

Kansainvälisen IPS:n skismat ja Hollannissa karttunut vauraus herättivät mielenkiintoa maailmalla, ja IPS joutui erilaisten syytösten kohteeksi. Järjestön mainetta puhdistaaakseen pääjohtaja Savio järjesti helmikuussa 1995 Haagissa lehdistötilaisuuden, johon Suomen ja Saksan IPS:n toimittajat kutsuttiin kertomaan omasta toiminnastaan. Se oli minulle ensimmäinen ja varmaankin myös viimeinen esiintyminen niin sanotun kansainvälisen lehdistön edessä, joskaan yleisö ei ollut kovin sankka.

Syksyllä 1995 osallistuin IPS:n pyynnöstä koulutettavien journalistien etsintään Baltian maissa EU:n Phare-ohjelman rahoittamassa projektissa. Kävin syys-lokakuun vaihteessa Tallinnassa, Riiasa ja Vilnassa tapaamassa eri tiedotusvälineiden edustajia ja keskustelemassa näiden osallistumisesta koulutusohjelmaan ja sen ympärille rakennettavaan journalistiseen yhteistyöverkostoon.

Kaikissa kolmessa maassa kiinnostusta löytyi halutuilta mediasektoreilta eli lehdistöstä, uutistoimistosta ja radiosta. Samalla IPS ja sen toiminta tulivat - lähes poikkeuksetta ensi kertaa - jollakin tavoin tutuiksi Baltian valtamedioille. Osa Phare-koulutetuista toimittajista jatkoi seuraavina vuosina IPS:n avustajina kotimaassaan.

Kapina ja sovittelu

Alkuperäinen IPS-osuuskunta muutettiin 1996 yhdistykseksi, johon työntekijät liittyivät ja äänestivät maanosittain edustajansa sen hallitukseen. Tulin itse valituksi Euroopan edustajaksi ja olin toukokuun kokouksessa mukana ”kapinaryhmässä” (Group of Seven), joka pyrki lisäämään järjestön demokraattisuutta ja omaa vaikutusvaltaansa keskusjohdon sanelupolitiikaksi koetun linjan kustannuksella.

Kiista ajoi kansainvälisen IPS-yhdistyksen kriisiin, joka tulehdutti keskusjohdon välit Afrikan, Aasian sekä Pohjois-Amerikan alueellisten johtohenkilöiden kanssa. Kiista yltyi niin pahaksi, että sen välittäjäksi pyydettiin norjalainen Terje Larsen, joka oli ollut sovittelijana myös Lähi-idän kriisissä (!). Minut kutsuttiin helmikuussa 1997 Osloon kertomaan sovittelijalle kapinallisryhmän näkemyksistä.

Raportti Oslon-matkasta Suomen IPS:n hallitukselle huhtikuussa 1997:

”

Kansainvälisessä IPS-yhdistyksessä ei ole varsinaisesti tapahtunut muuta kuin että maa-liskuulle kaavailtua yleiskokousta lykättiin norjalaisten välityshankkeen vuoksi. Välytys on tietääkseni edennyt sen verran, että tavattuun ensin minut (tehtäväni oli kertoa, miten ”kapinallinen” G-7 näkee tilanteen) jo helmikuussa, he ovat nyt vastikään käyneet Roomassa tapaamassa johdon edustajia. Kukaan ei tunnu tietävän, mitä tästä seuraa, paitsi että yhdistyksen yleiskokous on kai pikapuoliin tulossa ja hallitus on tarkoitus valita uusilla säännöillä, jotka joku päämajassa on kaikei tehnyt.

G-7 on edelleen sitä mieltä, että touhu on ollut laitonta siitä asti, kun meidän hallituksemme syrjäytettiin ylimääräisen yleiskokouksen koolle kutsunnasta syksyllä. (Syynä

koko prosessiin oli se, että pääjohtaja kieltäytyi työskentelemästä ko. hallituksen kanssa ja uhkasi erota, jolloin osa jäsenistöstä keräsi nimiä listaan vaatien uutta kokousta hänen saamiseen jatkamaan. Se siis pidettiin ja Savio suostui jatkamaan yleisön pyynnöstä, mutta samalla hallitus pantiin uusiksi hänen mielensä mukaan.) Syksyn yleiskokous siis valitsi ”väliaikaisen” hallituksen, jossa on pääasiassa pääkonttorin väkeä, ja se on nyt johtanut yhdistystä. Norjan IPS:n käynnistämisen välityksen tarkoitus on löytää sopu osapuolten välille, mutta sen tulokset jäänevät laihoiksi, sillä G-7:n jäsenistä liki puolet on jo eronnut IPS:n palveluksesta tämän farssin vuoksi.

Eronneet ovat henkilökunnan parhaimmistoa eli Kunda Dixit Aasiasta, Peter da Costa Afrikasta ja Yvette Collymore Pohjois-Amerikasta. Peterillä on uusi työpaikka Addis Abebassa, Kunda palaa Katmanduun ja tekee työtä Panokselle ja perheensä kustantamolle, Yvette näyttää kirjoittavan IPS:lle free-lancerina samoin kuin miehensä Jim Lobe joka myös siirtyi free-pohjalle (Jim on G-7:n aktiivisin jäsen, koulutukseltaan lakimies). Sekä Peter että Kunda ovat antaneet ymmärtää, että he voisivat harkita paluuta IPS:ään muutaman vuoden kuluttua, jos tilanne on muuttunut eli Savio vetäytynyt eläkkeelle yms.”

IPS pyrki kokoamaan rivit järjestämällä väelleen isot kokoontumiset Italiassa loka-marraskuussa 1997. Niissä analysoitiin ja suunniteltiin toimintaa tilanteessa, jossa budjetti kutistui muutamassa vuodessa 15 miljoonasta 5 miljoonaan dollariin. Hollannin rahoilla perustetun Trust Fundin kolme uskottua hoitajaa olivat lisäksi kähveltäneet tuon vararahaston 5 miljoonaa dollaria, eikä niitä saatu takaisin oikeusjutuista huolimatta. Johtopäätökseni Italian-matkalta:

”

Kaiken kaikkiaan kokouksista jäi sellainen mieli, että IPS on käynyt todella syvällä, mutta saattaa selvitä. Savio on selvästi sivuraiteella, vaikka ei ehkä itse tajua sitä. IPS:n voima on kuitenkin sen alueilla toimiva väki, joka jaksaa yhä uskoa tähän ideaan ja painaa töitä. Toisaalta uusi hallitus, ja varsinkin Terje Larsenin johtama työvaliokunta, herättävät toiveita, että pääkonttorin asiat saadaan vihdoin jonkinlaiseen järjestykseen ja johto päteviin käsiin. Myös toimituspuolella saatetaan tarvita uudelleenjärjestelyjä. Jos vielä rahoittajat ottaisivat onkeensa tanskalaiskonsulttien neuvoista (joissa perättiin IPS:lle lisää yleistukea hanketukien sijasta), IPS voisi nähdä valoa tunnelin päässä. Jään mielenkiinnolla odottamaan eri aiheiden ympärille perustettujen työryhmien tuloksia ja niiden toimeenpanoa.

Marraskuussa 1998 Oslossa pidettiin Euroopan-toimistojen kokous, jossa perustettiin väliaikainen yhteistyöelin nimeltä European Network of IPS Bureaux. Kuuluin sen hallitukseen, mutta toiminta jäi käytännössä hyvin vähäiseksi.

Savion kausi päättyi ennen vuosituhannen vaihdetta, mutta seuraajakärjestelyissä oli epäselvyyttä. Lopulta seuraajaksi tuli vuonna 2001 IPS-Afrikan johtaja Pat Made. Hänen kautensa lopahti kuitenkin jo keväällä 2002.

Syksyllä 2002 Berliinissä pidettiin Euroopan toimistojen kokous, jossa esittäytyi

Latinalaisen Amerikan johtopaikalta pääjohtajaksi nostettu Mario Lubetkin. Tuolloin kuultiin, että elokuun alussa rahapulan vuoksi suljettu Norjan IPS yrittää aloittaa uudelleen toimintaansa, mikä ei kuitenkaan onnistunut.

Norjan tapaus jäi varoittavaksi esimerkiksi siitä, että jos paikallinen toimisto joudutaan kerran sulkemaan, sitä ei hevillä saada uudelleen pystyyn. Se on vahvistanut meidän suomalaisten tahtoa jatkaa uutistoimiston pyörittämistä vaikeuksista huolimatta.

Berliinin konsensus

Marraskuussa 2006 Berliinissä pidetyssä Euroopan toimistojen kokouksessa oli laaja edustus (Belgia, Espanja, Italia, Ranska, Ruotsi, Saksa, Suomi, Turkki sekä pääjohtaja Mario Lubetkin ja Euroopan editoija Sanjay Suri). Siellä annettiin Belgian aloitteesta julkilausuma IPS:n journalismin kehittämiseksi käsiteltäväksi myöhemmin syksyllä IPS:n johdon kokouksessa Rio de Janeirossa. Oman kommenttini mukaan ”kyseessä on vesitetty kompromissi, jota olin itsekkin ajamassa kokemuksesta viisastuneena. Pääkonttoria ei kannata suututtaa, koska sitten mikään ei ainakaan etene.”

”

‘THE BERLIN CONSENSUS’

Proposals by European IPS companies to strengthen the IPS presence in newspapers

The IPS companies in Europe have discussed ways to improve the pickup of IPS stories by newspaper clients. Publication of IPS articles by important newspapers is one of the major arguments for donors to fund IPS, and the main motivation for its correspondents.

The IPS companies in Europe recognize that first and foremost, they will have to keep investing in measures they can execute themselves. These actions will vary from country to country, as every country has its own mix of clients and a particular media situation.

However, on 7 urgent points, we feel the need of a common effort in which the international network of IPS should be involved. We hope that this suggestions can be discussed and acted upon within the network:

I. Balance it (beefing up the core service in critical areas)

The international news service of IPS should get stronger in areas where our service is needed most. We welcome all initiatives that have already been taken in order to improve the quantity and quality of articles from ‘difficult’ regions and countries. We explicitly support new initiatives in order to strengthen our presence in undercovered parts of Africa and Asia. Regional reporting and two-country reporting from those parts of the world can be a valuable extra asset.

* European companies and especially IPS in Brussels will do the utmost to support or initiate initiatives to extend coverage to more countries and find additional means for editorial work and regional reporting

* IPS Brussels will set up a European network that is able to react rapidly to new funding opportunities, providing concept notes or parts of project proposals

2. See it (providing pictures)

Our clients tell us that IPS would be much more attractive by providing pictures that go with the stories. We experience that the few articles that we can offer with accompanying pictures, are published more often.

* IPS can start by providing a core group of correspondents with digital cameras. Cameras or pictures made by freelance photographers should be a budget item in new projects

* Sanjay and Peter restart the dialogue with Panos in order to obtain the right to use some of their pictures

* Wherever this is possible, correspondents can provide links to free, professional pictures that go with their story (e.g. pictures provided by institutions or NGOs).

3. Feel it (Providing more stories with a human interest angle)

- We have the experience that articles that really tell the story of concrete people (in more than just a few quotes) are picked up well. Our stakeholders like this as well. Some feature stories in the service already offer very good examples of this.

* Regional editors encourage their correspondents to write more articles from a human interest perspective

* When financial means allow this, online training in this field is organised

4. Show it (Showing better what we have)

- Most of the companies in Europe send out daily or weekly previews for their clients. These can be made more accurate if we know in advance which articles we can expect from the network.

* Regional editors cc European companies when sending out their diaries, preferably all on the same day in the week..

5. Shorten it (Shortening the general length of articles and adding short news)

- There is a feeling that as a general rule, articles should not be longer than 800 words (exceptions should be possible for human interest features or unique reporting)

* Editors encourage correspondents to write stories that are more compact

- There is an interest and even an extra market for short articles. The longer, contextual articles are and should remain our trademark, but we should try to add some shorter articles as long as this does not hurt the general service.

* Once additional means are found, regional editors encourage their correspondents to add short stories or write a short version first and send a more complete version later

6. Speed it up (Providing articles in time for newspaper clients)

- IPS should make sure that articles arrive in time at all clients.
- * Correspondents and regional editors make sure that articles about foreseeable events (elections, 1 May, other special days, publication of reports...) are written well in advance, in order to make timely translation and distribution possible.
- In some cases, IPS is even fast enough with relatively hot news. Correspondents and editors should do their best to get these news articles asap on the wire.
- * Correspondents and regional editors try to handle hot news stories as fast as possible

7. Clip it

- Clippings and information about the number of newspapers and web sites IPS reaches are vital in order to convince donors and in order to motivate correspondents
- * All European companies will do a special effort to clip articles and distribute information about clippings.
- * Other parts of the world should do an effort to yearly update information about how many newspapers, radio stations and web sites use IPS information

Takaisin juurille

Kansainvälinen IPS joutui suuriin vaikeuksiin finanssikriisin ja maailmanlaajuisen median murroksen kourissa. Vuoden 2013 lopulla tuli tieto, että liki 13 vuotta pääjohtajana - ja noin 35 vuotta IPS:n palveluksessa - ollut Mario Lubetkin siirtyy FAOn leipiin helmikuussa ja hänelle etsitään seuraajaa lähipiiristä. Valinta osui Saksan IPS:n pitkäaikaiseen johtajaan Ramesh Jauraan.

Turbulenssi jatkui, ja keväällä 2015 johtoon siirtyi Farhana Haque Rahman. IPS:n editoijat olivat lakossa palkkarästien vuoksi ja erosivat tai erotettiin. Suomi oli viimeisiä IPS:ää tukevia valtioita, mutta sen lupaama 200 000 euron avustus oli mahdollista saada vasta, kun tilinpäätös olisi hyväksytty. Niin tapahtui, rahat maksettiin ja juttutuotanto saatiin taas jotenkin pyörimään.

Suomikin lopetti tukensa sen jälkeen rahapulaan vedoten, ja IPS jäi kokonaan ilman valtioiden apua. Talous on viime vuodet pyörinyt kengännauhahudjetilla erilaisten, lähinnä järjestöiltä saatujen, hanketukien varassa. Vakituista henkilökuntaa oli vuonna 2019 enää kourallinen ja miltei kaikki kirjeenvaihtajat toimivat freelance-pohjalta. Kuin ihmeen kaupalla juttu- ja kuvatarjonta kuitenkin jatkui ja järjestössä riitti yhä niitä, jotka haaveilivat valoisammasta tulevaisuudesta. Syksyllä 2019 pääjohtajaksi nimettiin pitkään IPS:n teknisenä johtajana toiminut Walter García, joka heti valituksi tultuaan lähetti pyynnöstäni omia visioitaan:

”

There are going to be a few changes as per the focus of the coverage, whenever possible, i would like to focus more on sustainable development issues and the point of view of the south. I would like to have some "explanatory journalism" content, ie stories that give you more context and let you understand issues better (in a way going back to ips roots). And we can use opeds to do that too, opinion pieces that are timely and relevant and focusing on our issues. I would also like to seek agreements to cross-publish more content from external sources, as long as it's very relevant and good quality and of course supports our mission.

There are some themes i would like to focus on, for example solutions journalism (exploring how communities find sustainable solutions to their problems and implement them), then also governance processes, inequality, renewable energies and a few others.

Suomen IPS:n näkökulmasta Garcían kaavailut kuulostavat oikein hyviltä, koska juuri sellaista sisältöä olemme aina halunneet tarjota.

2.7 Tilaisuudet ja tapahtumat

Uutistoimiston ja yhdistyksen pyörittämisen ohella Suomen IPS on ollut monessa mukana.

Jo vuoden 1986 keväällä ryhdyttiin valmistelemaan omaa kehitysapuhanketta. Erkki Vihtonen Ylestä lähti asiantuntijaksi auttamaan toimittajien koulutuskeskuksen perustamista Kathmanduun. Hän ehdotti, että Suomen IPS auttaisi hankkimaan IPS:n uutisia välittävän printterin Nepaliin. Siihen liittyvää kansalaiskeräystä hoiti yhdistyksessä Katri Himma (Merikallio). Seuraavan vuoden alussa selvisi, että printterin sijasta tarvitaankin offsetkopiokone. Hankkeen tukijoiksi tulivat Tele-Nokia ja Nokia Kaapeliryhmä (tukea 35 000 mk, Suomen IPS sijoitti noin 7 000 mk) ja käytettynä hankittu kone saatiin matkaan. 1988 ilmeni, että se oli vaurioitunut matkalla ja perään piti lähetää uusi varaosa.

Kehitys vaatii tiedonvälitystä 1988

Keväällä 1988 Suomen IPS järjesti ulkoministeriön tuella Eduskuntatalossa seminaarin Tiedonvälitys ja kehitys. Pääviesti oli, että ilman tiedonvälitystä ei ole kehitystä. Mukana oli runsas joukko koti- ja ulkomaisia puhujia: Roberto Savio, IPS-Aasian päätoimittaja Kunda Dixit, Women's Feature Servicen vetäjä Anita Anand, IPS-Afrikan johtaja Stanley Nyhawa ja chileläinen tiedotustutkija ja radioaseman johtaja Raquel Salinas. Seminaariin osallistui myös Suomessa vierailut Unicefin tiedotusjohtaja John Williams.

Kotimaiset puhujat olivat toimittaja Jyrki Koulumies Ylestä, Kari Huhta ja Helena Kinnunen Helsingin Sanomista, lehtori Ullamaija Kivikuru Helsingin yliopistosta ja kehitysyhteistyöneuvos Ilari Rantakari ulkoministeriöstä.

Vuonna 1990 Suomen IPS teki pienimuotoisen kehitysapuponnistuksen kustantamalla rahdin, kun Tampereen kaupunginkirjasto lähetti käytöstä poistettuja englanninkielisiä kirjoja tyttökouluille Harareen.

Mahdollisuuksien toreja alettiin järjestää 1980-luvulla, mutta ensimmäinen merkintä Suomen IPS:n osallistumisesta on vuodelta 1991, jolloin tapahtuma pidettiin Rautatientorilla. Vuoden 1994 torilla IPS:n ständi sai paljon huomiota, koska meillä oli myynnissä värikkäitä haitilaisia taideteoksia, joiden kaupittelun Kaarina Järventaus oli jotenkin saanut tehtäväkseen. Jälkeenpäin kyllä arvioitiin, että taide nousi pääosaan IPS:n sijasta.

Vuotuinen IPS-palkinto, International Achievement, ojennettiin presidentti Martti Ahtisaarelle YK:ssa marraskuussa 1994. Tapahtuma sai hyvin julkisuutta Suomessa, sillä levitimme uutisen mukana Ahtisaaren haastattelua, jonka pääsimme Simo Sipolan kanssa tekemään Mäntyniemessä. Haastattelu jaettiin IPS:n verkossa myös englanniksi ja espanjaksi käännettynä.

Suomen IPS-yhdistyksen hallituksen vuoden päättäjäiset eli puurokokous pidettiin ensi kerran meillä Itäkeskuksessa joulukuussa 1994, ja perinne on jatkunut yhtä väli vuotta lukuun ottamatta vuoteen 2019. Menneet ja tulevat tapahtumat on käsitelty glögin ja puuron äärellä jo 25 kertaa ja loppuilta on omistettu ipsiläisiä yhdistävälle harrastukselle eli maailmanparannukselle.

Toimittajan globaali vastuu 1995

Suomen IPS:n kymmenvuotisjuhlaseminaari järjestettiin Vanhan ylioppilastalon musiikkisalissa 27.4. 1995 Pääalustajina olivat IPS:n pääjohtaja Roberto Savio ja Aasian aluejohtaja Kunda Dixit. Seminaarin paneelikeskusteluun toimittajan globaalista vastuusta osallistuivat lisäksi Risto Isomäki (Kepa), Kari Huhta (Helsingin Sanomat), Ullamaija Kivikuru (Helsingin yliopisto) ja Elina Sana (Yleisradio). Kuulijoita puolen päivän seminaari kokosi reilut 40 henkeä, joista valtaosa edusti tavoiteltua kohdeyleisöä eli toimittajia eri välineistä. Juhlaillallinen nautittiin Kellarikrouvissa.

IPS:n edustajien Suomen-vierailusta saivat nauttia muutkin: Dixit alusti Yleisradion toimittajien kehitysmatiedonvälitystä pohtineessa seminaarissa ja oli haastateltavana MTV:n Mediauutisissa sekä radiossa. Savio piti luennon Helsingin yliopiston viestinnän opiskelijoille. Suomen IPS julkaisi juhlan kunniaksi kahdeksansivuisen lehden, jota jaettiin Ydin-lehden välissä ja irtopainoksena eri tilaisuuksissa vuoden mittaan.

Tietoyhteiskunnan majakat 1998

Kansainvälisen IPS:n vuotuinen tukijakokous, Support Group, yleisöseminaareineen järjestettiin Helsingin Grand Marinassa 24.–25.9.1998. Tilaisuuden avasi presidentti Ahtisaari. Support Groupissa nousi esille kysymys Savion eläköitymisestä ja asiaa poh-

tinut työryhmä ehdotti, että hänen olisi paras lähteä pikimmiten, jotta tilalle saadaan uusi täysivaltainen johtaja ilman mitään mestari ja kisäli -järjestelyjä. Myöhempi kehitys osoitti, että se ei mennyt aivan suunnitellusti.

Ulkoministeriö julkaisi tuolloin alan ajankohtaisista asioista kertovaa Kehitys-uutiset -lehteä, johon kirjoitin tilaisuudesta jutun:

IPS:n seminaari pohti kestävästä kehitystä ja tietoyhteiskuntaa:

Tiedon valtamerellä tarvitaan majakoita

”Miksi puhumme niin paljon internetistä ja demokratiasta, kun esimerkiksi teemasta ‘faksi ja demokratia’ ei tietääkseni ole järjestetty ensimmäistäkään seminaaria”, provosoi Roberto Bissio kehitysmaauutistoimisto Inter Press Servicen (IPS) seminaarissa syyskuun lopulla Helsingissä.

Hän vastasi selittämällä, että kaikesta taloudellisesta hyödyllisyydestään huolimatta faksi on pelkkää tekniikkaa. Internetissä taas kiteytyy kolmio, jonka yhden nurkan muodostavat tiede ja tekniikka, toisen talous ja kolmannen yhteiskunta.

Bissio johtaa Montevideossa toimivaa Instituto del Tercer Mundoa, mutta hän palasi muistelemaan aiempaa toimittajanuraansa puheenvuorossa, jolla hän osallistui paneeliin aiheesta Internet ja demokraattinen tiedonvälitys.

”Kun aloitin journalistina etelä-etelä-kysymysten parissa, tieto oli niukkaa ja arvokasta. Nyt olemme siirtyneet kuivuudesta tulva-aikaan. Kuivuudesta selviytyäksemme jouduimme varastoimaan jokaisen tiedonmurusen ja puolustamaan niitä kuin kaktus vesivarastojaan. Pärjätäksemme nyt tulvan kanssa meidän on opittava uimaan ja reagoimaan nopeasti tuulien ja virtojen muutoksiin.”

Jotta ihmiset eivät hukkuisi nykyiseen tiedontulvaan, he tarvitsevat Bission mukaan entistä kipeämmin ammattiapua eli toimittajia, jotka erottelevat jyvät akanoista.

”Aiemmin IPS:n kaltaisella uutistoimistolla oli tärkeä rooli, koska se oli monissa asioissa ainoa tietolähde: tiedon keidas. Nyt kun lähteitä on yllin kyllin, IPS:ää tarvitaan majakkana.”

IPS:n seminaari kestävästä kehityksestä ja tietoyhteiskunnasta järjestettiin uutistoimiston vuotuisen rahoittajien kokouksen yhteydessä. Kokousta isännöi tänä vuonna Suomen ulkoministeriö, ja siihen osallistui noin 50 henkeä eri puolilta maailmaa.

Seminaarin osanottajia muistutettiin siitä, että internet ei ainakaan toistaiseksi ole lisännyt tasa-arvoa maailmassa. Tilastot kertovat, että alan kärkimaassa Suomessa on yksi tietoverkkoyhteys 11 asukasta kohti, kun Latinalaisessa Amerikassa suhdeluku on 1 700. Etelä-Afrikasta löytyy nettiyhteyksiä yksi 208 asukasta kohden, mutta muualla Afrikassa internet-tiheys harvenee rajusti: yksi yhteys keskimäärin 88 805 asukasta kohden.

Maailman info-köyhiin alueisiin kuuluu vääjäämättä myös Bangladesh, jossa Grameen Bank on aloittanut hankkeen tietoyhteiskunnan palvelujen tuomiseksi syrjäkyliin. Kyberkioski-suunnitelmasta kertoi IPS:n seminaarissa Grameen Communicationsin vt. toimitusjohtaja Nazneen Sultana.

Useat puhujat tähdensivät sitä, että tietoyhteiskunnan vempaimet ovat lopultakin vain välineitä, joiden vaikutus yhteiskuntaan riippuu niiden käyttäjistä ja käyttötavoista.

”Tietoyhteiskunnan suurin haaste on varmistaa, että yhteiskunta kokonaisuudessaan ei jakaudu kahtia niihin, jotka pystyvät ja niihin, jotka eivät pysty siitä hyötymään”, muistutti seminaarin avauspuheen pitänyt presidentti Martti Ahtisaari.

”Meidän on kysyttävä itseltämme, onko se, mitä olemme rakentamassa, jotakin parempaa, oikeudenmukaisempaa ja humanimpaa kuin entinen. Siitä huolehtiminen pysyy ihmisten velvollisuutena, jonka epäonnistumisesta ei voi syyttää koneita”, huomautti Esteban Valenti, joka johtaa Latinalaisen Amerikan ja Karibian osastoa etelä-etelä-kauppaa edistävässä Tips-järjestössä.

Samaan johtopäätökseen tuli Bissoa: ”Saattaa olla totta, että internetillä on sivilisaatiomme samanlainen vaikutus kuin Gutenbergin painokoneella aikoinaan. Mutta painokoneet eivät synnyttäneet demokratiaa. Sen tekivät niitä käyttäneet kirjailijat ja toimittajat.”

Lehdentekoa livenä 1999

IPS:n freelance-kirjeenvaihtajana ja Suomen yhdistyksen hallituksessa vuosikausia toiminut Linus Atarah keksi keväällä 1999, että Suomen IPS voisi ottaa mallia emo-organisaatiostaan, joka on saanut maailmalla mainetta julkaisemalla Terra Viva -lehteä YK:n suurissa tapahtumissa vuoden 1992 Rion ympäristökokouksesta (Earth Summit) lähtien.

Vuoden 1999 Maailma kylässä -tapahtumassa Suomen IPS teki sitten suurponnistuksen julkaisemalla tapahtumalehteä, joka toimitettiin ja jaettiin paikan päällä. Kepa kustansi IPS – kaiken maailman jutut -lehden, jota valmistui neljä numeroa ja 12 000 kappaletta kahden päivän aikana.

Suomen IPS tarjosi savottaan ilmaisen työvoiman. Päätoimittajana toimituksen tellassa huhki Timo Paukku ja taittaja-toimitussihteerinä Kari Kortelainen, juttuja kirjoittivat IPS-yhdistyksestä ainakin Juhani Artto, Linus Atarah ja Eeva Simola sekä Sini Kuvaja Kepasta ja lukuisa joukko vapaaehtoisia opiskelijoita: Minna Alaluusua, Mikko Honkaniemi, Riikka Kaihovaara, Katri Kaitainen, Essi Kontula, Eeva Kukkonen, Anastasia Laitila, Lotta Puustinen, Jukka Vuorio ja Marja-Liisa Väättäinen.

Lehden joka numeroon tuli myös IPS:n kirjeenvaihtajien juttuja, joita olin suomentanut valmiiksi edellisviikolla. Katri Merikallio organisoivat lehden jakelijoiksi omia ja ystäviensä lapsia, ja me muut sähläsimme siellä, missä kulloinkin tarvittiin. Itse otin tapahtumassa elämäni ensimmäisen digikuvan. Jalle Tammenmaa hoiti festarialueella tuotettujen levykkeiden kuljetuksen Editan painoon Pasilaan ja toi sieltä valmiit lehdet jaettaviksi.

Lehti sai hyvän vastaanoton sekä festarin järjestäjiltä että vierailta, joten ajatus urakan uusimisesta seuraavassa Maailman kylässä 2001 ei tuntunut mahdottomalta. Ainakin olisimme olleet viisaampia monen asian suhteen, mutta loppujen lopuksi Kepa

päätti hoitaa tiedotuksen itse. Suomen IPS:n hallitus ja toimisto tekivät kuitenkin merkittävän talkooponnistuksen suomentamalla yhdeksän juttua maailmalta festivaalin nettisivuille.

Vuonna 2000 Kepa tyytyi järjestämään perinteisen Mahdollisuuksien torin, tällä kertaa Katajanokan Wanhassa Satamassa. Ständimme nautti jälleen huomiosta, koska olimme lainanneet Heurekasta ”onnenpyörän”, joka kertoi minne päin maailmaa ja millaisiin oloihin juuri sillä hetkellä syntyvä lapsi todennäköisesti päätyisi. Lisäksi pidimme mediakriittistä tietokilpailua, jossa vastaajien piti kertoa, montako myönteistä kehitysmaauutista he muistavat.

Vastaavia tempauksia harrastettiin useampana vuonna, mutta myöhemmin osallistumisemme tapahtumaan kutistui esitteiksi Maailma.netin tiskillä ja lopulta lopahti kokonaan. Syynä oli kokemus, jonka mukaan vaivannäkömme ei tuota konkreettista tulosta uusien media-asiakkaiden muodossa.

Afrikan kehitystä 2002

Media Afrikan kehityksessä -seminaari järjestettiin 19.4.2002 osana ulkoministeriön Ihminen ja kehitys -tapahtumaa, jonka teemana oli Afrikka2002. Pääalustajaksi aiottu IPS:n pääjohtaja Pat Made joutui eroamaan juuri seminaarin alla, joten hänen tulonsa peruuntui. Eron syy oli se, että Patin mies oli valittu Robert Mugaben hallituksen ministeriksi. Seminaarin pääalustajaksi nousi Aida Opoku-Mensah, joka johti tuolloin uuden viestintäteknologian soveltamista kehitykseen YK:n Afrikan talouskomissiossa. Muut alustajat olivat Suomen IPS:n aktiiveja: tuolloin Ghanassa työskennellyt Linus Atarah puhui maanosan Nepad-yhteistyöhankkeesta ja Heurekan elämysjohtaja Mikko Myllykoski kertoi Etelä-Afrikan museoiden apartheidin jälkeisen ajan haasteista. Kaapelitehtaalla järjestetty seminaari kokosi lähes 70 osallistujaa.

Suomen ulkoministeriön ja CMI:n järjestämään Helsinki-konferenssiin joulukuussa 2002 kutsuttiin alustajiksi Johanna Son (IPS Aasia) ja Alejandro Kirk (IPS projektit).

Arabimedia kiinnosti 2004

Median rooli arabimaailman kehityksessä -seminaari järjestettiin yhdessä ulkoministeriön kanssa syyskuussa 2004 kansainvälisen IPS:n Support Groupin yhteydessä. Support Group kokoontui aamupäivällä ulkoministeriön tiloissa ja jatkui yleisöseminaarina. Se oli osa ulkoministeriön Tuhat ja yksi askelta -kampanjaa, joka valotti arabimaailman kehitystä. Osanottajia Kansallismuseon auditoriossa oli liki 200. Alla ohjelma ja raporttini tapahtumista, joiden mittaluokka oli paisua yli yhden hengen uutistoimiston kantokyvyn.

Median rooli arabimaailman kehityksessä -seminaari

Kansallismuseon auditorio, Helsinki

torstai 23. syyskuuta 2004 klo 13.00-17.30

Ohjelma:

- 13.00 Welcoming of new audience – Mario Lubetkin, Director General, IPS
- 13.05 Al-Jazeera's role vis a vis the home audience - does it differ from the one seen by the outside world? Malek Triki, Senior journalist and TV presenter, Al-Jazeera Network.
- 13.35 Al-Hurra's mission in the Arab world, Mouafac Harb, Editor-in-Chief, Al-Hurra TV Network.
- 14.05 Comment by Tapani Hannikainen, Foreign News Correspondent, TV News, Finnish Broadcasting Company/YLE
- 14.15 Questions and discussion moderated by Ramesh Jaura, IPS coordinator of the Euro-Mediterranean region
- 14.45 Coffee break
- 15.00 Al-Arabiya's role in the development and the training of a future generation of journalists in the Arab world, Salah Nagm, Editor-in-Chief, Al-Arabiya TV network.
- 15.30 The Arab women and the media, Dr. Awatef Abdel el-Rahman, Dean of Journalism and Mass Communication School, Cairo University.
- 16.00 Questions and general discussion.
- 17.00 Launching of the IPS Arabic website, Walter García, Technical Director, IPS
- 17.15 Closing remarks, Mario Lubetkin

Raportti valmisteluista 5.10.2004:

”

Ajatus seminaarista syntyi helmikuussa, kun IPS:n pääjohtaja Mario Lubetkin oli Suomessa ulkoministeriön kutsumana keskustelemassa yhteistyöstä lähinnä Helsinki-prosessin julkistamisessa. Yhteistyökohteita löytyi kosolti muitakin, joista tämä oli yksi. Itse ymmärsin tuolloin, että kyse on lähinnä synergiaista: koska IPS:n tukijakokous pidetään syyskuussa Suomessa, UM järjestää samoihin aikoihin arabimeditiaseminaarin, johon voidataan lainata IPS:ltä puhujia.

Jatkossa IPS:n pääkonttorin ja UM:n kirjeenvaihtoon ilmaantui seminaari, jonka IPS järjestää Suomessa, ja yritin väittää, ettei sellaisesta oltu sovittu. En vain ollut vielä ymmärtänyt, että yhteistyö tarkoittaa sitä, että UM rahoittaa ja IPS toteuttaa.

Kevään mittaan Rooma-UM akselilla käytiin keskustelua tilaisuuden ohjelmasta pääsemättä puusta pitkään, koska näkemykset olivat kovin erilaiset.

Rooma (jonka Suomen-apu oli sidoksissa samaan 3-osaiseen pakettiin, joka käsitti tämän seminaarin, arabiankielisen palvelun käynnistämisen ja Linuxiin siirtymisen) huolestui toukokuun lopulla, ettei hankkeesta tule mitään. Jouduin laatimaan kompromissiehdotuksen, jossa IPS:n Support Group ja yleisöseminaari pantiin samalle päivälle, mutta niin, että

jälkimmäinen kattaa vain iltapäivän. Ohjelma koottiin IPS:n aiempien esitysten pohjalta UM:n esittämin korjauksin, ja lopulta kaikki olivat tyytyväisiä.

Kontolleni jäi tilan hankkiminen sen jälkeen, kun UM:n yritys varata salia uudesta eduskunnan lisärakennuksesta kariutui heti. Lupasin myös hoitaa tiedotuksen, koska UM:ssä ei haluttu hoitaa mitään. Puhujien hankinta jäi Rooman harteille.

Yleisöosuuden osanottajamääräksi ennakoitiin UM:ssä satakunta henkeä IPS-kokoustajat mukaan lukien. Tiloja kyselin ensin Vanhalta, jossa musiikkisali tuntui naftilta ja juhlasali liian väljältä ja kalliilta (kaikki maksaa erikseen valaistusta myöten). Varasin lopulta Kansallismuseon auditorion, jonne mahtuu istumaan 212 henkeä ja tein ennakkovarauksen kahvitarjoilusta Sodexholta sadalle hengelle. Tilaisuuden loppuun kaavailuista cocktaileista Rooma päätti luopua niiden kalleuden vuoksi. Hintaa kun olisivat nostaneet tilavarauksen piteneminen ja vaksien ylityöt.

Loman jälkeen elokuussa Roomasta tuli ilouutinen, että kaikki kolme päätoimittajaa (al-Jazeeran, al-Arabiyan ja al-Hurran) sekä egyptiläinen naistutkija olivat luvanneet tulla alustajiksi, joten ohjelma kuulosti melkein liian hyvältä ollakseen totta (UM:ssä eivät tuntuneet uskovan, että se voisi toteutua, ja arvelutti se itseänikin).

Mainostus kuitenkin alkoi täydellä teholla ja eteni jotakuinkin näin:

12.8. ohjelma suomeksi ja englanniksi omille verkkosivuille sekä UM:n arabikampanjasivuille

16.8. ohjelma tiedoksi webbimainontaa toivoen Kepalle, MaSivulle ja maailma.nettiin

16.8. ohjelma tiedoksi Suomen IPS:n jäsenille

16.8. Christian Sundgren/UM tiedottaa Ruotsin Pressikeskukseen ja lähetystöön

16.8. pyyntö Johanna Nummiselle välittää ohjelma Ulkomaantoimittajien yhdistyksen jäsenille - meni 18.8.

18.8. ilmoitus meilillä asiakaslehdille

18.8. tsekataan STT - millä aikataululla tietoa eri listoille LÄHTI 20.8.

19.8. UM/Heino tiedotti arabikampanjan asiantuntijaryhmälle

20.8. Maksettu ilmoitus Journalistissa

23.8. CMI, UPI

26.8. UM/Heino tiedotti tiedotuksen medialistalle ja Maailman Sivun listalle

3.9. Journalisti toisti ilmoituksen samaan hintaan

8.9. muistutus asiakkaille

8.9. tiedoksi Tampereen yliopiston viestinnän opettajille (Helsingissä tiesivät jo)

Enempään tiedottamiseen ei ollut aihetta, sillä ilmoittautuneiden määrä hipoi jo täyttä salia, kun IPS-väelle oli varattu noin 40 paikkaa. Ennakoilmoittautumisen päättyessä 16.9. nimiä oli yli 220, joten jouduin tilaamaan 210 kahviannosta. Ilmoittautumisia tipahteli vielä määräjälkeenkin aina seminaaripäivän aamuun asti, joten nimiä oli varmaan kaikkiaan liki 240 – joista kuitenkin ehkä korkeintaan 200 kävi paikalla. Median kiinnostus kasvoi tasaisesti ja haastattelupyynnöitä alkoi sadalla loppua kohti kiihtyen.

Sitten alkoivat vastoinkäymiset:

Ma 13.9. tuli tieto, että al-Jazeeran päätoimittaja ei tulekaan. Kuulin asian ensin UM:stä, sillä sieltä oli pyydetty Abu Dhabin lähetystöä kyselemään herran viisumitarpeista, kun tämä ei ollut ottanut yhteyttä ja aika riensi. El-Sheikh ilmoitti soittajalle, ettei hän voikaan saapua, koska yksi kanavan avaintoimittajista kuoli edellispäivänä autokolarissa.

Yhteydenpitoa puhuihin hoiti IPS:ssä Washingtonin-kirjeenvaihtaja Emad Mekay, joten aikaero toi omat viipeensä tiedonkulkuun. Tilanne eteni sekavin väliaik tiedoin, joiden mukaan välillä piti painostaa kanavan johtoa, joka ei halunnut päästää päätoimittajaa matkaan. Tavoitteeksemme nousi saada edes joku al-Jazeerasta paikalle. Viikko vierähti epämääräisiä lupauksia ja pitkiä hiljaisuuksia kuulostellessa. Pääjohtaja Mario Lubetkin närkästy, kun vihjaisin, että IPS:nkin maine on vaarassa, jos emme pysty pitämään lupauksiamme.

Toinenkin jännitystekijä ilmaantui seminaaria edeltävällä viikolla: Kun meilasin tohtori Awatef Abdel el-Rahmanille Kairoon kysellen hänen halujaan antaa täällä haastatteluja, sain vastauksen, että hän ei saavukaan, koska Suomen lähetystö on loukannut häntä vaatimalla maksua viisumista ja edellyttämällä matkavakuutusta (vaateita, joita 58 maassa matkaillut tohtori ei ollut koskaan ennen kohdannut, joten hän tekisi tästä diplomaattisen selkkauksen). Myöhemmin kuulin UM:stä, että viisumi oli annettu maksutta ja viestitin itse, että järjestäjät korvaavat matkavakuutuksen, mutten saanut mitään vastausta. Koska Egyptin Suomen-lähetystö oli aiemmin kysellyt el-Rahmanin aikatauluja ilahduttaakseen häntä jotenkin, käännyn sen puoleen, jotta rakentaisivat sillan tämän ammottavan kulttuurikuilun yli. Konsulin mukaan asia piti hoitaa silkkihansikkain tällaisen ”celebrityn” kanssa ja hän soitteli tälle muina miehinä saaden kuulla, että tämä oli maksanut vakuutuksensa ja oli tulossa.

Haastattelupyyntöihin en kuitenkaan voinut vastata muuta kuin että otan nimiä listalle, koska al-Jazeera oli yhä auki eikä el-Rahman ollut vastannut kyselyyn. al-Hurran Mouafac Harb Jenkeistä ja al-Arabiyan Salah Nagm Dubaista sentään vastasivat meileihini ja lupasivat olla haastattelijoiden käytössä, mutta siitä ei ollut suurtakaan apua, kun kaikilla toimittajilla oli ykkösenä al-Jazeera.

Sienimetsästä haetulla puhdilla ja mielenrauhalla aloitin työt seminaariviikolla yhä epätietoisena päätähdän kohtalosta. IPS:n pääkonttorin sihteeri Analía Taran tuli Suomeen ma 20.9. iltapäivällä ja kävin esittelemässä hänet UM:ssä Riitta Tikanderille, joka on erittäin mukava, avulias ja tehokas kehitystiedotuksen päällikön Christian Sundgrenin assistentti. Hän jopa järjesti Analíalle työtilan tiedotuksesta valmisteluja varten. Samana iltapäivänä pyyhkäisimme Kansallismuseoon, jonne Simolan Eevakin tuli, katsomaan auditoriota tutkija Jouni Marjamäen (toinen mukava ja avulias ihminen!) opastuksella. Eeva suunnitteli, miten sali koristellaan pihlajanoksilla ja kaikki näytti siellä päässä hyvältä.

Samana iltana saimme Analían kanssa lopulta tiedon, että al-Jazeera lähettää Lontoon-toimituksestaan ajankohtaisohjelman juontajan Malek Trikin. Saimme Trikiin puhelinyhteyden ja koska hän vaikutti yhteistyökykyiseltä, aloin esitellä haastattelupyyntöjä jo puhelimesta: Ylen aamu-TV ja HS-sunnuntai sekä al-Jazeera-dokumentin esittely Rakkautta ja anarkiaa -festareilla menivät läpi, lopuista päätimme neuvotella, kunhan hän saapuisi. Kävi

ilmi, että hän oli varannut lennon myöhään keskiviikkoiltana, mutta kun kerroin, että olisi pääjohtajan illalliset, hän vaihtoi varhaisempaan koneeseen.

Tiistaista tuli työntäyteinen: UM katsoi, että ohjelmanmuutos pitää ilmoittaa kaikille seminaariin ilmoittautuneille (mikä onnistuikin, koska olin ottanut meiliosoitteet ylös).

Lisäksi koetin hoitaa mediajärjestelyjä ja ilmoittaa muutoksesta mm. Ruotsiin, josta olivat tulossa Svenska Dagbladetin ja Ruotsin radion toimittajat.

Jossain tiistai-illan vaiheessa sain Analialta tiedon, että seminaarin puheenjohtajaksi aiottu Emad Mekay Washingtonista ei pääsekään tulemaan, koska hän ei saanut viisumia Suomeen. Melkoisen virka-ajan ulkopuolisen soittorumban jälkeen sain mm. UM:n pressipäällikön Yrjö Länsipuron kiinni ja hän lupasi soittaa Washingtonin-lähetystöön saman tien (siellä onneksi oli konttori auki). Sundgren lähetti sinne meiliä, jossa hän korosti, että seminaarin avaa presidentti Ahtisaari (Support Groupin aamulla) etc. Mutta mikään ei auttanut, ilmeisesti ponnistukset aloitettiin liian myöhään. Virallinen syy viisumin epäämiseen oli tietävästi se, että Emad on egyptiläinen ja hänen USA:n viisuminsa umpeutuu marraskuussa, kun sen näissä tapauksissa pitäisi olla vähintään 3 kk voimassa. Miksi Emad jätti asian näin viime tippaan on minulle arvoitus, mutta tällaista on Analian mukaan liikkeellä. Seminaarissa johti sitten puhetta IPS-Euroopan koordinaattori Ramesh Jaura, joka oli merkitty kommentaattoriksi ohjelmaan.

Seminaaria edeltävä keskiviikko toi lisää yllätyksiä, sillä vieraiden oli määrä saapua silloin. Oli sovittu, että Jorma Mattila hakee autolla Harbin ja el-Rahmanin (ellei lähetystö ilmaannu häntä vastaan, mitä eivät osanneet kertoa etukäteen), koska nämä tulevat samalla koneella klo 12.40. Katri Merikallio oli luvannut hakea Nagmin klo 14.00, ja olin itse menossa Trikiä vastaan 15.15.

A Talkin Riikka Uosukainen oli pyytänyt Harbia ja Nagmia ennakkohaastatteluun illan ohjelmaa varten klo 16.00 UM:n pressiin. Sundgren oli luvannut eskorteerata herrat sinne hotelli Grand Marinasta. Aamupäivällä tuli tieto, että Nagmin yhteys (Kairosta Dubaihin, josta hänellä oli lippu Hesaan) oli pettänyt ja hän on yhä Dubaissa. Sain viime hetkellä Trikin kiinni Lontoosta ennen kuin hän nousi koneeseen ja rukoilin häntä suostumaan A Talkiin Nagmin tilalle. Hän oli haluton mutta suostui lopulta sillä ehdolla, että paikalla on vahvaa kahvia. Kone oli tietysti puoli tuntia myöhässä, mutta mies saatiin kiidätettyä ajoissa kuvauksiin ja kahvikin järjestyi lopulta.

Katrille saatiin onneksi ajoissa sana, ettei tarvitse mennä kentälle. Jorma sai sieltä saaliikseen pelkän Harbin (sekä IPS-Afrikan johtajan), sillä lähetystö "sieppasi" el-Rahmanin. Nagmista saatiin tieto, että hän saapuu seminaaripäivänä klo 14.00.

Illalla Suomen IPS ja kv. IPS tarjosivat puoliksi illallisen IPS:n välle rav. Omenapuussa (meiltä mukana Jorma, Linus Atarah, Milla ja Soma Rytkönen) ja puhujat illastivat Bellevuessa IPS:n pääjohtajan ja Sundgrenin kera. IPS:n ex-pääjohtaja Roberto Savio illasti Ahtisaarella.

Torstaina 23.9. klo 7.15 noudin mieheni kyyditsemänä Trikin hotellista aamutv:n haastatteluun Lasipalatsiin (ja sain aikaisen herätyksen säikäyttämänä iskiaksen), mistä palasim-

me sateessa ratikalla (koska taksia ei saanut mistään) hotellille. Kävi ilmi, että Harb oli jo kieltäytynyt aamun Support Groupista ja Triki teki samoin. Illallisellekin myöhässä saapunutta el-Rahmania ei näkynyt aamulla missään, ja kysyin Lubetkinilta, oliko hän luvannut tulla aamusessioon. Tämä vastasi, että tulee tai ei. Niinpä en kysellyt hänen peräänsä, kun lähdin aamulla luotsaamaan IPS-joukkoa hotellilta klo yhdeksäksi Merikasarmiin kokoustamaan.

Ahtisaaren pitäessä Support Groupin avauspuhetta ihmettelin monen muun lailla, miksi joku ääliö on jättänyt kännykkänsä auki ja antaa sen soida vastaamatta. Myöhemmin katsoin omaa äänettömällä ollutta kännykäni ja huomasin, että vastaajassa on viesti. Tajusin sen olevan el-Rahmanilta joka oli hädissään hotellin respassa tietämättä, minne mennä. Lähdin aulaan soittaakseni hänelle ja tajusin, että puhelimeni oli tilassa, jossa se soi äänetön-ilmoituksesta huolimatta ja eri äänellä kuin normaalisti(!). Kuulemma joku profilijuttu, kertoi myöhemmin museon Marjamäki, joka fiksasi ongelman. Samassa el-Rahman pyyhälsikin jo Merikasarmiin, eivätkä välimme varsinaisesti lämmenneet entisestään.

Koska tuntui älyttömältä ajatukselta sallia haastattelut kesken seminaarin, päädyimme Jorman kanssa etukäteen ratkaisuun, että viemme arabivieraat (joiden oli määrä viettää aamupäivä IPS:n Support Groupissa UM:ssä ja syödä siellä lounas) 45 minuuttia ennen seminaarin alkamista museolle haastatteluja varten. Riitta järjesti meille aikaistetun lounaan UM:ssä. El-Rahmania emme saaneet lähtemään kokoussalista aikaiselle lounaalle. Harb ei halunnut lounasta, mutta Trikin kipaisin hakemassa hotellilta Merikasarmiin syömään. Seurueeseen liittyivät iltapäivän puheenjohtajaksi joutuva Ramesh ja IPS:n tekninen johtaja Walter García, jotka myös halusivat museolle etuajassa. Hoidimme Jorman kanssa kuskaukset kahdella pirssillä ja saimme ihmeen kaupalla kaikki kolme maassa olevaa puhujaakin luotsattua ajoissa paikalle.

Museolle olivat siihen mennessä ehtineet kaikki telkkarit, jotka halusivat haastatteluja useiden lehtien ohella. Ajattelin etukäteen, että medialle varattaisiin puoli tuntia ja puhujat ehtisivät vielä huoahtaa ennen seminaarin alkua, mutta tilanne pääsi käsistä samalla sekunnilla, kun saimme vieraat museoon sisään, enkä voinut muuta kuin pyytää, että tv-ryhmät olisivat solidaarisia toisilleen ja kierrättäisivät vieraat jokaisen kameran eteen. Näin ilmeisesti tapahtuikin museon sisäpihalla, missä myös lehtiväki hyöri lähinnä kuunnellen sivusta vastauksia telkkarien kysymyksiin.

Eeva, Soma ja Johanna Sarjas olivat koristelleet salin kivasti ja hoitivat myös ilmoittautumisten vastaanottoa, josta kuitenkin livahti jonkun verran väkeä ohi. Jorma ja Linus toimivat ansiokkaasti mikkien kuljettajina yleisölle seminaarin keskusteluosuuksissa.

Muu IPS-väki kyörättiin Merikasarmista UM:n järjestämällä bussilla ja seminaari alkoi suhtkoht hyvässä järjestyksessä. Alustukset tosin olivat noin kymmenminuuttisia, kun oli pyydetty puolta tuntia. Onneksi yleisö onnistui keskustelemaan ja aika kului rattoisasti (kaiketi itse sähläsin enimmäkseen salin ulkopuolella tai pohdin jotain ongelmaa kuulematta paljoakaan puheista).

Al-Arabiyan Nagmiin liittyi vielä pieni jännitysmomentti. Lähetin Kovasen taksiyhtiön (joka osoittautui prosessin aikana erinomaiseksi palveluyhtiöksi) omin avuin noutamaan

häntä klo 14.00 koneelta, joka Analían mukaan tulisi Frankfurtista ja olin valmiudessa lunastamaan herran kyydistä joskus ennen kolmea, kunhan taksisuhari soittaisi ovelta.

Kuski soitti 14.45 – lentokentältä ja ilmoitti, ettei Nagm ainakaan siinä koneessa tullut. Ryntäsin saliin etsimään Analíaa tarkistaakseni lennon. Analía oli kanssani aulassa ja penkoi papereitaan, kun kuski soitti uudelleen, että Nagm oli löytänyt hänet – tultuaan Zürichin koneesta. Lopulta sympaattiseksi vanhemmaksi herraksi osoittautunut Nagm ehti jopa juoda kahvit ennen puheenvuoroaan, jonka hän piti niin kuin ei mitään matkailtuaan pari vuorokautta edestakaisin kolmella mantereella. Hän kertoi, että myöhästyi ekasta koneesta, koska Kairon kentällä oli jokin matkatavarasählinki, joka viivästytti Dubain-lentoa ratkaisevat viisi minuuttia.

Keskustelua salissa piisasi senkin jälkeen, ja seminaari saatiin hädin tuskin päättymään aikataulussa. Sen jälkeen toimittajia roikkui vielä puhujien kimpussa niin, että sali oli komennettava tyhjäksi kuuteen mennessä, jottei jouduta maksamaan ylihintaa.

UM tarjosi illallisen Katajanokan kasinolla IPS:n ja Support Groupin väelle, alustajille sekä suomalaisille kutsuvieraille (lähinnä päätoimittajia tyyppiä Tapani Ruokanen ja Ny Tidin Patsy Nakell sekä Jouni Kemppainen Ylestä). Siellä kaikki kiittelivät kilvan toisiaan, itsekin sain kv. IPS:n hallituksen jäseneltä Halle Hansenilta kiitokset, mutta juuri kun olin käymässä naistenhuoneessa.

Sari Cojan käänsi seuraavan viikon pakettiin kolme juttua, itse onnistuin vääntämään yhden perjantaina ennen kuin lähdin viemään Trikiä Control Room -dokkarin esitykseen, jossa hän piti pienen puheen. Myös Nagm oli mukana uteliaisuudesta, sillä hän oli aiemmin al-Jazeeran päätoimittaja ja mukana sen perustamisesta alkaen. Sitä ennen herrat antoivat haastatteluja hotellissa. El-Rahman ja Harb olivat lähteneet maasta jo aamulla. Tilasin Kovaselta heille hotellille taksit, jotka hotelli laskutti Analíalta. Sama hoito päti lauantaina lähteneisiin Nagmiin ja Trikiin, jotka jäivät perjantaina leffan jälkeen mieluummin katselemaan kaupunkia kuin lähtivät Heurekaan, jonne Mikko Myllykoski oli kutsunut IPS-väen T-Rex-näyttelyn avajaisiin.

IPS väki jatkoi kokoustamistaan: perjantaina aamupäivällä kokoontui UM:ssä tukijoiden kova ydin eli Core Group, iltapäivällä Marinassa hallitus ja la-su IPS:n oma johto.

Perjantai-iltana eskorteerasin yhdeksän IPS-kokoustajaa Heurekaan. Ipsiläisiä kiinnosti dinosaurusten ohella Heurekan päänäyttelyssä vuodesta 1999 esillä ollut Maailmankylä-osuus. Mainittakoon, että sitä oli ollut suunnittelemassa siviilipalvelustaan tiedekeskuksessa suorittanut Janne Sivonen, josta tuli myöhemmin Suomen IPS-yhdistyksen puheenjohtaja. Heurekan-retkellä oli mukana oli myös Soma, joka järjesti IPS-johtajien vaimoille ja muutamille tukijoille oivaa oheisohjelmaa Helsingissä ja opasti heidät Tallinnaan lauantaina. Soman italiantaito oli arvokasta, koska toimitusjohtaja Spinellin vaimo ei puhu englantia, eikä Lubetkininkaan rouva kovin paljoa. Sama koski Brasilian hallituksen edustajana mukana ollutta herra Tiburciota.

Seminaarista tuli paljon kiittävää palautetta, joten se kaiketi voidaan kirjata työvoitoksi. Myös sen ja puhujien saama julkisuus hakee vertaansa. Tähän asti tiedossa on seuraavaa:

- Malek Triki, ajankohtaisohjelmien toimittaja Al-Jazeeran Lontoon-toimituksesta ja Mouafac Harb, Al-Hurra TV:n päätoimittaja keskustelivat TV I:n A Talk -ohjelmassa keski-
viikkona 22.9.

- Malek Triki Ylen aamutelevisiossa torstaina 23.9.

- Ennen seminaarin alkamista museolla tehtiin runsaasti haastatteluja, paikalla ainakin TV I (Jyrki Hara), FST (Eva Vikstedt), MTV3 (Janne Hopsu) ja Nelonen (Mark Autio) (jotka
kaikki lähettivät jotain saman illan uutisissa), muutama radiotoimittaja sekä lukuisia lehtiä

- Seminaariin osallistui kymmenittäin toimittajia eri välineistä, joista juttuja julkaisivat
ainakin:

Aamulehti 24.9. (oma: Terhi Reskola)

Ilta-Sanomat 24.9. (aukeama, oma: Hanna Vesala)

Helsingin Sanomat 24.9. ulkomaissa ja 26.9. sunnuntaisivulla (josta ennakkomainos
25.9.)

Keskipohtanmaa 24.9. (STT/Johanna Sarjas)

Turun Sanomat 24.9. (STT/Johanna Sarjas)

Etelä-Saimaa 25.9. (oma: Ilkka Pohjalainen)

Hämeen Sanomat 25.9. (oma: Minna Kurki)

Suomenmaa 29.9. (aukeama, oma: Katariina Laru)

Svenska Dagbladet 29.9. (sivun juttu, oma: Bitte Hammarbeg)

Kehitysuutiset 30.9. (kansijuttu arabimediasta IPS:n oman kokouksen puheenvuorojen
valossa, Outi Einola-Head)

Ruotsin radio (Lars-Gunnar Erikson) 30.9. Ruotsin IPS:n mukaan hyvä raportti, jossa IPS
mainittiin järjestäjänä.

Ny Tid ilmestyy tällä viikolla (Patsy Nakell)

Yle Radio 1, kulttuuriuutiset lokakuun alussa, el-Rahmanin haastattelu (Niina Mäkeläi-
nen, Liisa Vihmanen)

Journalisti 1.10. (aukeama: seminaari, Marjut Helminen, Nagmin haastattelu, Adrian Soto,
plus nimetön uutinen IPS-kokouksista, MS)

Netissä:

maailma.net (oma, Eija Palosuo)

global.finland.fi (seminaari, Marja-Leena Kultanen, Nagmin haastattelu, Erja-Outi Heino)

Lisäksi Triki esitteli Al-Jazeerasta kertovan dokumenttifilmin Rakkautta ja anarkiaa -festi-
vaalin näytöksessä 24.9.

Palaute sekä juttua tehneiltä toimittajilta että muulta seminaariyleisöltä ollut kauttaal-
taan innostuneen positiivista ja kiittävää, vaikka paikalle kerääntyi myös perinteisesti näitä
seminaareja kiertäneitä saarnamiehiä.

Mainittakoon, että IPS toteutti Suutarin lapset kulkee ilman kenkiä -sutkauksen omassa
raportoinnissaan. Azer Sawirisin surkea juttu tuli ulos vasta 25.9. ja päätoimittaja Miren
Gutierrez havahtui seuraavana perjantaina (saatuuan Malek Trikiltä valituksen väärästä lai-
nauksesta) kyselemään, kuka on vastuussa ja epäillen minua. Kiistin vastuun Ramesh Jauran

vankalla säestyksellä. Hän näet pestasi Azerin, paikalla olutta päätoimittajaa asia ei ollut tullut aiemmin kiinnostaneeksi.

Juhlaristeily Estellellä 2005

Suomen IPS 20 vuotta -juhlaseminaari

27.5.2005 Paikka: Reilun kaupan purjelaiva Estelle, Lyypekinlaituri, Wanhan Kauppahallin edustalla Helsingin Etelärannassa

OHJELMA (kielenä on englanti)

10.00 Jorma T. Mattila, Suomen IPS-yhdistyksen puheenjohtaja:

20 Years of News behind the News

10.20 Geci Karuri, projektijohtaja, CSIR, Etelä-Afrikka

Africa's Development Future: Signposts and Hopes for the New Millenium

11.10 Lauri Siitonen, tutkija, Helsingin yliopiston Kehitysmäainstituutti

Any Role for Finland in Africa's Development Future?

11.20 Keskustelu

11.40 Ramesh Jaura, IPS:n Euroopan koordinoija

The Future Plans of IPS in Covering the Globalised World

12.00 Estellen edustaja

Dreaming of Fair Reality

12.20 Keskustelu

12.30 Lounas laivalla

13.30 Juhlaristeily

16.00 Paluu satamaan

Raporttini seminaarista ja sen järjestelyistä:

”

Seminaarikutsuja lähetettiin sekä kirjallisesti että uudelleen sähköpostin välityksellä kaikille Suomen IPS:n asiakkaille, joita on lähes 50, sekä useille muille toimittajille ja viestimille. Myös IPS-yhdistyksen jäsenet toivotettiin tervetulleiksi mukaan. Ennakkoilmoittautumisia tuli noin 30. IPS:n perinteisesti laajimmasta asiakasryhmästä, maakuntalehdistä, saatiin paikalle vain yksi, mutta pääkaupunkiseudulta ilmoittautui mukavasti toimittajia.

Viime hetken peruutukset ja poisjäännit saivat aikaan sen, että seminaariin osallistui lopulta vähän yli 20 henkeä, joukossa Etelä-Afrikan Suomen-suurlähettiläs, tohtori Bukelwa Hans. Seminaari haluttiin pitää Estellellä, joka saapui Helsinkiin toukokuun lopun Maailma kylässä -festivaalia varten, mutta samainen festivaali varmaan osaltaan söi seminaarin kiinnostavuutta, sillä sen puitteissa maahan tuli monia ”mediaseksikkämpiä” kehitysmaiden edustajia.

Suomen IPS tarjosi seuraavan viikon juttupaketissaan 20-vuotisjuhla uutisen ja seminaarin Afrikka-alustuksen pohjalta laaditun artikkelin maksuttomien kuvien kera. Ne menivät tuoreeltaan läpi joissakin lehdissä sekä Kepan nettisivulla, ja Afrikka-artikkeli julkaistiin vielä keskikesällä muutamissa maakuntalehdissä, Länsi-Suomessa jopa kahteen kertaan. Muutama toimittaja kirjoitti aiheesta oman kolumnin.

Seminaarin pääaihe, Afrikan tulevaisuudennäkymät, sai kuitenkin toivottua vähemmän julkisuutta. Syynä lieenee osaltaan se, ettei Afrikka ylipäättään kiinnosta mediaa suuresti. Toisaalta pääalustaja ei ollut ennestään Suomessa tunnettu eikä muutenkaan mikään kuuluisuus, vaikkakin alansa vankka asiantuntija ja varmasti ns. nouseva tähti. Kolmanneksi aiheesta ei ollut sellaista dramatiikkaa, johon Afrikka-uutisoinnissa on totuttu. Esityksen otsikkona oli Africa's Development Future: Signposts and Hopes for the New Millennium, ja sen oli tarkoitus antaa analyyttisiä ajattelun aineksia, joiden avulla maanosan tilanteesta avautuu muitakin näköaloja kuin epätoivoa.

Afrikan arvostetuimpiin kuuluvassa eteläafrikkalaisessa CSIR-tutkimuslaitoksessa (Council for Scientific and Industrial Research) projektijohtajana työskentelevän Geci Karurin pätevä ja valoisa esitys varmasti avarsi kuulijoiden näkemyksiä, joten esityksen vaikutus saattaa näkyä heidän tulevissa Afrikka-jutuissaan. Aihe oli kuitenkin kieltämättä vaikea ja lähestymistapa sen verran teoreettinen, että jutun kirjoittaminen ilman lisähaastattelua olisi ollut vaikeata.

Hankkeen valmistelu alkoi jo reilua vuotta aiemmin, kun Suomen IPS-yhdistyksen hallituksessa syntyi idea laivaseminaarista Estellellä. Kävimme tutustumassa laivaan Turussa toukokuulla 2004, ja samalla sovittiin alustavasti yhteistyöstä seminaarin järjestämiseksi toukokuussa 2005. Intoa lisäsi tieto, että Estelle tulee 2005 olleeksi 20 vuotta kehitysmäliikkeen palveluksessa.

Konkreettisiin valmisteluihin ei voitu ryhtyä ennen kuin tieto UM:n avustuksesta saatiin tammikuun alussa. Seminaarin rahoitus oli näet rakennettu sen varaan, ja kun tukea saatiin vain reilu puolet anotusta, suunnitelmista oli pakko tinkiä. Se merkitsi luopumista projektityöntekijästä, joten valmistelut oli hoidettava pääosin vapaaehtoistyönä. Estellen kanssa onnistuttiin neuvottelemaan risteilylle hinta, joka mahtui uuden budjetin raameihin.

Pääalustajan etsintä muodostui todella mutkikkaaksi ja osoitti, että nimekkään puhujan saamiseksi olisi toimeen tartuttava vuotta ennen tilaisuutta. Koska tapaninpäivän tsunami oli muuttanut kehitysmäatiedonvälityksen entistäkin katastrofikeskeisemmäksi, halusimme luodata seminaarissamme eteläisen pallonpuoliskon pitemmän aikavälin kehitysnäkymiä. Siksi haimme alussa pääpuhujaksi kehitysmäalähtöistä tulevaisuudentutkijaa. Saimme yhteyden lukuisiin tunnettuihin henkilöihin (mm. maailman johtaviin futuristeihin lukeutuva pakistanilaissyntyinen Sohail Inayatullah ja Futures-lehden päätoimittaja professori Ziauddin Sardar), joita seminaarimme kiinnosti kovasti, mutta kaikki olivat jo ehtineet varata muuta ohjelmaa toukokuun loppupäiville. Välillä tavoittelimme Intiasta kirjailija-aktivisti Arundhati Royta ja ympäristöalan tutkimuslaitosta johtavaa ja sen lehteä päätoimittavaa Sunita Narainia, mutta ajankohta ei sopinut heistäkään kummallekaan. YK:n Millennium-projektin kautta

saadulla nimelistalla esiintyi myös Etelä-Afrikassa vaikuttava Geci Karuri, joka lopulta vastasi myöntävästi, kun etsiskelyyn oli kulunut kaksi kuukautta. Siten aihepiiri rajautui Afrikkaan, joka sopi Suomen IPS:n seminaariin erittäin hyvin.

Suomalaisen kommentaattorin löytämiseksi käytiin miltei yhtä hankala prosessi, sillä esimerkiksi ulkoministeriöstä tavoiteltiin kolmea eri asiantuntijaa, joista yhdellekään ajankohta ei sopinut. Tiedemaailmasta löytyi lopulta sanavalmis henkilö, joka kuitenkin perui tulonsa päällekkäisyyden vuoksi. Onneksi Lauri Siitonen Helsingin yliopiston kehitysmaatutkimuksen laitokselta lopulta lupautui.

Epäonni jatkui kansainvälisen IPS:n kohdalla sikäli, että pääjohtaja Mario Lubetkin oli kiinni Italiassa toisessa tärkeässä tilaisuudessa. Tilalle saatiin IPS:n Euroopan-johtaja Ramesh Jaura. Suomen IPS:n puheenvuoron käytti alkuperäisen suunnitelman mukaisesti puheenjohtaja Jorma T. Mattila, ja Estellen vaiheista kertoi Pia Korhonen Uusi tuuli ry:stä.

Seminaari pidettiin – kylmän tuulen vuoksi erittäin viileässä – Estellen lastiruumassa laiturissa ollessa. Sen päätteeksi tarjottiin Estellen miehistön valmistama keittolounas, jonka jälkeen osanottajat vietiin juhlapurjehdukselle Helsingin saaristoon. Valitettavasti mukana oli enää kourallinen yleisöä, koska useimmilla toimittajilla oli kiire työn ääreen. Mukaan ehtineille risteily navakassa tuulessa ja kirkkaassa auringonpaisteessa sekä Estellen taitavan miehistön työn seuraaminen tarjosivat upean elämyksen.

Kaiken kaikkiaan seminaarin järjestäminen oli taas kerran melkoinen urakka, koska Suomen IPS:n ainoa työntekijä ja hallituksen jäsenet tekivät sen paljolti oman toimen ohella ja vapaaehtoistyönä. Se kuitenkin kannatti. Geci Karuri oli hieno uusi tuttavuus kaikille hänet tavanneille, ja näistä kohtaamisista voi poikia tulevaisuudessa monenlaista yhteistyötä. Karuri pääsi esiintymään myös laajemmalle yleisölle Maailma kylässä -festivaalin haastattelulavalla lauantaina 28.5. Lisäksi Suomen IPS:n ja Estellen yhteistyö avasi uusia uria ja rohkaisi laivan väkeä lisäämään ”chartertoimintaansa” jatkossa.

Merkkipäivän juhlinta jatkui samana iltana Vanhalla ylioppilastalolla, jossa Maailma kylässä -festivaalin aattojuhla oli omistettu lukuisalle joukolle pyöreitä vuosia täyttäviä järjestöjä.

Jälkikommenttina todettakoon, että kun matkustin 2012 Etelä-Afrikkaan Jokesin apurahalla, tapasin Geci Karuri-Sebinan Johannesburgissa, ja keväällä 2017 hän oli Helsingissä Kaupunkitutkimuksen päivien pääalustajana.

Mukana Helsinki-prosessissa

Helsinki-konferenssi ja kansainvälisen IPS:n sinne järjestämä mediaseminaari 7.9.2005 toivat Suomeen suuren joukon ipsiläisiä eri puolilta maailmaa. Aikataulut olivat kuitenkin niin kiireisiä, että virallisia tapaamisia Suomen IPS:n väen kanssa ei pystytty järjestämään. Seminaari oli osa Suomen ja Tansanian vetämää Helsinki-prosessia, joka pyrki globalisaation demokraattiseen hallintaan. Ensimmäinen vaihe (2002–2005) huipentui syyskuun konferenssiin.

Suomen IPS:n 25-vuotisjuhlat pidettiin ulkoministeriön kustannuksella sen presitiloissa 9.6.2010. IPS:n kuvatarjontaa vaihtuvin kuvin esittelevä uusi nettisivumme ilmestyi sopivasti verkkoon ja saatiin esille juhlatilaan. Lisäksi seinille ripustettiin näyttävästi julkaistuja kuvallisia juttujamme suurennoksina. Emännöinnin hoitivat ulkoministeriöstä Piritta Asumaa ja Seija Kinni-Huttunen, myös IPS:n pääjohtaja Mario Lubetkin oli paikalla sekä noin 50 vierasta. Ulkoministeriö lupasi kansainväliselle IPS:lle 200 000 euroa vuodessa 2011 ja 2012. IPS:n vuoden 2011 Support Group kutsuttiin Suomeen, koska ministeriö uskoi sen hyödyttävän Suomen kampanjointia YK:n turvaneuvostopaikan saamiseksi.

Muuttoliike teemana 2011

Yhdessä ulkoministeriön ja siirtolaisuusjärjestö IOM:n kanssa Vanhalla ylioppilastalolla 13.10.2011 järjestetyssä IPS:n Support Group -kokouksessa oli teemana muuttoliike.

Jälkeenpäin arvioin, että kokousten valmistelu sujui nyt kannaltamme paljon helpommin kuin edelliskerralla 2004. Raporttini:

”

Ulkoministeriön kehitysviestintä piti sanansa ja hoiti järjestelyt miltei kokonaan. Kumppana ollut IOM hoiti oman osuutensa mallikkaasti, ja itselleni jäi lähinnä paneelien moderoijien etsintä (Katri Merikallio ja Alexis Kouros, jotka hoitivat hommansa erinomaisesti) ja jonkin verran yleistä sähläämistä varsinkin loppumetreillä.

Hallituskin osallistui valmisteluihin: Jorma kuljetti arvovieraaksi luokitellun IPS:n hallituksen puheenjohtajan Federico Mayorin lentokentältä hotelliin.

Siirtolaisuutta käsitellyt yleisöseminaari to 13.10. Vanhalla kokosi alkuun vajaat 200 henkeä, sillä ilmoittelussa hyödynnettiin laajasti opiskelijoiden sähköpostilistoja (kiitos Suvi Lindgrenin) ja opiskelijoita olikin runsaasti paikalla.

Median osalta on syytä hiukan kritisoida ulkoministeriötä, jonka piti hoitaa myös media-tiedotus. Ilmoitus lähti myöhään ja ensin ilman ohjelmaliitettä, eikä haastattelumahdollisuutta mainostettu näkyvästi. Pressitilaisuutta ei edes harkittu. Tuloksena oli se, ettei tapahtuma saanut nimeksikään huomiota mediassa. En puuttunut asiaan kuin hätätilanteissa (esimerkiksi kun kutsuista puuttui ohjelma), koska oletin, että viestintäyksikkö hoitaa tämän puolen rutiinilla. Totuus taitaa nyt olla kuitenkin se, että siellä on tällä hetkellä enemmän pätevää diplomaatti- kuin viestintäväkeä - tai ainakin tässä hankkeessa kävi niin.

Diplomaattinen puoli ilmeisesti hoituikin hyvin, sillä arvovierailla, kuten YK:n yleiskokouksen puheenjohtajalla Nassir Abdulaziz Al-Nasserilla oli tapaamisia aina presidenttiä myöten.

Seminaarin ohjelma oli varsin hyvä viime hetken peruutuksista ja muutoksista huolimatta. Esimerkiksi Costa Rican ympäristöministeri Rene Castro ei päässyt paikalle, koska rankkasade siirsi lentoa vuorokaudella - sinänsä hyvin kuvaavaa maapallon tilanteelle.

Jotkut puheenvuorot olivat ihan briljanteja: esimerkiksi Heidi Hautala, IOM:n pääjohtaja

William Lacy Swing, Norjan pakolaisviraston edustaja Vikram Kolmannskog sekä al-Jazeeran toimittaja Laila Al Shaikhli. Myös Namibian mediavaltuutettu Clement Daniels toi kiintoisan lisän, eivätkä useimmat muutkaan olleet ihan möllejä.

Kiasman iltavastaanotto sujui myös mukavasti: vieraat saivat ihmetellä afrikkalaista nykytaidetta ja outoja naposteltavia.

Sen jälkeen menimme Satkariin illalliselle porukalla, jossa oli 7 ulkomaista ipsiläistä ja 5 kotimaista. Suomen IPS:n maksama lasku jäi 170 euroon, koska kaikki eivät halunneet syödä tai tyytyivät keittoon. Tunnelma oli rento ja mukava.

Ja rennommaksi muuttui, kun poikkesimme vieraiden ja Soman kanssa yömyssylle Moskva-baariin. Jotain eksotiikkaa löytyy vielä Helsingistäkin.

Mainittakoon, että Katri Merikallio teki seminaarista kunnon jutun Suomen Kuva-lehden nettisivuille.

Tunnelma muuttuu

Kun koitti aika juhlia Suomen IPS:n 30-vuotista taivalta vuonna 2015, toimintaympäristömme oli kokenut rajuja muutoksia. Ulkoministeriön tuesta oli turha haaveilla, eikä yhdistyksellämme ollut varoja juhlintaan. Lopulta järjestimme omakustanteiset päivälliset Kulttuurikeskus Caisan Mesopotamia-ravintolassa 9. lokakuuta. Osanottajia keriyi 24, joukossa niin alku- kuin nykyvaiheenkin aktiiveja sekä tietenkin niitä uskollisia, jotka ovat olleet mukana lähes koko ajan. Ilta sujui leppoisien muistelusten merkeissä, ja osa porukasta lähti jatkoille Journalismin päivän iltatilaisuuteen.

Uutistoimisto Inter Press Servicen perustaja Roberto Savio on koonnut toimistolleen pienen ”museon” omasta toiminnastaan ja uutistoimiston vaiheista, jotka ulottuvat vuoteen 1964. Kuva: Anna-Maria Rastas

Kari Huhta, Risto Isomäki, Ullamajja Kivikuru ja Elina Sana osallistuivat paneelikeskusteluun toimittajan vastuusta Suomen IPS:n kymmenvuotisjuhlseminaarissa Vanhalla ylioppilastalolla keväällä 1995. Kuva: Suomen IPS:n arkisto

IPS:n esittelypiste Rautatientorilla järjestetyllä Mahdollisuuksien torilla joskus 1990-luvulla. Tiskin takana Kaarina Järventaus ja Mikko Myllykoski. Kuva: Suomen IPS:n arkisto

Vuoden 1999 Maailma kylässä -festivaaleilla Suomen IPS julkaisi tapahtumalehteä, joka toimitettiin ja jaettiin paikan päällä. Kuva on otettu toimituksen käytössä olleella digitaalisella Sony Mavica -stillvideokameralla. Sen 0,3 megapikselin kuvat tallentuivat suoraan disketille, jolla ne siirrettiin taitossa käytetylle tietokoneelle. Kuva: Suomen IPS:n arkisto

Timo Paukku, Kimmo Pietinen ja Mikko Myllykoski IPS:n hallituksen joulupuurolla vuonna 2000. Perinne on jatkunut vuodesta 1994 nykypäivään. Kuva: Jalle Tammenmaa

IPS ja Suomen ulkoministeriö järjestivät syksyllä 2004 arabimediaa käsitelleen laajan seminaarin Kansallismuseon auditoriossa. Puhujapöytä IPS:n pääjohtaja Mario Lubetkin ja pöydän takana seminaarin esiintyjä: Malek Triki (Al-Jazeera), Awatef Abdel el-Rahman (Kairon yliopisto), Ramesh Jaura (Euroopan IPS), Mouafac Harb (Al-Hurra TV Network), Tapani Hannikainen (Yle) ja Walter García (IPS tekniikka). Kuva: Johanna Son/IPS

Suomen IPS:n 20-vuotisjuhlaseminaari ja -risteily järjestettiin reilun kaupan purjelaiva Estellellä toukokuussa 2005. Seminaarin pääalustaja oli Geci Karuri Etelä-Afrikasta ja muut puhujat Suomen IPS:n puheenjohtaja Jorma T. Mattila, Euroopan IPS:n Ramesh Jaura, Lauri Siitonen Helsingin yliopistosta ja Pia Korhonen Estelleltä, joka myös vietti toimintansa 20. juhlavuotta. Kuva: Matti Similä

IPS:n jutut edustavat ratkaisukeskeistä journalismia, jossa kehitysmaiden asukkaat eivät ole passiivisia autettavia vaan aktiivisia toimijoita.

Kongon demokraattisen tasavallan Punaisen Ristin työntekijät valmistivat elokuussa 2017 ruokaa ihmisille, jotka olivat joutuneet pakenemaan kotisetunsa väkivaltaisuuksia Kanzombin alueelle.
Kuva: Badylon Kawanda Bakiman/IPS

Väkivaltaisuuudet Intialle kuuluvassa Kashmirissa ovat aiheuttaneet koulujen sulkemisia. Kuvan tytöt opiskelivat vanhempien järjestämässä tilapäiskoulussa syksyllä 2019. Kuva: Umer Asif/IPS

Keskiamerikkalaisessa Hondurasissa murhattiin 75 toimittajaa ja tiedottajaa vuosina 2001-2018. Mediaväki ja heidän tukijansa ovat järjestäneet lukuisia mielenosoituksia, joissa vaaditaan sananvapauden kunnioittamista. Kuvan protesti oli Tegucigalpassa toukokuussa 2012. Kuva: Thelma Mejía/IPS

Teknologia maanviljelyn apuna: zimbabwelainen pienviljelijä Phillip Tshuma alkoi vuonna 2016 saada tuoreimmat sääpalvelun tiedot kännykkäänsä. Kuva: Busani Bafana/IPS

3. Perustajat muistelevat

Katri Merikallio (Himma)

Uutistoimisto IPS oli tehnyt tuloaan Suomeen jo 1980-luvun alussa, viisi vuotta ennen Suomen IPS-yhdistyksen perustamista. Pasilassa Ylen radion uutistoimituksessa oli puolestaan kourallinen ulkomaantoimittajia, joita kiinnosti erityisesti kolmas maailma. Tässä joukossa olivat muun muassa Hannu Reime, Antti Halinen ja Tapani Lausti. Halinen oli ryhtynyt opiskelemaan espanjaa ja portugalia ja käynyt 1979 ensi kerran Latinalaisessa Amerikassa. Perinteisten uutistoimistojen tarjonta alueelta oli kuitenkin heikkoa. Kiinnostus IPS:ää kohtaan heräsi. Nuoret miehet saivat päällikkönsä Ari Järvisen puhuttua ympäri, ja niin toimitukseen hankittiin IPS:n palvelu. Käytännössä se tarkoitti teleprintterin ilmestymistä radiouutisten toimituksen nurkkaan 1982.

Samana keväänä Helsingin Sanomat hankki IPS:n uutisprintterin kolmen kuukauden koeajalle.

Nämä kaksi printteriä – yksi Ludwiginkadulla, toinen Pasilassa – nakuttivat IPS:n materiaalia toimittajien käyttöön.

Alun jälkeen menestys ei kuitenkaan ollut päätä huimaava. HS ei jatkanut tilausta koeajan jälkeen, ja Ylessäkin harva uutisvuoron kiireessä puskeva toimittaja ehti tarttua papereihin. Printtejä hakivat lähinnä kolmannelta maailmasta kiinnostuneet toimittajat. Heille IPS:n materiaali olikin arvokas lisä perinteisten uutistoimistojen matskun rinnalle ja täydennykseksi.

Nuori toimittaja Timo Voipio kuitenkin kiinnostui IPS:n aineistosta ensin Hesarissa ja myöhemmin Ylessä.

”Olin 1982-1983 Hesarin toimittajakoulussa ja myös lehden ulkomaantoimituksessa töissä. HS:ssä oli silloin juuri pilottisopimus voimassa IPS:n kanssa. Sitä käytti siellä ennen kaikkea Lattareista kiinnostunut toimittajaporukka”, Timo Voipio muistelee.

Kun Timo myöhemmin teki töitä Ylen radiouutisissa, IPS tuli vastaan uudelleen.

”Muistan että Antti Halinen työnsi mulle käteen näitä printtejä ja kysyi, tiesinkö että tällainen uutistoimisto on olemassa.”

Timo kiinnostui, tutkiskeli matskuja ja hankki tietoa itse uutistoimistosta. Toimittajakoulun aikana hän teki pienen tutkielman uutistoimistoista – ja hän huomasi, että jos ne ylipäättään tekivät juttua Latinalaisesta Amerikasta, Afrikasta tai Aasiasta, aiheeksi

kelpasivat lähinnä vallankaappaukset, katastrofit, nälänhädät tai sodat. Kirjoittaja oli tavallisesti jostain Euroopan maasta lähetetty avustaja, ja jutuissa kuultiin ani harvoin tavallisten ihmisten näkemyksiä. IPS:n ajattelumaailma alkoi tuntua mielekkäältä.

Kun toimittajakoulun lopputyö oli 1983 edessä ja interrail-kuume poltteli, Timo onnistui yhdistämään junamatkaan niin lopputyönsä kuin käynnin IPS:n päämajassa Roomassa.

”Kävelin sinne sisään, ja sanoin, että olen kuullut teistä ja haluaisin tietää, mikä tämä juttu on. Ja ne kertoivat.”

IPS:n Rooman toimisto sijaitsi kaupungin ytimessä Via Panispermalla suojellussa rakennuksessa, jossa kävijät saivat ihailla vanhoja seinämaalauksia ja sisäpihan suihkulähdettä. Uutistoimistolla oli käytössään pari kerrosta, työntekijöitä useampi kymmenen. Pääkonttorissa myöhemmin vierailut toimittaja Antti Autio muistelee, kuinka suuressa sokkeloisessa tilassa meno oli kovin erilaista kuin suomalaistoimituksissa: kalusteina oli raskaita tyylihuonekaluja, ja johtajat kulkivat puvuissa ja solmioissa kengät kiillotettuina. Ja jokaisella herralla oli nuori naissihteeri.

Johtajien huoneiden lisäksi toimituksessa oli uutisdeski, jossa toimittajat käsittelevät eri puolilta Eurooppaa, Afrikkaa ja Aasia tulleita juttuja ja siirsivät ne eteenpäin uutisvirtaan.

Uutistoimistolla oli myös Tukholmassa toimitus ja sen johdossa uruguaylainen Sergio Jellinek. Rooman matkan jälkeen Timo Voipio kävi tapaamassa Jellinekiä, joka tuli pian käymään Suomessa.

Kohtalokas kopiokone

Samoihin aikoihin kiinnostus ulkomaanasioita kohtaan kasvoi myös Ylioppilaslehden toimituksessa Helsingissä. Mutta materiaali, jota perinteiset uutistoimistot Reuters, AP, UPI ja AFP tarjosivat, ei lehden toimitusta innostanut. Ylkkärin tuolloinen päätoimittaja Kimmo Pietinen muistaa hyvin, kuinka hän ja lehden silloinen toimitussihteeri Timo Harakka palasivat kesälomilta 1984: ”Me todettiin, että nyt pitää saada jotain uutta ulkomaanaineistoa lehteen.”

Samassa rakennuksessa, Uudella ylioppilastalolla, pörräsi tuolloin myös Timo Voipio. Timo oli päätnyt Ylioppilaskunnan edustajistoon ja oli myös kansainvälisten asioiden jaoston jäsen. Hänellä oli vireillä kaikenlaista: prosenttiliikettä, kehitysmaakauppaa ja suunnitteilla pitkä Afrikan-matka, joten valokopioitavaa riitti. HYYn toimiston kopiokone oli kovassa käytössä, joten välillä piti hyödyntää Ylkkärin toimituksen laitetta.

Timon ja Kimmon tiet kohtasivat ehkä juuri kopiokoneella.

”Tarvitsin tuloja, joten tarjosin Kimmolle juttuja ja IPS:n kamaa – ja Kimmo jotain ostikin. Mun muistikuva on, että Kimmon kanssa oli helppo tulla toimeen, se sanoi heti, että joo”, Timo muistelee.

”Se mitä Timo tarjosi, vastasi taas juuri sitä, mitä me olimme Ylkkärissä kaivaneet”, Kimmo sanoo.

Kimmo muistaa, että Sergio Jellinek Tukholman-toimistosta tuli Timon kutsumana syksyn 1984 lopulla käymään Helsingissä ja yhteistyöstä sovittiin virallisesti. Asiat lähtivät etenemään nopeasti. Vuoden 1985 alusta Ylkkärin postiluukusta alkoi viikoittain tipahtaa beesin värinen suuri kirjekuori. Sen sisälle oli taiteltu 20-30 englannin-, espanjan- ja ruotsinkielistä printteristä revittyä liuskaa.

”Sieltä tuli myös sitä matskua, jota porukka oli Ruotsissa jo kääntänyt. Ruotsissa IPS:llä oli jo paljon asiakkaita ja koko kehitysyhteistyö ihan toiselta planeetalta kuin meillä. Myös ruotsalaismedia oli kehitysmaaseurannassa aivan toisella tasolla”, Kimmo sanoo.

Ylkkärin toimitus kävi postista tulleen materiaalin läpi ja valikoi lehteen sopivat jutut käännettäviksi. Vuoden 1985 Ylkkärin lehtileikkeistä Kimmo löytää jutun muun muassa Zimbabwen naisten tilanteesta ja toisen, jossa varoitettiin kasvavan energiankulutuksen haitoista, kuten ilmastonmuutoksesta, lajien sukupuutosta sekä happosateista.

Kesällä 1985 tapahtui todellinen teknologiaoikka: Ylkkärin toimituksessa alkoi nauttaa oma IPS:n teleprintteri. Kaapeliyhteys Ylioppilastalolle Helsinkiin oli saatu vedettyä.

”Ylioppilaslehti ei ollut tietenkään Suomen suurin tiedotusväline eikä sillä tavoin ulkomaan uutisoinnissa olennainen, mutta IPS:n tulon kannalta Ylkkäri oli ratkaiseva tekijä”, Timo sanoo.

Ilmoitustaulut ykkösmedian

Timo Voipio oli jo syksyllä 1984 alkanut levittää sanaa kehityksimaista ja IPS:stä Helsingin yliopistolla ja kansalaisjärjestöissä. Hän oli keksinyt, että kun ilmoitukset ja mainokset tulosti mustalla värillä keltaiselle paperille, ne pistivät aivan toisella tavalla silmään ilmoitustauluilla – sen ajan ykköstiedotusvälineessä. Viestit menivät perille ja tapahtumat vetivät hämmästyttävästi kiinnostunutta väkeä.

Itse olin yksi ilmoitustaulun eteen pysähtyneistä. Muistan kuunnelleeni Timon alustusta Helsingin yliopistolla Porthanian tilaisuudessa alkusyksystä 1984. Ajattelin heti: Tässä on järkeä. Tähän mukaan.

Olin vuotta aiemmin, syksyllä 1983, lentänyt Intian Delhiin ja lähtenyt sieltä käsin kiertämään Aasiaa. Viiden kuukauden reppureissu oli vähän yli kaksikymppiselle, pari kesää kesätoimittajana työskennelleelle nuorelle melkoinen täräys. Intian pohjaton köyhyys ja kurjuus, Kaakkois-Aasian mykistävä kauneus, polkupyöräily miljoonan Mao-asuun pukeutuneen kiinalaisen joukossa autottomassa Pekingissä. Näistä ei meillä mediassa ollut kerrottu mitään. Suomeen palattuani kirjoitin kokemuksistani juttuja eri lehtiin.

Syksyn 1984 mittaa IPS-idean ympärille kertyi noin 25 nuoren vapaaehtoisen joukko. Useimmilla oli jo toimittajakokemusta, vaikka opinnot olivat vielä kesken. Osa oli reissannut kehitysmaissa, useimpia kiinnostivat ennen kaikkea globaalit aiheet ja ulkomaantoimittajan työ.

Porukka kokoontui Uudella ylioppilastalolla ja päätti ryhtyä toimeen. Päätettiin perustaa IPS-yhdistys ja luoda yhteyksiä tiedotusvälineisiin sekä viranomaisiin ja kansalaisjärjestöihin. Ulkoministeriöstä pitäisi hakea rahoitusta toiminnalle. Tärkeintä oli kuitenkin saada IPS:n materiaalia vauhdilla käännettyä niin, että sitä voitaisiin lähettää lehtitaloihin tutustumismielessä. Syntyi vapaaehtoisten käännösringi.

Ylkkäristä haettiin printtiliuskoja, niitä luettiin ja pohdittiin, olisiko niistä ainesta suomalaislehtiä kiinnostaviin juttuihin. Aika monesta ei ollut. Aihe saattoi olla mielenkiintoinen, mutta taustoitus puuttui kokonaan. Tai sitten hyvin alkanut juttu lopahti puoliväliin. Toisinaan erityisesti Latinalaista Amerikkaa käsittelevät jutut oli selkeästi kirjoitettu paikalliselle yleisölle, niin että asia ei olisi auennut suomalaislukijalle ilman perusteellista pohjatyötä. Aikana, jolloin internetistä ei osattu vielä edes unelmoida, taustoittaminen oli työlästä puuhaa.

Mutta joukossa oli myös paljon mielenkiintoisia tekstejä. Niitä me vapaaehtoiset käänsimme suomeksi Ylioppilaslehden toimituksessa, jossa oli hienot, korjausmekanismilla varustetut kirjoituskoneet. Osa otti liuskat kotiin käännettäväksi ja kiikutti käännökset takaisin Ylkkäriin, jossa ne monistettiin ja lähetettiin ilmaiseksi noin sataan sanoma- ja aikakauslehteen.

Maaliskuussa 1985 pidettiin yhdistyksen perustava kokous ja IPS:n ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Ylkkärin päätoimittaja Kimmo Pietinen. Yhdistys palkkasi samassa kuussa myös ensimmäisen tuntityöntekijän, toimittaja Martti Paanasen.

Keväällä myös varmistui, että IPS oli saamassa ulkoministeriöstä hakemansa avustuksen. Niin Martin lopetettua keväällä tilalle palkattiin vakituiseen työsuhteeseen toimittaja Marketta Ollikainen ja syksyllä ulkomaantoimittaja Antti Autio.

Ensimmäiseksi toimistoksi IPS:lle löytyi HYYn tiloista Uudelta ylioppilastalolta viidennen kerroksen käytöstä poistettu vessa. Muutaman neliön kopissa oli pieni ikkuna katon rajassa, ja vessaan mahtui pöytä, pari tuolia ja kirjoituskone. Ylkkäristä sinne kannettiin myös IPS:n tekstiä suoltava printeri. Me vapaaehtoiset mahduimme juuri ja juuri kurkistamaan ovesta sisään. Kokouspaikat piti etsiä muualta.

Maailmanparannusta ja hauskanpitoa

1980-luvun yliopistomaailmassa meitä nuoria toimittajia puhuttivat käsitteet, kuten uusi kansainvälinen talousjärjestys (Nieo) sen myötä syntynyt ajatus uudesta kansainvälisestä tiedotusjärjestyksestä (Niio). Kantava ajatus oli, että kehitysmaiden piti saada oma äänensä maailman mediassa paremmin kuuluville ja samaan aikaan myös suurempi vaikutusvalta maailman taloudessa.

IPS:n juuret olivat Italian kristillisdemokraattisten poliitikkojen ja viestintäihmistien maailmassa. Siellä kantavana aatteena oli yleishumaani pyrkimys kohti parempaa maailmaa. Tälle haettiin ääntä erityisesti Latinalaisesta Amerikasta. Vaikka konservatiiviset, kristillisdemokraattiset arvot eivät ehkä leimallisesti kuvanneet nuoria suomalaistoimittajia, ne olivat oiva myyntivaltti erityisesti tietyissä osissa Suomea siinä vaiheessa, kun Antti kiersi markkinoimassa IPS:n palveluja maakuntalehdille.

Yhdistys teetti vapaaehtoisillakin aika ajoin paljon töitä, mutta IPS:n nuori toimittajaporukka ei virallisten kokousten jälkeen pohtinut sen enempää uutta tiedotusjärjestystä kuin IPS:n arvopohjaakaan vaan nautti olutta ja piti hauskaa. Se että nuorten joukko oli onnistunut tuomaan Suomeen kokonaan uudenlaisen uutistoimiston, nostatti yhteishenkeä ja hitsasi väkeä yhteen. Alkuvuosien aktiivit pysyivät hallituksessa pitkälti toistakymmentä vuotta, ja moni hieman myöhemmin tullut ei ole päässyt yhdistyksestä irti vieläkään (hallitus- ja henkilöstöluettelot sivuilla 103–108).

IPS:n jäseniksi päätyneet tulivat varsin erilaisista taustoista ja erilaisin motiivein. Osalla oli vahva sydämen palo kehitysmaiden asian edistämiseen, osa oli eksynyt porukkaan mukaan silkasta mielenkiinnosta. Joillain yhdistyksen jäsenillä oli myös korvaamatonta osaamista. Siitä alkaen, kun IPS:ään hankittiin ensimmäinen tietokone 1986, atk-ekspertti Risto Autio on saanut kantaa vastuuta yhdistyksen elintärkeästä tietotekniikasta. Ilman Ristoa Suomen IPS tuskin olisi selvinnyt.

Vuosien varrella IPS:n työntekijät ja vapaaehtoisetkin kävivät tapaamisissa Rooman pääkonttorissa ja sieltä tehtiin Helsinkiin toistuvia vierailuja. Antti muistaa hyvin, kuinka IPS:n pääjohtaja Roberto Savion vierailut pakattiin täyteen tapaamisia aamusta iltaan – hänen oman toiveensa mukaisesti. Vuonna 1985 ohjelman kohokohdalta vaikutti audienssi ulkoministeriön silloisen alivaltiosihteerin Martti Ahtisaaren toimistossa.

”Nämä herrat olivat selvästi hyvin pitkäaikaisia tuttuja ja juorusivat tunnin verran siitä, mitä kullekin tuttavalle YK:n pomoportaassa kuului, mihin tehtäviin he olivat tyrkyllä ja mitä tahtoivat”, Antti muistelee. Varsinainen asia – ulkoministeriön tuki Suomen IPS:lle – ratkaistiin minuutissa: Savio esitti summan, Ahtisaari ilmoitti, että asia selvä.

4. Juoksupojasta puheenjohtajaksi

Mikko Myllykoski

Alkukesästä 1988 ystäväni, joka oli kesätoimittajana Uudessa Suomessa, kysyi, voisinko auttaa juoksevien asioiden hoidossa IPS:n toimistossa. Monistamista, postitusta, kahvinkeittoa ja leikearkiston ylläpitoa muutama tunti viikossa Uudella ylioppilastalolla. Koska kesäpostinkantajan työpäivä tuolloin oli lyhyt, vastasin uteliaana: kyllä. Olin 23-vuotias antiikista ja Italiasta kiinnostunut historianopiskelija ja jäänyt juuri rannalle Villa Lanten tutkimusryhmästä. Tietoni journalismista ja kehitysmaista olivat varsin yleisellä tasolla.

Toimittaja Soma Rytönen perehdytti minut juoksupojan tehtäviini. Sulkiessani uutispalvelun viikkopaketteja kirjekuoriin rupattelimme, ja samalla kokonainen maailma alkoi avautua eteeni. Kehitysmaista voi kertoa myös muuta kuin katastrofiuutisia. Paikallisen toimittajan näkökulma on autenttisempi ja syvempi. Hän löytää myös muuta kiinnostavaa kuin lohduttomia tarinoita. Tieto maailmasta ja sen ihmisistä lisää ymmärrystä ja tuuppaa kehitystä. Oli huikeata hahmottaa, että IPS oli – kirjeenvaihtajaverkostolla mitaten – maailman viidenneksi suurin uutistoimisto. Tsupparinakin tunsin liittyneeni osaksi jotain suurempaa.

Kesän lopulla Soma lähti kiertämään maailmaa. Minä olin riittävän ipsiläistynyt, että halusin jatkaa syksylläkin mielekkääksi kokemaani hommaa, kun Milla Sundström aloitti toimittajana. Yllätyksekseni minulle tarjottiin loppusyksystä IPS:n myynti- ja markkinointikierroksen tekemistä: tehtävänä oli tavata kaikki artikkelipalvelun asiakkaat henkilökohtaisesti, kuunnella heitä ja pyrkiä uusimaan sopimus seuraavaksi vuodeksi, mutta myös kontaktoida uusia asiakkaita ja neuvotella uusia sopimuksia. Olin joskus ollut kukkakaupan kiireapulaisena, mutta en laskisi sitä myyntikokemukseksi. Oli kiehtovaa, että sain kokeilla myyntitaitojani tuotteella, johon uskoin.

Pääsin kurkistamaan järjestö- ja maakuntalehtien toimituksiin, enimmäkseen päätoimittajatasolla. Pisin matkani oli Rovaniemelle ja Ouluun. Kasvokkaisissa kohtaamisissa minuun ja IPS:n uutispalveluun suhtauduttiin ylipäättään arvostavasti. Kalevan Teuvo Mällisen ystävällinen kommentti jäi pysyvästi mieleeni: ”Minulla on puolitie-

teellinen syy tilata IPS:n palvelua. Lukijatutkimuksessamme on käynyt ilmi, että erityisesti nuoret haluavat enemmän tietoa kehityksistä.”

Kun raportoin 30 neuvottelua sisältäneen myyntikierrokseni tulokset IPS:n hallitukselle, puheenjohtaja Kimmo Pietinen kysyi, olisinko valmis tulemaan mukaan yhdistyksen toimintaan – ja saman tien hallituksen jäseneksi.

Tein myyntikierroksen vielä parina seuraavanakin vuonna, mutta nyt suurimmaksi osaksi kirjeitse ja puhelimitse. Vastaanotto oli aiempaa kirjavampaa. Yksi konservatiivisen maakuntalehden konservatiivinen päätoimittaja ilmoitti, että jos uutisaineisto on samaa roskaa kuin aiemmin, ei tarvitse lähettää edes näytettä.

Toisen maakuntalehden kanssa pääsin häkellyttävän nopeasti hyvään vuosisopimukseen ja päätimme Millan kanssa lähteä juhlimaan hienosti päättynyttä viikkoa. Maanantaina saman lehden päätoimittaja tosin otti toimistoon yhteyttä ja ilmoitti, että emmehan me missään nimessä näillä ehdoilla tee sopimusta ja puolitti neuvotteleman kuukausiveloituksen.

Syksyllä 1993 Katri Himma houkutteli minut yhdistyksen puheenjohtajaksi. Kun jätin puheenjohtajan tehtävät vuonna 2000, tulin valituksi kansainvälisen IPS:n hallitukseen (2001–2005), johon kuuluivat muun muassa Portugalin entinen pääministeri Mario Soares, YK:n entinen pääsihteeri Boutros-Boutros Ghali ja presidentti Martti Ahtisaari. Ehkä olisi tuossa vaiheessa pitänyt ymmärtää, että minäkin olin entinen...

Vuodet IPS:ssä ovat kartuttaneet osaamistani ja sosiaalista pääomaani. En usko, että ilman IPS-kokemustani olisin edes harkinnut ryhtymistä ehdolle Suomen tiedetoimittajain liiton puheenjohtajaksi. Journalismin ja median maailma hahmottuivat minulle uusista näkökulmista.

Työssäni tiedekeskus Heurekan näyttelytuottajana ja elämysjohtajana olen ammentanut paljosta siitä, mihin IPS on antanut minulle ensikosketuksen, valmiuksia tai kokemusta ja näkemystä. Tekemällä oppii. Tarinan takana on tarina. Ääni ja ihmisarvo kuuluvat kaikille, ja se ansaitsee tulla kuulluksi. Olen Heurekassa tehnyt vuorovaikutteisia näyttelyitä näkövammaisten, viittomakielisten, seniorien ja mielenterveyskuntoutujien kanssa niin, että he ovat olleet asiantuntijoita ja minä olen halunnut juosta heidän asiallaan, koska se on tärkeä. Marginaaleista näemme elämän ja yhteiskunnan tarkemmin, ristivalotuksessa.

5. The light of IPS shone on my path

Linus Atarah

Inter Press Service served as the launching pad for my career as a journalist. It was by mere coincidence that I ended becoming a journalist. Originally I was offered a scholarship by the National Union of Finnish Students (SYL) to study economics in Tampere University, but I changed that to pursue a degree in sociology instead. And again, mid-way into my Sociology studies, I switched to Mass Communication, but without dropping sociology though, because I was keenly drawn to journalism. This was largely due to my involvement in social and political activism. I considered journalism a tool for social change. What better way to quickly propagate the ideals of the social change that I was so passionate about than beaming the message from a media outlet, was my thought.

However, as I was advancing in my Mass Communication studies, I suddenly ran into an obstacle. The course had a large component consisting of practical work in journalism, which required that students do internship work with a media house – either radio, television or a newspaper – to acquire practical knowledge in news production and dissemination. I was heavily handicapped because my Finnish language proficiency was very limited. So the possibilities for securing an internship in any Finnish media house were dim. It appeared there was little chance of navigating around the requirement, but my study supervisor, the ever resourceful and well networked Professor Kaarle Nordenstreng found a way out. He had learnt that a branch of Inter Press Service (IPS), had been opened in Finland. It was the only news outlet that provided an opportunity to write in English, and he figured out there would be a possibility for them to take me as an intern. Indeed there was.

My friend Timo Voipio, one of the instrumental persons in initiating the establishment of the IPS branch in Finland, walked me into the office of IPS in the spring of 1986. It was a sparsely furnished room with a skeletal staff of just two journalists, Antti Autio and Marketta Ollikainen. Marketta also doubled as administrative manager. A telefax machine was humming in a small room nearby, churning out reams and reams of news coming in from the IPS network around the world.

Taking the first strides

My first week in IPS was spent in compiling the biographies of prominent Finnish politicians at the time. Paavo Väyrynen, the then Foreign Minister, Kalevi Sorsa, Prime Minister, Mauno Koivisto, the then president and of course, Urho Kekkonen, the legendary former president who was still alive but entirely out of public affairs. The likelihood of IPS publishing the biographies when any of them died was not particularly high – indeed, Kekkonen died shortly afterwards and the biography I wrote wasn't published, neither did Kalevi Sorsa's nor Mauno Koivisto's who died later in 2017. Nevertheless, the idea was mainly to put me through the mill of journalistic prose writing.

It was the brilliant idea of Antti Autio to begin with writing biographies of politicians. Only much later in my journalistic career did I get to realize that writing a biography was in itself a specialist area in journalism, which was mostly handled by gifted writers.

Antti had the combination of stable hands and cool temperament, and he guided me through my first faltering steps towards becoming a journalist. He had come to IPS with a substantial experience in news reporting from Helsingin Sanomat, Finland's biggest daily newspaper. He guided me through the fundamental requirements of composing a story, edited my stories for accuracy and straightened out the structure. We had very close collegial collaboration. Before my story was dispatched, Antti raised all the relevant queries like editors often do, for clarity of expression and accurate information in order to fill in the gaps.

Before the end of the summer I had learnt to compose a news story which, I realized, was a far cry from what was taught in the lecture halls in the university. I was taught to understand the significance of quotations in news stories and to distinguish between fact and opinion.

No need to look over shoulders

The working atmosphere at IPS was warm and friendly. With just three employees, the social dynamic within the one room that we all shared as office was very collegial. The experience of gathering news was also fairly relaxed because it did not involve filing hard news that had to meet gruelling deadlines.

Finland also provided an ideal environment to work as a journalist. The political system has always been open and officials readily forthcoming in sharing information – in sharp contrast to Ghana, where I later on worked. There it took a great deal of time chasing officials who were quite reluctant in providing information. Finnish officials, on the contrary, easily granted my requests for interview and were very polite. It has to be mentioned that in the 1980s there were still very few immigrants in Finland, and least of all, immigrant journalists running around in press conferences. Indeed, the country was at that time unflatteringly compared to Albania in having the least number of foreigners in Europe. Yet at no time did my different background as an African elicit

mistrust or rejection from officials. On only one occasion, out of obvious curiosity, one journalist from Helsingin Sanomat turned to interview me when we were all covering a Finnish presidential election.

After having practiced writing prose on political biographies I was tasked to gradually venture out into the actual task of news gathering and reporting. Often the day began with combing through the Finnish press coverage, especially Helsingin Sanomat, the leading newspaper, which might provide a useful story lead to pursue.

IPS's editorial policy was to not get involved with breaking news stories unless it had a very broad global significance, such as the summit between US President George H. Bush and Soviet Leader Mikhail Gorbachov in 1990, when IPS was obliged to file a story. Compared to global news corporations such as Reuters, AP, AFP and UPI, IPS did not have large resources to deploy at the global level. Instead it tried to carve a niche in providing well written feature articles with good background, always with a different angle.

Reporting from Finland, my task was therefore to report on events that almost always took into account a global south perspective. For instance, Finland's domestic political fights and economic policy issues were not covered on a regular basis unless they were of special relevance at the global level. Instead, the Finnish government's pronouncement on environment, Finnish development assistance allocation and its impact on poverty reduction in the global south, or issues on multilateral institutions easily grabbed our attention. We were also keen on issues that flew under the radar of mainstream media outlets such as civil society activities, trade unions and human rights – in essence we tried to give voice to the voiceless and marginal groups in society.

The time that IPS was established in Finland, the 1980s, was a period of the emergence of a strong third world solidarity movement. The fair trade movement was tirelessly challenging the wisdom of continuing the existing trade pattern with developing countries. It perpetuated an injustice whereby these countries relied on the exportation of raw materials and not finished products. Practical demonstrations were provided by opening up 'third world shops' and even launching a sailing ship, Estelle, to challenge the hostile ocean currents of unfair trade. A little earlier, shortly before the turn of the decade, the Percentage Movement was founded on the objective of increased channeling of development assistance to developing countries. Finland's trade unions were at the forefront of extending solidarity to anti-apartheid struggles in South Africa through various initiatives. Ordinary citizens initiated Friendship Associations with communities in development countries through which cultural exchange and material assistance were provided. All this multitude of action dovetailed neatly with that of a vibrant Finnish Peace Movement. The *raison d'être* of IPS was to give voice to these organizations that were ordinarily not given proper attention in the mainstream media. Therefore we constantly gave coverage to their activities.

A screw up like any other

Soon after I began working in IPS as a trainee, the Helsinki-based World Institute for Development Economic (WIDER), part of the United Nations University, organized a big international conference on famine. But I bungled spectacularly that first opportunity to cover a big event – something that must be familiar with young journalists taking their first faltering steps in journalism. I didn't know I was expected to file a story on the first day of the conference and another one when the conference ended. Rather, I had all along thought only one final report would be filed at the end of the conference, much like writing the minutes of a board meeting of a village development committee. A few hours prior to the closing ceremony of the conference I began scrambling frantically to write a story, but it was too late. In effect my failure meant that the presence of IPS was not recorded in a hugely important major news event that was at the core of its operations.

But I later redeemed myself in another big international event in Helsinki when former United States president George H. W. Bush and the then Soviet leader Mikhail Gorbachev held their summit in Helsinki in September 1990. The summit was held just a few weeks before the unification of Germany. Iraq, under Saddam Hussein had just invaded and occupied Kuwait amidst threats from the United States for him to withdraw his troops or face possible military action. Not long after that summit the Soviet Union collapsed, thus bringing down the edifice of the whole eastern bloc. With such a ferment hanging over the global political atmosphere, there was little surprise that the Helsinki Summit was a major news event of major proportions. All the global media outlets had descended to Helsinki. For the first time in my career I became part of the media circus, jostling with global key media players such as CNN, Reuters, AP and BBC among others, to get a story out as quickly it happened. This time Milla Sundström, who had replaced Marketta Ollikainen as the bureau head of IPS provided close guidance and assistance and we managed to pull it off nicely. Our reports met the deadlines and IPS editors were full of appreciation.

Three months of internship in 1986 was not sufficient, and so I had to do one more round of a three-month internship with IPS the following summer in order to fully meet the requirements for a master's degree in mass communication and journalism. Following that I was fortunate to be offered another stint of three months in the summer of 1990. But this time I was no longer a trainee, but a journalist perhaps still unsteady on my feet, but a journalist nonetheless. The third summer with IPS provided me with a great opportunity to further hone my journalistic skills.

The last one to turn off the lights

All in all, I have worked regularly with IPS for three decades, albeit mostly on freelance basis. The small customer base of IPS in Finland – made up of mainly medium size and small regional newspapers – did not provide a secure financial basis to maintain a

full-time correspondent, even though one was sorely needed. The unfortunate reality of the free market economy is that even not-for-profit organizations such as IPS must also survive in the harsh competitive news market, even though the playing field is tilted against it.

My last article for IPS was in May 2016, on the anniversary of World Press Freedom Day. By this time I had already won two journalist awards. In 2010, my article was selected as the best in Finland in a journalists' competition which was part of the European Commission's campaign on poverty and social exclusion. Journalists from the 28 European Union members plus Switzerland participated. Prior to that in 1995, I had briefly worked in a newspaper in Ghana. There I earned the "Journalist of the year" award from the Ghana Journalists' Association (GJA).

It goes without saying that behind this modest success is IPS, where I first cut my teeth as a journalist. I was extremely lucky indeed to have the rare opportunity offered to me. By the time I submitted my last article to IPS, the light coming from inside the office was already beginning to dim due to the body blow it received from the global financial crisis of 2008, which had rippled across the newspaper industry as a whole. Subsequently, IPS lost newspaper clients because they had decided to sacrifice foreign news coverage in order to staunch falling revenues from advertisements. Given this situation, it did not appear plausible that IPS would be able to offer an opportunity for another desperate non-Finnish speaking journalist to follow my footsteps. At least not in the near future. I doff my hat for Milla Sundström, who with heroic tenacity kept the light shining all the while in IPS Finland – for the most part of three decades in a very difficult operating environment.

6. Kirjeenvaihtajana ja kolumnistina

Risto Isomäki

Suomessa pidettiin vuonna 1988 tärkeä kansainvälinen kokous, joka liittyi sekä otsonikerroksen suojeluun että ilmastonmuutoksen torjuntaan. Kyse oli niin sanottujen CFC-aineiden eli freonien päästöjä rajoittavan Montrealin sopimuksen tai oikeammin lisäpöytäkirjan allekirjoittajien ministeritason kokouksesta.

Montrealin sopimuksessa oli kyllä jo sovittu siitä, että freonipäästöjä olisi syytä leikata, mutta sittemmin oli käynyt kiusallisen selväksi, että sovittu vauhti oli vaarallisen hidas. Ellei päästöjen pienentämisessä päästäisi nopeammalle radalle, otsonikerros ehtisi todennäköisesti ohentua vaarallisen paljon monien tiheään asuttujen alueiden yllä.

Sitä paitsi CFC-aineet olivat myös erittäin tehokkaita kasvihuonekaasuja. Ne muodostivat 1980-lopulla noin neljänneksen kaikista ihmisen kasvihuonekaasupäästöistä, ja niiden tuotanto kasvoi tuolloin 15–20 prosentin vuosivauhtia. Toisin sanoen CFC-päästöt kaksinkertaistuivat noin neljän vuoden välein.

Helsingissä Finlandia-talolla pidetyssä kokouksessa sovittiin maailman CFC-päästöjen pienentämisestä merkittävästi nopeammassa aikataulussa. Kyseessä oli todennäköisesti ydinaseriisuntaneuvottelujen ohella tärkein kokous, joka Suomessa on koskaan pidetty.

Minulla oli tuolloin ilo raportoida kokouksesta IPS:n kansainväliseen verkkoon. Koska olin kokouksessa IPS:n mandaatilla, olin paikalla tietysti ennen kaikkea IPS:n toimittajana – mutta en pystynyt pysyttelemään ihan täysin tämän roolin puitteissa vaan autoin paikalla olleita kansainvälisten ja isojen yhdysvaltalaisen ympäristöjärjestöjen ihmisiä saamaan yhteyksiä suomalaisiin järjestöihin ja vihreään eduskuntaryhmään. He nimittäin tarvitsivat käyttöönsä tietokoneita ja viestintäyhteyksiä saadakseen omat tiedotteensa maailmalle. Erityisesti vihreän eduskuntaryhmän tarjoamasta avusta oli suuri hyöty, sillä eduskunta oli mukavan lähellä Finlandia-taloa. Emme tuolloin vielä eläneet kannettavien tietokoneiden, internetin ja matkapuhelinten aikaa.

Paitsi että IPS käytti jo eräänlaista internetin tai sähköpostin edeltäjää. Olin tottunut siihen, että jutut lähetettiin muiden Suomessa toimivien tiedotusvälineiden toimituksista eteenpäin telefaxilla tai telexillä, ja olin ällistynyt, kun Milla sanoi, että juttu lähtisi suoraan IPS:n toimiston tietokoneelta IPS:n pääkonttoriin ja sieltä edelleen ”kaikkialle maailmaan”. Tunsin tuolloin todella olevani tekemisissä maailman terävintä kärkeä edustavan uuden huipputeknologian kanssa ja olin iloinen siitä, että IPS oli älynnyt tehdä tällaisen todella käytännöllisen teknologisen loikan – nopeammin ja aiemmin kuin maailman tiedonvälitystä tuolloin yhä voimakkaasti hallinneet suuret tietotoimistojättiläiset.

Helsingin otsonikokouksesta kirjoittamani jutut olivat ensimmäiset, jotka olin koskaan tehnyt IPS:n kansainväliseen verkkoon, mutta tulevana vuosina kirjoitin IPS:lle juttuja aina silloin tällöin, kun Suomessa tai sen lähialueilla tapahtui jotakin riittävän mielenkiintoista.

Kirjoitin Baltian maiden liikennepolitiikkaa määritelleestä Via Baltica-kokouksesta, joka oli jälleen Finlandia-talolla. Raportoin Kuolan niemimaan ympäristötuhoista Nickelistä ja Zapolnjarjyistä ja puolen miljoonan nälkiintyneen hylkeen kuolemanvaelluksesta pitkin Norjan rannikkoa. Liikakalastus oli romahduttanut Barentsinmeren ekosysteemin ja iso osa alueen grönlanninhylkeistä lähti vuonna 1989 vaeltamaan Norjan rannikkoa pitkin etelään ruokaa etsien. Sadattuhannet jäivät sille tielleen. Suurin osa hukkui kalastajien verkkoihin, mikä ei ollut myöskään norjalaisille kalastajille mikään suuri ilonaihe.

Myöhemmässä vaiheessa kirjoitin Pablo Piacentinin johtamaan IPS:n kansainväliseen kolumnipalveluun tekstejä silloin tällöin, aina kun vastaan tuli jokin riittävän tärkeä aihe. Muun muassa siitä, miksi eläintuotannon päästöjen täytyy muodostaa paljon luultua suurempi osa kaikista ihmisen ilmakehään laskemista kasvihuonekaasuista. Kirjoitin ydinvoiman ja ydinaseiden leviämisen välisistä yhteyksistä – siitä miksi ydinaseet ovat edelleen tärkeä uhkakuva. Käsittelin myös ydinjätteen loppusijoituksen ongelmia, aurinkoenergian vallankumousta sekä sitä, miksi öljypalmut ovat huonosta maineestaan huolimatta sademetsien ja turvemaiden ulkopuolella edelleen kaikkein ympäristöystävällisin tunnettu tapa tuottaa kasviöljyä.

Kirjoitin kolumnit englanniksi, ja IPS käänsi ne myös espanjaksi. Kolumnejani julkaistiin kuulemma erityisen paljon Latinalaisen Amerikan maissa, mikä viittaa siihen, että käännösten täytyi olla hyviä, todennäköisesti vähintään alkuperäisten tekstien veroisia. Jälkeenpäin olen katunut sitä, että en kirjoittanut IPS:n kansainväliseen verkkoon kolumneja paljon useammin ja säännöllisemmin. IPS:n globaali kolumnipalvelu oli kuitenkin erinomainen tapa tavoittaa suhteellisen laajoja lukijamääriä eri puolilla maailmaa, ainakin silloin kun aihe oli riittävän hyvä, tärkeä ja kiinnostava. Se on sitä edelleen, vaikkei se enää tavoitakaan läheskään niin monia tiedotusvälineitä kuin IPS:n huippuaikoina.

7. Tekniikkavelhona

Risto Autio

Tulin mukaan IPS:n toimintaan vuonna 1986 kun veljeni Antti Autio kysyi neuvoa, kuinka yhdistyksen teleprinterille tuleva teksti saataisiin tietokoneelle käsiteltäväksi. Tiedotusvälineet olivat jo ehtineet ottaa käyttöön toimitusjärjestelmiä, joten ensin etsittiin valmista tuotetta. Hyvin nopeasti selvisi, että ne olivat aivan liian kalliita ja ominaisuuksiltaan ylimitoitettuja kahden henkilön toimistolle.

Taloudellisesti ainoa vaihtoehto toteuttaa hanke oli hankkia kaksi IBM PC-yhteensopivaa tietokonetta. Toisen koneen tuli olla 286-suorittimella ja 20 megatavun kiintolevyllä varustettu, jotta siihen olisi mahdollista ohjelmoida muistinvarainen taustalla toimiva tietoliikenneohjelma uutislinjan vastaanottoa varten. Toisen koneen vaatimuksena oli vain WordPerfect-tekstinkäsittelyohjelman toimiminen. Koneet ja matriisikirjoitin hankittiin Gaudeamuksesta vuonna 1987. Kirjoitin kytkettiin koneisiin painikkeilla toimivan valitsimen avulla. Toimiston sisäinen tietoliikenne toimi ojentamalla levyke pöydän yli.

IPS:n Euroopan toimistot kytkettiin AP:n dataverkkoon marraskuussa 1987. Suomen yhteydet toteutettiin kiinteillä modeemiyhteyksillä AP:n Kööpenhaminan toimistossa olevaan yhteyspisteeseen. Yhteys saatiin toimimaan, mutta se katkeili usein. Myös tietokoneet ja kirjoitin kaatuilivat satunnaisesti mutta säännöllisesti. Kirjoitin oli lisäksi huomattavan kovaaäninen, joten toimittajien hermot olivat välillä melko kireällä. Koneiden temppuilun pahimmaksi syyksi paljastui lopulta toimiston huonolaatuinen sähköverkko. Ylijännitesuojan ja kevyen UPS-laitteen hankkiminen auttoi, ja huhtikuussa sisään tuleva linja toimi jo luotettavasti. Kirjoitinkin saatiin sijoitettua äänieristettyyn laatikkoon.

Tässä vaiheessa linjalta tulevat uutiset vielä printattiin sellaisenaan toimittajien luettaviksi ja arkistoitaviksi paperisina. Loppuvuoden aikana ohjelmoin yksinkertaiset ohjelmat saapuvien uutisten läpikäymiseen ja luokitteluun sekä näin muodostuneen arkiston käyttöön. Funktionäppäimillä tapahtuva luokittelu ennalta määriteltuihin paikkoihin osoittautui lopulta hyvin kestäväksi ratkaisuksi. Linjan kaksisuuntaisuutta alettiin myös hyödyntää lisäämällä tallennettujen viestien lähetysmahdollisuus.

Vuonna 1990 hankittiin puhelinlinjaan liitettävä modeemi ja tehtiin ensimmäiset kokeilut juttupakettien lähettämiseksi suoraan asiakkaiden toimitusjärjestelmiin. Se osoittautui kuitenkin liian hankalaksi ja raskaaksi tehtäväksi pienimuistisille MS-DOS-koneille. Kesällä hankittiin uusi tehokas 386-prosessorilla varustettu tietokone ja siihen juuri julkaistu Windows 3.0 -käyttöjärjestelmä. Haettu toiminnallisuus eli usean ohjelman yhtäaikainen käyttö oli vihdoin mahdollista, mutta luotettavuudessa otettiin askel taaksepäin. Windows oli hyvin herkkä kaatuilemaan. Onneksi vanha 286-kone oli jätetty toimivaksi varakoneeksi.

Huomattavasti parempi Windows 3.1 otettiin käyttöön kesällä 1992. Samalla aloitettiin myös ensimmäiset säännölliset pakettien lähetykset asiakkaille modeemin välityksellä. Meluisa matriisikirjoitin vaihdettiin syksyllä hiljaiseen laserkirjoittimeen. Näillä laitteilla toimittiin vuoteen 1995, jolloin hankittiin uusi 486-prosessorilla varustettu tietokone. Tarkoitus oli ottaa siinä käyttöön IBM:n OS/2 Warp, mutta lopulta päädyttiin asentamaan Windows NT 3.5. Uutena ohjelmana toteutettiin yksinkertainen asiakasrekisteri ja laskutus. Tekstinkäsittelyohjelmaksi vaihdettiin Word.

Internet tuli vauhdilla mukaan kuvioihin 1996. Vuoden lopulla pystyttiin julkaisemaan viikkopaketit IPS:n suomenkielisillä sivuilla, ja heti vuoden 1997 alussa julkaistiin myös omat kotisivut Kaapelisolmun palvelimelle. Sähköposti otettiin käyttöön ja luotiin siihen käytännöt viikkopakettien lähettämiseksi. Puhelinlinja vaihdettiin ISDN-linjaksi ja siirryttiin tietokoneen sisäiseen korttimodeemiin. Vuoden 1998 lopussa myös tuleva materiaali siirtyi sähköpostiin, joten kiinteä tietoliikenneyhteys voitiin lopettaa. Kiinteä yhteys Ylelle korvattiin asentamalla Ylen konesaliin ohjelma, jolla luettiin ja muunnettiin sähköpostit alkuperäiseen muotoon.

Koneen uusimisen aika oli seuraavan kerran vuonna 2001. Linuxista oli pikkuhiljaa tullut varteenotettava vaihtoehto. Yhdistyksen hallitus katsoi avoimen lähdekoodin ohjelmistojen sopivan toiminnan luonteeseen, joten aloitettiin projekti itse tehtyjen ohjelmien muuntamiseksi. SuSE Linux otettiin käyttöön helmikuussa 2002. Tekstinkäsittelyohjelmaksi valittiin OpenOffice. Noin vuoden aikana pienehköt tekniset ongelmat saatiin korjattua ja SuSE-Linuxia käytettiin aina vuoteen 2012 saakka, jolloin uuden koneen hankinnan yhteydessä vaihdettiin se Etelä-Afrikassa kehitettyyn Ubuntuun. Samalla luovuttiin varakoneesta, otettiin käyttöön etäyhteys ja aloitettiin varmuuskopiointi pilvipalveluun. Laitteistoa on 2000-luvulla kehitetty tarpeen mukaan uusimalla näyttö, kirjoitin, kiintolevy ja modeemi. Ohjelmistojen ja kotisivujen suhteen on selvitty säännöllisillä päivityksillä ja pienillä muutoksilla.

Henkilökohtaisesti IPS on tarjonnut minulle hienon mahdollisuuden seurata ruohonjuuritasolla tietotekniikan kehityksen aiheuttamia muutoksia media-alalla: ensin tietotekniikan käytön lisääntymistä ja sitten internetin tuomaa muutosta tiedonvälityksen tapoihin ja toimijoiden ansaintalogiikkaan. Tätäkin suurempi merkitys on kuitenkin ollut osallistumisella toimintaan, jonka kaikkia yhdistävä tarkoitus on tuottaa erittäin pienillä resursseilla mahdollisimman laadukas lopputulos – hauskanpitoa unohtamatta.

8. Buurisodan perintö kehitysjournalismissa

Ullamaija Kivikuru

Sain tehtäväkseni kuvailla suomalaista kehitysjournalismia, sitähän IPS on tarjonnallaan pyrkinyt rikastamaan ja syventämään. Mutta hetimiten kävi selväksi, että suomalainen kehitysjournalismi on niukkaa ja että sillä on tiukat raamit: valtavirtamedian kiinnostus on pysyvästi vähäistä. Kun Suomen Tietotoimisto STT muutama vuosi sitten pyrki tietoisesti lisäämään kehityskaikohdennustaan, IPS:n juttujen menekki heikkeni. Suomeen tuntuu mahtuvan 30–40 juttua aiheesta kuukausittain, siis kovin rajallinen määrä journalismia, joka puhuu kehityksestä ja sen ykköskohteesta, ruohonjuuritasosta.

On siis parempi laajentaa fokusta ja pyrkiä pohtimaan hieman yleisemmin kehityskaaraaportointia, kuvausta maista, joita nykyään on tapana kutsua 'globaaliksi eteläksi' ja jota joskus takavuosina kutsuttiin 'kolmanneksi maailmaksi'. Ei tämäkään kovin reipas kohteen laajennus ole. Pahasti jäävät kehityskaat journalismissamme pysyvästi maailman mahtavien varjoon, elleivät kohtaa onnettomuuksia.

Iso kuva maailmasta

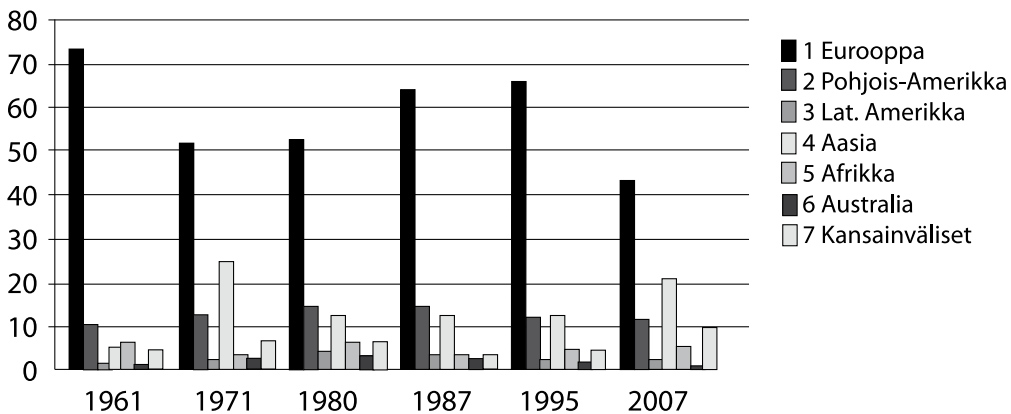
Ruotsalaisen mediatutkija Peter Dahlgrenin mukaan ihmisen täysi kansalaisuus syntyy vasta, kun hän saa relevanttia informaatiota kotinurkkia kauempaa ja hänellä on kyky hyödyntää sitä. Tähän informaatiopanokseen kuuluu niin uusi tieto kuin debatti erilaisista näkemyksistä, ja kansalaisella täytyy olla niin taitoa hyödyntää saamaansa informaatiota kuin kunnioitusta demokratian arvoja kohtaan (Dahlgren 2009).

Dahlgrenin mukaan me emme siis voi elää täyttä kansalaisen elämää, elleimme saa monipuolista ja ristiriitaistakin informaatiota meitä ympäröivästä maailmasta, myös etäämpää. Eritoten kun kansainvälisestä informaatiosta puhutaan, uusi tietämys ja väittely sen ulottuvuuksista jää paljolti median tarjonnan varaan, vaikka koulullakin toki on siinä tärkeä sijansa. Mielekkäitä asiayhteyksiä ei synny, ellei tärkeästä teemasta tule päivityksiä tasaiseen tahtiin.

Sinällään suomalaisilla on pullat kohtalaisen hyvin uunissa. Koulutustaso on korkea, median käyttö runsasta ja monipuolistakin, ja informaatiota on yleistasolla tarjolla. Ulkomaan uutistarjonnassaan Suomi sijoittuu edelleen korkealle. Pienessä, vauraassa, muun maailman menoon monella tavalla sitoutuneessa maassa on ymmärrettävää, että ulkomaan uutisilla on kysyntää. Tosin tarjonta on supistunut tuntuvasti viime aikoina. Kun median talous tiukkenee, ensimmäiseksi karsitaan juuri ulkomaantarjonnasta.

Erot ovat isoja eri viestimien välillä. Keskimäärin noin viidennes uutistarjonnasta käsittelee kansainvälisiä asioita. Valtamedian päähuomio keskittyy meillä maailman mahtaviin: reippaasti alle tusina maata pysyy ulkomaantarjonnassa jatkuvasti mukana, ja maanosista huomio kohdentuu vahvasti Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan, siellä erityisesti Yhdysvaltoihin.

Yhdysvalloista Suomessa kerrotaan tasaisesti 10-15 prosenttia päivittäisestä ulkomaantarjonnasta, tapahtuipa maassa mitä hyvänsä. Eurooppa-suuntautuneisuus näyttää hieman laantuneen huippuvuosista 1960-luvun alussa, jolloin Saksojen jako tapahtui ja 1995 tienoilta, jolloin Suomi liittyi Euroopan Unioniin.

Kuvio 1: Ulkomaan uutisten suuntautuminen Suomessa (1961-2007, %)

Ehkä kiintoisimpia pylväitä ovat Afrikkaa ja Aasiaa kuvaajat. Afrikasta raportoitiin 1960-luvulla siirtomaavallan murtuessa enemmän kuin tänä päivänä; näkökulma oli pitkälti siirtomaaisäntien, joiden uutistoimistot meitä ruokkivat. Aasian nosti uutistilastoihin Vietnamin sota. Vuosien mittaan ja teleyhteyksien parantuessa myös Kiina ja Japani rupesivat saamaan katetta päivittäisraportoinnissa. Latinalaisesta Amerikasta Suomessa on kerrottu äärettömän niukasti kautta vuosikymmenten. YK:ta, EU:ta, kansainvälisiä järjestöjä ja kokouksia käsittelevä aineisto on varsinkin 2000-luvulla kasvanut tuntuvasti – mutta silti reilu puolet Suomen sanomalehtien päivittäisestä ulkomaanraportoinnista käsitteli vuonna 2007 konflikteja ja luonnonmullistuksia, eikä perussuunta tunnu muuttuneen.

Vuonna 2010 tehdyn suppean tutkimuksen mukaan Helsingin Sanomien ja Hufvudstadsbladetin suosituimmat kehitysmaakohteet olivat Kiina, Brasilia, Intia, Etelä-

Afrikka ja Nigeria. Siis tässäkin aihepiirissä suuri on kaunista. Kattavaan, pysyvään tarjontaan saakka yltävät vain sellaiset kehitysmaat, joilla on sanottavaa politiikan ja talouden maailmanmarkkinoilla.

Buurisota ja Suomen media

1800-luvun puolivälissä Suomen heiveröinen media mainitsi kehitysmaat ja kehitysmaalaiset pikkuruuisissa miinusuutisissa, jotka kuvailivat erilaisia omituisuuksia. Mutta 1900-luvun taitteessa meillä oli jo kohtalaisen vakiintunut lehdistö, oli vasta perustettu kansallinen uutistoimisto ja sille materiaalia välittävät kansainväliset uutistoimistot.

Tämä tekee ymmärrettäväksi sen, että Etelä-Afrikan buurisodista (1880-1902) tuli ensimmäinen varsin runsaasti palstatilaa saanut ulkomaantapahtuma Suomen mediassa. Sodan kakkosvaiheen (1899-1902) kiinnostavuutta lisäsi se, että mukana oli buurien puolella pohjoismainen joukko-osasto, alun perin Etelä-Afrikkaan kullaan etsintään lähteneitä nuoria miehiä, mukana myös suomalaisia. Osa lehdistä, ennen muuta Uusi Suometar, pyrki tietoisesti neutraaliin raportointiin Ruotsin konservatiivilehtien tapaan. Työväenlehdistö taas otti meillä reippaasti kantaa buurien puolesta. (Jalonen 2003)

Päivälehti oli samoilla linjoilla kuin valtaosa Suomen lehdistä: buurisota nähtiin Davidin – buurit -- ja Goljatin – brittiläinen imperiumi -- kamppailuna, jonka voi helposti johtaa Suomen omaan, tuolloin vahvasti kiristyneeseen poliittiseen tilanteeseen Venäjän keisarikunnan autonomisena osana. Mutta lehdet olivat tässä kaukaisessa asiassa myös selkeästi lähteidensä vankeja. Niinpä Päivälehti intoutui kuvailemaan brittien sankaruutta suorastaan teatraalisesti, Reutersin tarjoaman aineiston pohjalta:

”

Kenraali Wauchope oli kaatunut kuulien lävistämänä. Ja kumminkin henkeä vetäen, kuolevana, veri vuotaen joka suonesta, nousi vuoristolaisten päällikkö käsilleen ja polvilleen sekä kehoitti väkeään eteenpäin: miehiä ja upseereja kaatui joukoittain. Musta vartio teki rynnäkön, Gordonin ja Seaforthin vuoristolaiset ryntäsivät eteenpäin kuolemaan ja kadotukseen. Kirohut piikkilangat takertuivat niitten jalkoihin, niin että ne hyppivät kuin leijona häkissä. Ja sillä välin vihollisten kiväärit soittivat kuolinlaulua heidän korvissaan. (Päivälehti, ”Magersfonteinin tappelu”, 18.1.1900)

Buurisodasta raportoitiin parin vuoden ajan melkein päivittäin. Ei siis ihme, että se pysyi muistissa; Kansanrunousarkistossa on buurisodan vaiheista mainintoja kymmenittäin eri puolilta Suomea. Väinö Linnan Pohjantähdessäkin räätälinkisälli Valenti Leppäsessä heräsi into lähteä vapaaehtoiseksi Etelä-Afrikkaan taistelemaan buuritasavaltain itsenäisyyden puolesta, vaikka osansa saattoi olla silläkin, että Etelä-Afrikan kultavarannoista liikkui mahtavia tarinoita.

Tämän päivän buurisodat

Miksi ihmeessä olen näin kauan viipynyt 120 vuoden takaisessa journalismissa? Siksi että Suomen tuolloisen median käyttäytymisessä olivat jo näkyvissä samat piirteet, joita edelleen vähän väliä tapaa meille tarjotussa kehitysmaaraportoinnissa. Oli aina myyvä aihe, sota, ja siinä vielä kutkuttavan epätasainen kamppailu. Oli liitântä – toki aika kimurantti – omaan elinympäristöön, suomalaisiin. Oli vahva riippuvuus lähteistä, jotka veivät tarinaa omaan suuntaansa. Ja oli median taipumus dramatisoida ja liioitella etenkin, kun on kaukaisista ilmiöistä kyse.

Edelleen kehitysmaa pääsee varmimmin otsikoihin, jos se kohtaa sodan, maanjäristyksen, tulvan tai vallankaappauksen. Myös meidän tuntemamme demokratian symbolit myyvät kohtuullisen hyvin. Vaalit isossa kehitysmaassa saavat usein jonkin verran mediahuomiota, varsinkin jos maa kuuluu Suomen kehitysyhteistyön piiriin. Klassinen esimerkki tästä on muutaman vuoden takaa. Suomen media kertoi laajalti, että Tansaniaan oli tulossa vaalit, ja ennakoitiin valtapuolueen olevan ahtaalla. Kun dramaattisia muutoksia ei tullutkaan, vaalitulosten raportointi unohtui tyystin.

Vähän yleistäen voisi ehkä sanoa, että kehitysmaaraportoinnin uutiskriteerit ovat samanlaiset kuin muissa ulkomaan uutisissa, mutta niiden piirteet ovat astetta terävämmät. Vallankaappaukset, luonnononnettomuudet, korruptio ja epädemokraattiset johtajat kuvataan astetta karikatyyrimäisemmin kuin naapurimaista puhuttaessa. Uutistoimistoilla on tärkeä asema silloin, kun kaukaisista maista puhutaan – ja jo 1970-luvulla kriitikot tiivistivät uutistoimistojen käyttämät hetkenkohtaiskriteerit hokemaan ”Reutersin toimittaja on aina paikalla, kun silta romahtaa mutta ei koskaan, kun uutta rakennetaan”. Toimistot kyllä tarjoavat nykyään laajoja taustojakin, mutta kaukaisten kehitysmaiden kohdalla suomalaismedia nyppäisee mukaan vain tuoreimmat uutiset.

Ruotsi ja Suomi

Suomessa kehityskeskustelu on ollut kahtiajakoista: valtamedia reagoi yleensä vain, kun jotain menee pieleen, maakunnan media lähettää innostuneita, joskus vähän sokeroituja feature-juttuja niistä kehityskohteista, joihin ulkoministeriön matkastipendi on ohjastanut kirjoittajan tutustumaan. Hyvin suuri on pitkään ollut Suomen median huoli siitä, ettei verovarvoja haaskaannu kehitysprojekteihin. Dar es Salaamin satamassa ruostuneet Suomen maksamat, väärin suunnitellut kalastuslaivat ovat olleet tämän huolestuksen symboli. Ne ovat vuosikymmeniä olleet median kestokiinnostuksen kohde. Aivan äskettäinkin ne taas pullahitivat esiin jossakin yhteydessä, reilut 30 vuotta ensiesiintymisestään.

Kuten sanottu, kehitys sinällään on kautta vuosikymmenten Suomessa vain hyvin harvoin päässyt monipuolisen raportoinnin ja julkisen keskustelun aiheeksi. Ruotsin julkisuus on tältä osin ollut tyystin toisenlaista, vaikka sielläkin uutiskartta pääpiir-

teissään keskittyy isoihin kohteisiin. Mutta Ruotsissa on kehityksestä ja oman maan kehitystuesta keskusteltu, pohdittu ja väitely, valppaasti mutta ei suinkaan aina yksiniittisen kriittisesti.

Ruotsin media on kerronnan muotojen monipuolisuuden ansiosta tuntuvasti valmiimpi keskustelemaan ja erittelemään kehitykseen liittyviä ajankohtaisilmiöitä, vaikka ruotsalainen mediatutkimus onkin ollut herkkä löytämään median käytöksestä puutteita. Silti ero Suomeen on huikea.

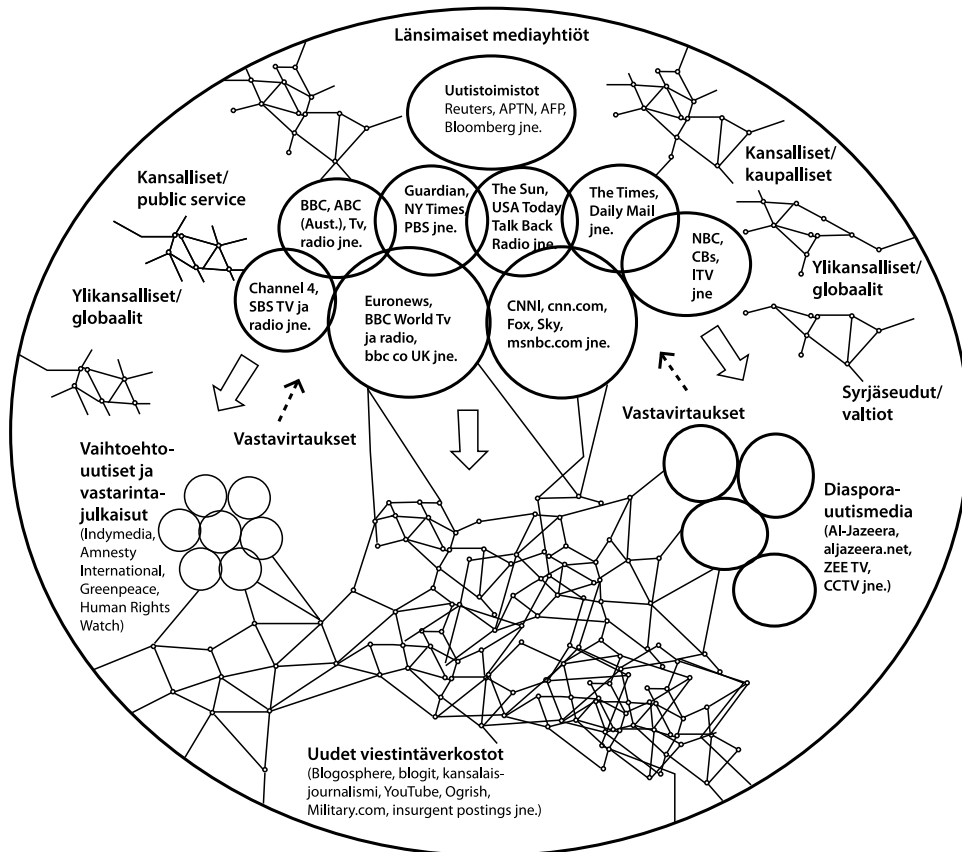
Yksi viime vuosien hämmentävimmistä suomalaisen kehitysjournalismin häpeänpaaluista on se, miten niukalla julkisuudella edellisen hallituksen raju ja julma kehitysyhteistyön leikkauspolitiikka selvisi. Valtavirtajournalismin puolella ei juuri kukaan kyseenalaistanut, ei nostanut esiin kansainvälisiä velvoitteita saati sitä, mitä pitkille avustusohjelmille ja pienille ruohonjuuriprojekteille tapahtui, kun rahat yhtäkkiä tempaistiin pois. Toki leikkauksista sinällään valtamediassa raportoitiin, mutta kantaa ottamatta ja esimerkkejä antamatta. Kehitysrahat olivat muihin leikkauksiin verrattuna kaiketi pieniä ja ne kirpaisivat kaukana olevia. Jostakin syystä ei edes herkästi pintaan nousevat huoli Suomen kansainvälisestä maineesta tuntunut häiritsevän.

Voi olla, että tukea kansalaisjärjestötyön katkaisun hiljaisuudelle tuli yllättäviltäkin tahoilta: ulkoministeriön virkakoneisto on pitkään pitänyt ruohonjuuriprojekteja hankalina ja vaikeasti hallinnoitavina. Kritiikkiä eikä aina edes kunnon kuvausta asiasta syntynyt myöskään siitä, että vähät jäljelle jääneet kehitysrahat menivät teollisuushankkeisiin.

Ehkä vuoden 2015 maahanmuuttovyöry talloi alleen kehitysyhteistyökeskustelun (Vij, 2016), uutisareenalle ei samaan aikaan mahtunut useaa jollakin tavoin toisiinsa sidoksissa ollutta tapahtumaa. Mutta myös tuolloinen maahanmuuttoraportointi sai erikoisia piirteitä. Vastaanottokeskusten pystyyn pistämisessä oli aitoa kansalaisaktivismin tuntua – mutta pian sen raportointi muuntui ihmettelyksi. Huomion keskipisteeseen nousivat nuoret, voimakkaat irakilaiset miehet, joiden korvaan tuntui kasvaneen kännykkä. Heidän tuloaan ihmettelivät niin media kuin vastaanottajat. Oli valmistauduttu kärsiviin naisiin ja lapsiin. Perin niukasti meillä pohdittiin kulttuureita, joissa miehen nimenomainen tehtävä on lähteä avaamaan portteja perheelle. Ja ne kännykät, nekin vielä!

Yleisö jakautuu

Brittitutkija Simon Cottle (2008) aiheutti maailman uutisekologiaksi nimeämällään kuviolla melkoisen kohun kymmenkunta vuotta sitten: ensi tulkinta oli, että Cottle vähätteli uutistoimistojen valtaa osoittaessaan, että teollisuusmaiden kansalaisilla on mistä valita: 1800-luvulta periytyvien uutistoimistojen tarjonnan lisäksi rikkaiden maiden kansalaisilla kuten suomalaisilla on uuden teknologian ansiosta tarjolla kosolti vaihtoehtoja, vasta- ja vaihtoehtokanavia, jotka tarjoavat 'toisenlaisen todellisuuden' aineksia.

Kuvio 2: Simon Cottle: Maailman uutisekologia (2008)

Toisessa katsannossa tulkinta muuttui. Cottlen yksi pääteesi olikin se, että nykyinen monimuotoinen asetelma itse asiassa vahvistaa uutistoimistojen ylivaltaa. Ne ovat nopeita, tehokkaita ja arvovaltaisia. Tavara on tarjottimella heti journalismille, jonka ykköskriteeriksi on nostettu nopeus. Valtamedia käyttää tätä kanavaa, koska se toimii.

Vasta- ja vaihtoehtojournalismia myös kehitysasioista on meilläkin tarjolla vauraille ja valppaille kansalaisille, jotka jo tietävät paljon kehitysasioista. Uuden teknologian mahdollistamat vaihtoehtokanavat antavat heille mainion mahdollisuuden syventää informaatiotaan, pohtia ristiriitoja, ottaa kantaa. Pienetkin intressiryhmät, tiedonvälityksen amatöörit, pystyvät lähettämään merkittävää informaatiota kehityksestä kaukaiseen Suomeen. Aktivisteilla on varaa mistä valita.

Ongelma on vain se, että yleisö jakautuu epädemokraattisesti kahtia. Ne, jotka jo tietävät ja seuraavat kehitysmaita koskevia kanavia, saavat tietää yhä enemmän – mutta valtavirtaan sopeutunut valtaväestö jää yhä vähemmälle, koska uutisjournalismin ykköskriteeriksi on nostettu nopeus. Kehitys on prosessi eikä se pärjää hyvin järjestelmässä, joka perustuu nopeuteen. Kehitys pääsee mukaan vasta, kun jotakin draamatista tapahtuu ja erityisesti, kun jotakin menee pieleen.

Tunteiden trapetsi

Uudempia elementtejä kehitysmaaraaportoinnin aiheissa ovat matkailu, ruoka ja kehitysmaissa seikkailevat julkkikset. Volyymillä mitattuna juuri tämän tyyppinen kehitysmaaraaportointi voittaa nykyään selvästi kaikki muut kehitysjournalismin lajit, kun median koko spektri otetaan mukaan. Jos uutismediaan keskitytään, konfliktit ja luonnonmullistukset hallitsevat edelleen teemoina. Kehityksestä itsestään kerrotaan silloin tällöin – harvoin – laajoissa feature-jutuissa tai – useammin – kansainvälisten järjestöjen strategian tai toiminnan kuvauksissa, usein kansainvälisten auktoriteettien nimien kera. Tyttöjen ympärileikkaustarinat ovat keränneet suhteellisen runsaasti huomiota viime vuosina, mutta niissäkin asian kulttuuriset monimutkaisuudet ovat usein jääneet syrjään dramaattisten yksityiskohtien tieltä.

Matkailu ja ruoka ovat vieneet katetta aikakauslehtiin ja viihdepuolelle, ja epäilemättä molemmat ovat osaltaan lisänneet niin tietämystä kuin kiinnostustakin ainakin matkakohteiden kärkipäähän. Tosin aika usein näissä jutuissa on yksi buurisodista muistuttava elementti eli eksotiikka, erilaisuuden korostaminen. Tähän laariin ovat menneet vuosikymmeniä kaikenlaiset luonnonihmeet kaukomailta.

Ehkä eniten ristiriitaisia ajatuksia herättävät niin kansainväliset kuin kansallisetkin hyvän tahdon lähettiläät, jotka saavat kosolti tilaa näkemyksilleen ja kiistatta houkuttelevat ns. tavallisia ihmisiä ainakin hetkeksi kehityksen ja kärsimyksen problematiikan piiriin. Julkkislähettiläät on esimerkiksi YK-järjestelmä hyväksynyt ajat sitten osaksi toimintaansa – joka järjestöllä on omat filmitähtensä ja laulajansa. Angelina Jolie pääsee jo puhumaan YK:n yleiskokoukseenkin ja kerää julkisuutta niin kehityksen asialle kuin itselleenkin. Kotimaassa meillä on tusinoittain hyväntekeväisyysjärjestöjen kehitysmaihin kuljettamia näyttelijöitä, laulajia ja muusikoita, jotka kertovat värikkäiden videoklippien kera maailmankuvansa tyystin muuttuneen, kun kehitysmaiden kärsivät lapset on nähty. Ja sitten takaisin omaan egonrakennukseen!

Ilmiöön voi suhtautua hyytävän kärjekkäästi kuten Riina Yrjölä (2014), joka väitöskirjassaan lyttää niin Bonon, Bob Geldofin, Oprahin kuin Madonnankin julistukset on-toiksi ja kolonialistisiksi. Julkkikset ovat muutoksen ja kehitysmaiden ihmisten asialla mutta isosti myös omallaan, kehityssympatiat kun tuovat glooriaa oman poppariarjen edistämiseen, Yrjölään siekailematon lähiluku osoittaa.

Mutta asian takana on enemmänkin kuten Briteissä Lilie Chouliaraki (esim. 2006) ja meillä esimerkiksi Mari Maasilta ym. (2018), Kaarina Nikunen (2018), Karina Hors-ti (2015), Mervi Pantti ja Markus Ojala (2018) ovat osoittaneet. Yksi meidän kehitys-julkisuuttamme vaivanneista ulottuvuuksista on juuri se, mihin erilaiset Nenäpäivät ovat tarranneet. Uutisointi on viileää, useimmiten kohtalaisen asiantuntevaa ja joskus analyttistäkin, mutta kehitysmaan arjen ruohonjuuritaso ja ennen kaikkea positiiviset muutokset siinä jäävät syrjään. Tarinat kylän uudesta kaivosta, lasten kouluun pää-

systä tai terveyssiteiden tuomisesta teinityöille eivät ylitä uutiskynnystä. Nenäpäivä ja muut vastaavat tuovat kansalaisille miellyttävän mukana elämisen tunteen – kun annat 20 €, tapahtuu todellinen muutos.

Pitäisikö meidän riistää kansalaisilta tämä kokemus osallisuudesta?

Nenäpäivän tarjoamat kehitysratkaisut ovat tietysti huikeita yksinkertaistuksia. Mutta journalismille Nenäpäivä kiistatta tarjoaa haasteen, jota kannattaa miettiä (itse) kriittisesti. Yliannos tunnetta turruttaa, vääristää ja väsyttää vastaanottajat. Seuraavaan paukkuun tarvitaan yhä isompi jysäys, yhä isommat otsikot ja dramaattiset kuvat kärsivistä etelän ihmisistä. Mutta totta on sekin, että kehitysjournalismilla on ollut tietoinen taipumus pitää vastaanottaja etäällä, karttaa tunteilua ja puhua vain 'tärkeistä' asioista. Ihmiset niin täällä pohjoisessa kuin etelässäkin ovat toki tuntevia ja myös tunteisiin, ei pelkkään tietoon reagoivia.

Ylen TV1 on vuosikymmeniä tarjonnut lauantain alkuillasta Ihmeellinen luonto -sarjaa, joka kattaa luonnon ilmiöitä eri puolilta maailmaa, eri ajoilta ja eri lajien piiristä. Miksei kukaan ole kehitellyt sarjaa Ihmeellinen arki, kuvauksia pienten ihmisten elämästä eri puolilla maailmaa, erilaisissa oloissa, iloissa ja kamppailuissa? Ei tämä toki iso ratkaisu kehityksen problematiikkaan ole, mutta tapa tehdä etelän ihmisten elämää tutuksi vähän rauhallisemmin kuin Nenäpäivän huhkinnassa.

Uutisen muoto on tästä horisontista katsottuna vähän hankala. Se ei juuri suosi ruohonjuuritason ilmiöitä. Joten jossakin kahden ääripisteen, tiedon ja tunteen, puolivälissä olisi kehitysraportoinnin hyvä askeltaa. On oikeastaan hämmäntävää, että kotimaisessa journalismissa sellaiset nykyään varsin vahvaksi nousseet piirteet kuin yksilöllisyyden korostaminen ja narratiivisuus eivät ole juurikaan heijastuneet suomalaisen kehitysmääräraportointiin.

Eihän kyse edes ole uudesta asiasta. Tunteiden helskyttely ja värikkäät yksityiskohdathan ne nostivat buurisodan suomalaisten tajuntaan, tärkeäksi asiaksi, josta keskusteltiin. Se toki voidaan kyseenalaistaa, oliko buurisota hyväksi Valenti Leppäselälle sinällään, mutta yhtä lailla voisi väittää, että jotakin Peter Dahlgrenin edellyttämästä kansalaisuuden idätyksestä toteutui. Valenti tajusi, että hänen elämisensä avaruus on tuntuvasti laajempi kuin pelkkä Pentinkulma. Eikö suomalaisen journalismin tavoitteena pitäisi olla sama, ns. tavallisten ihmisten kansalaisuuden avartaminen, jotta he voivat pohtia ja ottaa kantaa kehityksen vaikeaan tematiikkaan? Jos Nenäpäivällä on edes hetkellinen oikotie tarjolla, pannaan nenä päähän.

Kirjallisuutta

Chouliaraki, Lilie (2006) *The Spectatorship of Suffering*. Sage.

Cottle, Simon (2009) *Global crisis reporting: journalism in the global age*. Open University Press.

Dahlgren, Peter (2009) *Media and Political Engagement: Citizens, Communication and Democracy*. Cambridge University Press.

- Horsti, Karina (2015) *Techno-Cultural Opportunities: Anti-Immigration Movement in the Finnish Media Environment*. *Patterns of Prejudice*, 49:4.
- Jalonen, Juha (2003) *Magergersfonteinin miehet. Skandinaviska kåren -komennuskunnan suomalaisvapaaehtoiset buurisodassa 1899-1902 sekä aikalaisten ja jälkimaailman silmissä*. Pro gradu, Tampereen yliopisto.
- Maasilta, Mari & al. (2018) *Pakolaisuus, tunteet ja media*. Vastapaino
- Nikunen, Kaarina (2018) *Media Solidarities: Emotions, Power and Justice in the Digital Age*. Sage.
- Pantti, Mervi & Markus Ojala (2018) Caught between sympathy and suspicion: Journalistic perceptions and practices of telling asylum seekers' personal stories. *Media, Culture & Society* 41:8.
- Vij, Sarika (2016) *Kutsumattomia vieraita. Turvapaikanhakijoita ja pakolaisia koskevan keskustelun kehystäminen Helsingin Sanomissa kesällä 2015*. Pro gradu, Helsingin yliopisto.
- Who Makes the News? Finland National Report. Global Media Monitoring Project 2015. Author: Jonita Siivonen.
- Yrjölä, Riina (2014) *The Global Politics of Celebrity Humanitarianism*. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto.

9. Strategia ja tilastoja

Elokuussa 2009 Suomen IPS:n hallitus alkoi työstää itselleen vuoteen 2012 ulottuvaa strategiaa, jonka pohja laadittiin yhteisessä aivoriihessä. Luonnos esiteltiin tiedoksi syyskokouksessa ja se hyväksyttiin kevätkokouksessa 2010.

9.1 Suomen IPS:n strategia vuosille 2010–2012

Missio: tarjoamme asiakkaillemme laadukasta kehitysmääjournalismia, joka lisää kehitys- ja globaalikysymysten monipuolista ymmärrystä Suomessa.

Visio: olemme asiakkaidemme ensisijainen tiedonlähde kehitys- ja globaalikysymyksissä.

1 Suomen IPS ja sen toimintaympäristö

SWOT-analyysin perusteella yhdistyksen tärkeimpiä vahvuuksia ovat laaja asiakaskunta, ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö ja hallitus, parantunut valokuva- ja tarjonta sekä toimintaa tukevat laaja kansainvälinen verkosto ja paikalliset toimittajat kehitysmaissa. Järjestön omavaraisuus on kansalaisjärjestölle suuri, mutta uutistoimistolle toisaalta pieni.

IPS:n heikkouksia ovat puolestaan vähäiset henkilö- ja muut resurssit, riittämätön jäsenhankinta, bisnesajattelun puute, henkilöstön vähäiset koulutusmahdollisuudet, heikko tunnettuus ja IPS:n kansainvälisen verkoston haavoittuvuus.

IPS:n toimintaympäristössä on paljon sekä uhkia että mahdollisuuksia. Mediakenttä muuttuu jatkuvasti: varsinkin maakuntamediat yhdistävät voimiaan kustannusten karsimiseksi, internetin painoarvo kasvaa ja median kohderyhmät pirstoutuvat aiempaa pienempiin yleisöihin. Muutokset mediakentässä voivat avata IPS:lle uusia ovia, mutta samaan aikaan uhkana on vanhan asiakaskunnan menettäminen tai poistuminen markkinoilta. Menetettyjen tilalle on saatava uusia, eikä esimerkiksi internet näytä ainakaan vielä tarjoavan sellaista jakelukanavaa, joka voisi tuottaa IPS:lle tai sen asiakkaille tuloja. Uusien markkinoiden löytäminen on ollut myös printtimediassa haastavaa.

Talouden taantuma on sekä uhka että mahdollisuus. Nykyisten asiakkaiden ahdingko näkyy väistämättä juttumyynnistä saatavissa tuloissa, mutta toisaalta toimitusten omien resurssien väheneminen saattaa lisätä IPS:n edullisten laatuotteiden kysyn-

tää. Kun taantuma päättyy, IPS:llä on hyvä mahdollisuus lisätä juttujensa myyntiä, sillä pienentyneillä toimituksilla ei ole välttämättä resursseja lisätä lehtien artikkelimäärää kasvavien mainostulojen edellyttämälle tasolle. Media-asiakkailta saatavien tulojen lisäksi myös yhdistyksen saama julkinen rahoitus voi muuttua ulkoasiainministeriön linjausten muuttuessa.

Suomalaisten kasvava kiinnostus kehitys- ja globaalikysymyksiin on suuri mahdollisuus: IPS:n aiheet eivät ole enää etäisiä ja merkityksettömiä tarinoita, vaan ne näkyvät aivan uudella tavalla jokaisen suomalaisen arjessa. Suomalaisilla tiedotusvälineillä ei ole juuri omia kirjeenvaihtajia niissä maissa, joista IPS:n jutut pääosin tulevat, joten IPS:n aiheille voidaan luoda mediassa kysyntää. Samaan aikaan median sisällöt kuitenkin kevenevät, ja se saattaa toisaalta pienentää IPS:n jutuille tarjolla olevaa tilaa.

Ulkoisista sidosryhmistä etenkin opiskelijat ja oppilaitokset ovat tärkeä mahdollisuus: opiskelija- ja oppilaitosyhteistyön avulla IPS voi sekä parantaa nykyisiä toimintamahdollisuuksiaan että turvata asemansa pitkällä aikavälillä, kun IPS:ään tutustuneet opiskelijat siirtyvät työelämään.

2 Strategia

Suomen IPS:n toiminnalle on asetettu SWOT-analyysin tulosten pohjalta seuraavat strategiset tavoitteet vuosille 2010-2012:

1) Nykyinen asiakaspohja säilytetään mediakentän myllerryksessä.

Tämä on lyhyellä aikavälillä yhdistyksen tärkein tavoite. Siihen päästään, kun:

- Asiakkuuksien tarpeiden analysointi ja asiakkuuksien hallinta paranevat. Vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa lisätään ja heidän tarpeensa selvitetään esimerkiksi oppilaitosyhteistyönä toteutettavalla kartoitushankkeella.
- Suomen IPS jatkaa valokuviiin panostamista sekä Suomessa että IPS:ssä kansainvälisesti. Suomessa IPS:n kuvarinkiä kasvatetaan tarjoamalla kuvarinkiin liittymisen mahdollisuutta muun muassa opiskelijoille.

2) Uusia asiakkaita hankitaan aktiivisesti

Tähän päästään, kun:

- Myös nukkuvien ja entisten asiakkaiden tarpeet kartoitetaan ja heille tarjotaan IPS:n tuotteita räätälöidysti ja uudella ilmeellä, johon kuuluu muun muassa vahva kuvapalvelu. Markkinointikierros toteutetaan vuonna 2011/2012.
- Uusien kohdeyleisöjen kartoittamista jatketaan, esimerkiksi tiedotusvälineiden verkkoimitusten sekä itsenäisten verkkojulkaisujen juttutarpeet kartoitetaan ja näille pyritään räätälöimään omaa tuotetta.
- Juttutarjonnassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan lehtien formaattikehitys. Kuvatarjonnan parantuessa IPS voi tarjota esimerkiksi ”ajan kuva” -tyyppisille juttupaikoille pelkkää kuvaa ja kuvatekstiiä.

3) Toimittajat tuntevat IPS:n ja kehitys- ja globaalikysymyksistä kiinnostuneet toimittajat ovat IPS:n aktiivisia jäseniä.

Tähän päästään, kun:

- Pidetään aktiivisesti yhteyttä tärkeiden viestimien toimittajiin.
- Vuosikokousten yhteyteen kehitetään korkean profiilin ohjelmaa nykyisille ja uusille potentiaalisille jäsenille (vuonna 2010 jäsenille räätälöity Tiedettä pallolla –näytös Heurekassa).
- Kuvarinkiä laajennetaan ja ringin jäsenille järjestetään vuosittain verkostoitumistilaisuus, jossa on tarjolla kiinnostavaa ohjelmaa.
- Yhdistyksen verkkosivu uusitaan ja sitä markkinoidaan toimituksille.
- Selvitetään mahdollisuuksia luoda kehitys- ja globaalikysymyksistä kiinnostuneiden toimittajien virtuaaliyhteisö. (Maailmansivu-yhdistyksen manttelinperijä kehitysmääjournalistien aktiivisena verkostona?)
- Journalistien ammattilehtiin (esim. Journalisti) pidetään aktiivisesti yhteyttä, jotta IPS ja sen välittämät jutut näkyvät myös niissä.

4) Yhdistyksen henkilöresurssit sekä hallituksen ja henkilöstön yhteistyö vahvistuvat.

Tähän päästään, kun:

- Toimistolla tuuraajina toimivat hallituksen jäsenet muodostavat koko hallitusta pienemmän ja säännöllisemmin kokoontuvan sparrausringin, joka on mukana toimituksellisten ratkaisujen pohdinnassa.
- Yhdistys turvaa riittävät resurssit strategian myötä laajenevan toimintakentän pyörittämiseen.
- Oppilaitosyhteistyötä jatketaan ja tehostetaan niin, että niissä tehdään IPS:n toimintaa palvelevia opinnäytteitä, tutkimuksia ja selvityksiä.

5) Yhdistyksen toiminnan taloudelliset edellytykset on turvattu.

Tähän päästään, kun:

- Toimintaan ja sen kehittämiseen saadaan julkista tukea (esim. ulkoministeriön tuki viestintä- ja kehityskasvatushankkeille).
- Kehittämishankkeet ja strategiset valinnat lisäävät kuva- ja artikkelimyyntiä.
- Kuvien myynnistä saatavat tulot kasvavat ja kuvatarjonta lisää myös artikkelimyyntiä. Siksi kuvapalvelun kehittämistä jatketaan aktiivisesti IPS:n kansainvälisessä verkostossa

Strategian toteutus ja seuranta

- Yhdistyksen palkattu henkilöstö vastaa toimittajan johdolla strategian toteutuksesta. Toimittaja yhdessä hallituksen asettaman työryhmän kanssa laatii strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi listatuille kehittämishankkeille toteutusaikataulun.
- Aikataulun toteutumista seurataan säännöllisesti hallituksen kokouksissa sekä vuosikokouksissa.

- Strategiaa tarkistetaan tarpeen mukaan tulevan vuoden toimintaa suunniteltaessa.
- Hallituksen jäsenet osallistuvat toimeenpanoon tarvittaessa perustettavissa hankekohtaisissa työryhmissä.

Strategian toteutumista seurattiin tarkkaan, ja se sujui pääosin hyvin. Mittarit päivitettiin vuoteen 2015 asti, mutta vuonna 2013 median murroksen vaikutus iski asiakas-kuntaamme rajusti ja käyrät kääntyivät laskuun. Kamppailu olemassaolosta on jatku-nut siitä pitäen alati kutistuvien resurssein.

09 tilanne	2010	2011	2012	toteutus
vanhat asiakkaat (yli 1,5 miljoo- naa)	yht. levikki yli 1,5 milj.	yht. levikki yli 1,5 milj.	yht. levikki yli 1,5 milj	toimittaja
uudet asiakkaat	kartoitus	markkinointi	markkinointi	toimittaja + projektit
verkkouutiset		kartoitus + mahd.kokeilu	mahd. markki- nointi	projekti
julkaisuluvut (1168)	1200	1200	1200	toimitus
kuvien julkaisu (318)	400	450	500	toimitus
myyntitulot	kasvu ylittää inflaation	kasvu ylittää inflaation	kasvu ylittää inflaation	toimitus + mark- kinointiprojektit
kuvaringin jäsenet (30)	40	45	50	toimitus + hal- litus
aktiiviset jäsenet (30)	40	50	60	hallitus
verkkosivujen kehitys + virtu- aaliyhteisö	1. vaihe	suunnittelu	toteutus	Risto Autio, toimittaja + työ- ryhmä, projekti
sparrausrinki	2 kokoontumista	2	2	toimittaja + sijaiset
oppilaitosyhteis- työ opintopis- teinä	6	15	20	toimittaja + hallitus

9.2. Toimitilat

Vuonna 1985 toiminta alkoi HYYn tiloissa Ylioppilaslehden toimituksessa.

Lokakuun alusta 1985 toimitus sai omat tilat Uuden ylioppilastalon 5. kerroksesta.

Heinäkuussa 1990 tuli muutto Uuden yo-talon B-rapun 6. kerrokseen, johon syntyi HYYn ”mediakeskus” eli naapureina olivat Ylioppilaslehti ja Studentbladet.

Kesällä 1995 HYY antoi häätöilmoituksen, mutta salli IPS:n jatkaa tiloissaan vielä vuoden päivät maksamalla vuokraa.

Kesän 1996 alussa muutto Sörnäisiin Käenkuja 3-5:een Tradekan vuokralaiseksi.

16.6. 2000 muutto Tietoputki Oy:n vuokralaiseksi Herttoniemeen Hitsaajankatu 9 B:hen.

Kesäkuun 2008 lopulla paluu Sörnäisiin Kansan Uutisten vuokralaiseksi Vilhonvuorenkatu 11 C:hen.

Kesäkuun alussa 2019 toimisto siirtyi Matti Ripatin työhuoneelle, mutta Milla hyödynsi vanhaa toimitilaa historiikin teossa tammikuun 2020 loppuun.

9.3 Asiakkaat 1985–2019

Nimi	Aloitti	Loppui	Jatkui
DLP*	1985	2005	KU ja KT jatkavat ST loppui 2016
Eteenpäin	1985	1986	
Etelä-Suomen Sanomat	1985	2000	2006–
Helsingin Sanomat	1985–		Erikoispalvelujen ja yksin- oikeusjuttujen tilaaja kautta vuosikymmenten
Hämeen Sanomat	1985	1991	2002–2015
Kainuun Sanomat	1985	1986	1994–1995, 2012–2013
Kauppalehti	1985	1991	1994–1994
Keskisuomalainen	1985		
Kouvolan Sanomat	1985	1986	1997–2001, 2010–2019
Maaseudun Tulevaisuus	1985–		
Suomenmaa	1985	1991–2016	
Suomen Sosialidemokraatti			
myöh. Demari ja Demokraatti	1985–	2019	
Kaleva	1986	1991	1992–2013
Lapin Kansa	1986	1987	1993–2010, 2012–2013–
Savon Sanomat	1986	1986	1994–
Kansan Lehti	1986	1986	
Tiedonantaja	1986	1986	1999–
Radio City	1986	1990	

Kotimaa	1987	1990	1993–1997
Insinööriutiset,			
Tekniikka ja talous	1987	1991	
Ahjo	1987	c/o Sask	1990
Kirjatyö	1987	1995	
Rakentaja	1987	c/o Sask	1990
YK-tiedote	1987	1994	
Kumppani/			
Maailman Kuvalehti	1987–		
Rauhan Puolesta	1987	1991	
Kantti	1987	1990	
Lapset ja yhteiskunta	1987	1989	
Vihreä lanka	1987	2012	
Radio 957	1987	1988	
Yleisradio (aiemmin	1987	2007	2008– Ulkolinja
Ruotsin IPS:n asiakkaana)			2010–2018 myös radio- utiset/Jaana Kanninen
Kehitysmaainstituutti	1987	1989	
Sana	1988	1989	
UM kehitysyhteistyöosasto	1988–		
Satakunnan Kansa	1989	1992	2005–2013
Tre yo:n harjoitustoimitus	1989	2019	
SPR Munkkisaaren vo-keskus	1989	1989	
Ammattikasvatushallitus	1990	1990	
Radio Robin Hood	1990–	2019	
Sask	1990–		
Suomen Radiotieto	1990	1990	Juttuja Ekoradioon jota käyttää n. 20 paikallista
Ylioppilaslehti	1990	1994	
Aviisi	1990	1993	
Sanomalehtimies			
(myöh. Journalisti)	1990–		
Opetushallitus	1990	1997	
Turvapaikkalautakunta			
/Uudenmaan lääninoikeus	1991	1999	
Turun ihmisoikeusinstituutti	1991	1992	
Pohjolan Sanomat	1991	1993	2012–2013
Karjalainen	1991	1995	1996–2013, 2014–
Keskipohjanmaa	1991	2019	
Kristityn vastuu	1991	1992	

Nuorten Luonto	1991	1992	
Suomen Luonto	1991	1993	
Aamulehti	1991	1998	2002-2009
Me-lehti	1992	1993	
Creavideo	1992	1999	
Yliopistoradio Tre	1992	1994	
Etelä-Saimaa	1993	1994	1997-2009, 2010-2019
Länsi-Savo	1993	2003	2008-2009, 2011-2013
Jyväskylän yo toim.koulutus	1993	1993	2008-2008
Ruukin vo-keskus	1993	1997	
Future Hope	1993	1994	
Afrikan tähti ry	1993	1994	
HYY:n kv. jaosto	1993	1996	
Kehitysmäa-Kauppalalehti	1993	1997	
Tiede 2000	1993		Tarjotut yksinoikeusjutut
Vihreä elämä ry	1993	1997	
Itä-Häme	1994	1994	
Turun Sanomat	1994	2013	
Pohjalainen	1994	1995	1997-2000, 2003-2013
Ilkka	1994	1997	2010-2013
Itä-Savo	1994	1995	1998, 2008-2009, 2011-2013
Kontiolahden vo. keskus	1994	1998	
Joutsenon vo. keskus	1994	1998	
Kirkko ja kaupunki	1994	2017	2017-
Sisämin. ulkomaalaistoimisto			
/Maahanmuuttovirasto	1994-		
Kääntöpiiri	1994	1995	
Turun kehitysmaakauppa	1994	1999	
Länsi-Suomi	1995	2012	2017-
Tehy-lehti	1996	1998	
SuPer	1996	2003	
Terveystenhoitaja	1996	1997	
Alkio-opisto	1996	2013	
Kymen Sanomat	1997	2019	
Forssan Lehti	1997	1999	
Kajaanin kehitysmaayhd.	1997	2006	
UM Kehitys uutiset	1997	2003	
Pakolainen	1997	2009	
Karenssisanomat	1997	1998	
Eduskunnan kirjasto	1997-		

Suomen Lähetyssseura	1997	1997	
Hufvudstadsbladet	1998	1999	
Löntagaren	1998	2010	
Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiö	1998	2002	
Taksvärkki	1998	1998	2002–2002
Vaasan seudun kirjastot	1998	2007	
Turun Päivälehti	1998	2001	
Puntari	1998	2000	
Amnesty-tiedote	1999	2010	
Pohjoismainen investointipankki	1999	2001	
Työväen akatemia	1999	2000	
Monikulttuurinen tietoyhdistys	1999	2003	
Pedersören lukio	2000	2000	
Palkkatyöläinen	2000	2005	
Coolvision	2000	2003	
SPR	2000	2006	
Voima	2001	2008	2008–2013
Suomen Kuvalehti	2001	2019	
Suomen OneWorld eli maailma.net	2001–		
Vasabladet	2001	2012	
Diakonia amk/Turku	2002	2008	
Kirkon ulkomaanapu	2002	2006	
Elonkehä	2002	2003	2004–2008
Maapallo-lehti	2002	2003	2013–
Kulttuurivihkot	2003–		
Sixdegrees	2005	2008	
Asuminen ja yhteiskunta	2006	2008	
Oikeus-Sanomat	2006	2006	
Helia amk, myöh.			
Haaga-Helia	2006–		
Maailmankuva/Plan Suomi	2007	2015	
Kehys ry	2008	2012	
Helsinki Times	2009	2015	
MTV3/Janne Hopsu	2009	2018	
Österbottens Tidning	2009	2012	
50plus	2011	2011	

Suomen UN Women	2014–
Cuba Sí	2017–

Tammikuussa 2020 Keski-suomalaisen ulkomaanaineiston käyttäjiin ja sitä kautta IPS-juttujen potentiaaliin julkaisijoihin liittyivät Aamuposti, Etelä-Saimaa, Itä-Savo, Keski-Uusimaa, Kouvola Sanomat, Kymen Sanomat, Länsi-Savo ja Uusimaa.

* Kansan Uutiset, Hämeen Yhteistyö (lopetettiin 1992), Kansan Sana (loppui 1992, tilalle Itä-Suomen Viikko 1992-1994), Kansan Tahto (aikakauslehti vuodesta 2016), Kansan Ääni (lopetettiin 1994 alussa) ja Satakunnan Työ (loppui 2016).

9.4 Avustajat

Avustajat kirjoittivat juttuja Suomesta tai matkakohteistaan, alussa Suomen IPS:lle, myöhemmin kansainväliseen verkkoon. Jotkut, erityisesti Linus Atarah, avustivat IPS:ää kautta vuosikymmenten ja jotkut vain yksittäisesti tai joitakin kertoja.

Nimi	Aloitusvuosi (jos tiedossa)
Timo Voipio	1985
Markku Malkamäki	1986
Ari Rouvinen	1985
Jaana Syrjälä	1986
Tuija Halmari	1986
Hannu Pesonen	1986
Linus Atarah	1986
Risto Isomäki	1988
Katri Himma	1989
Jarmo Kalanti	1990
Mika Mäkeläinen	1990
Marketta Ollikainen	1990
Ari Kaaro	1990
Taina Repo	1991
Mark Waller	1991
Jorma T. Mattila	1991
Simo Sipola	1994
Heikki Jokinen	2003
Azer Sawiris	2004
Marjut Helminen	2014

KOLUMNISTEJA

Pekka Aikio	1991
Kimmo Kiljunen	1996
Jaan Kaplinski (Viro)	1998
Christian Sundgren	2001
Martti Ahtisaari	2004
Tarja Halonen & Benjamin Mkapa	2004
Erkki Tuomioja & Jabaya M. Kikwete	2005
Erkki Tuomioja & Leena Luhtanen	2006
Satu Hassi	2007
Risto Isomäki	2010
Paavo Väyrynen	2010
Tarja Halonen	2014

9.5 Hallitukset

vuosi	pj	hallitus
1985	Kimmo Pietinen	Antti Autio osan vuotta, Martti Paananen, Jorma Penttinen osan vuotta, Katri Salonen (vpj), täydennyksiä: Timo Voipio, Jyrki Palo, Milla Autio
1986	Kimmo Pietinen	Milla Autio, Katri Himma (vpj), Jyrki Palo, Jukka Viitasaari, Timo Voipio, varalla: Kari Hintikka, Tuomo Mörä, Tuula Ripatti, (Eeva-Liisa Räsänen oli varatilintarkastaja mutta mukana kokouksissa, samoin Riitta Saarinen joka hoiti yo-palvelua)
1987	Kimmo Pietinen	Eira Aaltonen, Jyrki Palo (vpj), Jukka Viitasaari, Tarja Virtanen, Timo Voipio, varalla: Tuija Halmari, Katri Himma, Tuomo Mörä, Eeva-Liisa Räsänen, Riitta Saarinen
1988	Kimmo Pietinen	Timo Paukku, Eeva-Liisa Räsänen (vpj), Eira Aaltonen-Serkkola, Jukka Viitasaari, Timo Voipio, varalla: Katri Himma, Kari Kortelainen, Kalle-Ville Lahtinen, Markus Lehtipuu, Pekka Valtonen
1989	Kimmo Pietinen	Eira Aaltonen-Serkkola (vpj), Antti Autio, Katri Himma, Kari Kortelainen, Eero Yrjö-Koskinen, varalla: Risto Autio, Timo Paukku, Eeva-Liisa Räsänen, Jukka Viitasaari, Timo Voipio

1990	Katri Himma	Risto Autio, Kari Kortelainen, Mikko Myllykoski (vpj), Kimmo Pietinen, Eeva-Liisa Räsänen, varalla: Eira Aaltonen-Serkkola, Kaarina Järventaus, Ari Kaaro, Jukka Viitasaari (vpj), Eero Y-K
1991	Katri Himma	Risto Autio, Janne Hopsu, Kari Kortelainen, Mikko Myllykoski (vpj), Eeva-Liisa Räsänen, varalla: Rauno Heinonen, Kaarina Järventaus, Ari Kaaro, Kimmo Pietinen, Simo Sipola
1992	Katri Himma	Risto Autio, Kaarina Järventaus, Kari Kortelainen, Jorma T. Mattila, Mikko Myllykoski (vpj), Simo Sipola, varalla: Ari Kaaro, Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola
1993	Katri Himma	Risto Autio, Peter de Haan (IPS Europe), Kaarina Järventaus, Jorma T. Mattila, Mikko Myllykoski (vpj), Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola, Simo Sipola
1994	Mikko Myllykoski	Risto Autio, Peter de Haan, Katri Himma, Kaarina Järventaus, Jorma T. Mattila, Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola, Simo Sipola
1995	Mikko Myllykoski	Katri Himma, Jorma T. Mattila, Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Dale Anne van der Pol (IPS Europe), Eeva-Liisa Räsänen (vpj), Jaana Savolainen, Eira Serkkola, Eeva Simola, Simo Sipola
1996	Mikko Myllykoski	Juhani Artto, Katri Himma, Jorma T. Mattila, Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eeva-Liisa Räsänen (vpj), Riitta Saarinen, Eira Serkkola, Eeva Simola, Simo Sipola
1997	Mikko Myllykoski	Juhani Artto, Risto Autio, Katri Himma, Jorma T. Mattila (vpj), Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Riitta Saarinen, Eira Serkkola, Eeva Simola, Simo Sipola (vpj)
1998	Mikko Myllykoski	Juhani Artto, Risto Autio, Katri Himma, Jorma T. Mattila (vpj), Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Riitta Saarinen, Eira Serkkola, Eeva Simola (vpj), Simo Sipola
1999	Mikko Myllykoski	Linus Atarah, Juhani Artto, Risto Autio, Katri Himma, Janne Hopsu, Jorma T. Mattila (vpj), Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eira Serkkola, Eeva Simola (vpj)
2000	Mikko Myllykoski	Linus Atarah, Juhani Artto, Risto Autio, Janne Hopsu, Jorma T. Mattila (vpj), Katri Merikallio, Timo Paukku, Kimmo Pietinen, Eira Serkkola (vpj), Eeva Simola

2001	Janne Sivonen	Linus Atarah, Juhani Artto, Risto Autio, Janne Hopsu, Katja Ikonen, Jorma T. Mattila (vpj), Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Eira Serkkola (vpj), Eeva Simola
2002	Janne Sivonen	Risto Autio, Marina Galkin, Janne Hopsu, Katja Ikonen, Jorma T. Mattila (vpj), Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Matti Remes. Eira Serkkola (vpj), Eeva Simola
2003	Janne Sivonen (Sambia)	Risto Autio, Marina Galkin, Katja Ikonen, Elina Manninen. Jorma T. Mattila (vpj), Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Matti Remes, Eira Serkkola (vpj), Eeva Simola
2004	Jorma T. Mattila	Risto Autio, Marina Galkin-Aalto, Katja Ikonen, Elina Manninen, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola, Eeva Simola
2005	Jorma T. Mattila	Risto Autio, Katja Ikonen, Elina Manninen, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola, Eeva Simola, Janne Sivonen
2006	Janne Sivonen	Risto Autio, Katja Ikonen, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva-Liisa Räsänen, Eira Serkkola, Eeva Simola
2007	Janne Sivonen	Risto Autio, Katja Ikonen, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva-Liisa Räsänen, Eeva Simola, Marja-Leena Suvanto
2008	Janne Sivonen	Risto Autio, Katja Ikonen, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva Simola, Marja-Leena Suvanto
2009	Janne Sivonen	Risto Autio, Katja Ikonen, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Kimmo Pietinen, Soma Rytkönen (vpj), Eeva Simola, Marja-Leena Suvanto
2010	Janne Sivonen	Risto Autio, Kaarina Järventaus, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen (vpj), Eeva Simola, Marja-Leena Suvanto, Timo Voipio

2011	Kari Kortelainen	Risto Autio, Kaarina Järventaus, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Janne Sivonen, Timo Voipio
2012	Kari Kortelainen	Risto Autio, Kaarina Järventaus, Antti Kivimäki, Suvi Lindgren, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Janne Sivonen
2013	Kari Kortelainen	Risto Autio, Suvi Baloch, Kaarina Järventaus, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Janne Sivonen
2014	Kari Kortelainen	Risto Autio, Suvi Baloch, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Janne Sivonen, Eeva Suhonen
2015	Kari Kortelainen	Risto Autio, Suvi Baloch, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Maippi Tapanainen
2016	Kari Kortelainen	Risto Autio, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Maippi Tapanainen
2017	Kari Kortelainen	Linus Atarah, Risto Autio, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Maippi Tapanainen
2018	Kari Kortelainen	Linus Atarah, Risto Autio, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Maippi Tapanainen
2019	Kari Kortelainen	Linus Atarah, Risto Autio, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Maippi Tapanainen
2020	Kari Kortelainen	Linus Atarah, Risto Autio, Antti Kivimäki, Jorma T. Mattila, Heta Muurinen, Mikko Myllykoski, Soma Rytkönen, Eeva Simola (vpj), Eeva Suhonen, Milla Sundström

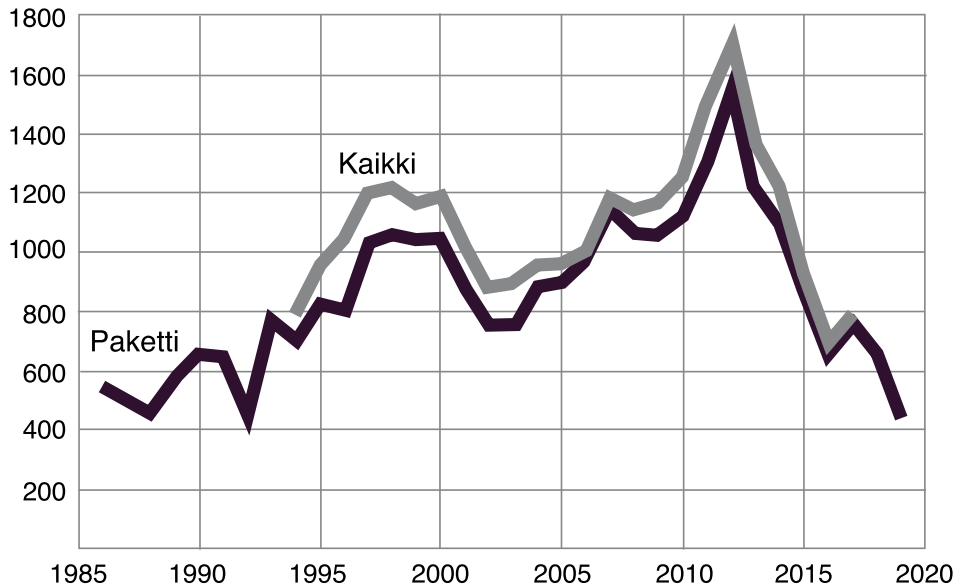
9.6 Henkilöstö

1985	Martti Paananen toimitsija
1985-1988	Marketta Ollikainen toimitsija/toimittaja
1985-1988	(osin virkavapaalla) Antti Autio toimittaja
1986, 1990	Linus Atarah kesätoimittaja
1987-1988	Soma Rytkönen toimittaja
1988-1989	Mikko Myllykoski tsuppari ja markkinoija
1988-2019	Milla Sundström toimittaja
1989	Katri Himma toimittajan sijainen
1989	Antti Autio toimittajan sijainen
1989–1993	Pertti Pesonen käänsi ay-uutisia espanjasta
1989	Anna Parkkari tsuppari, Harri Englund tsuppari, Lotta Lehmusvaara markkinoija
1990	Hannele Pakarinen tsuppari, Leena Uski tsuppari, Kristiina Dammert toimittajan sijainen, Janne Hopsu toimittajan sijainen,
1991	Kaisu Huttunen tsuppari, Hanna Erkko tsuppari, Jorma Mattila toimittajan sijainen ja markkinoija
1992	Leena Nurmela tsuppari, Jorma Mattila toimittajan sijainen ja markkinoija
1993	Tuovi Maasio tsuppari, Ulla Tervonen tsuppari, Jorma Mattila toimittajan sijainen ja markkinoija
1994	Ulla Tervonen tsuppari, Simo Sipola markkinoija, Jorma Mattila toimittajan sijainen, Juhani Artto toimittajan sijainen
1995	Juhani Artto toimittajan sijainen, Katri Himma seminaarin järjestäjä ja markkinoija, Simo Sipola markkinoija, Ulla Tervonen tsuppari, Ari Kallinen tsuppari
1996	Juhani Artto sijainen, markkinoija ja alihankkija, Ari Kallinen tsuppari, Pia Kujanpää tsuppari, Anna-Helena Mykkänen tsuppari
1997	Juhani Artto sijainen, Anna-Helena Mykkänen tsuppari, Marinne Zitting tsuppari, Satu Elo tsuppari, Eeva Simola ja Soma Rytkönen koulusivujen toimitus
1998	Juhani Artto sijainen, Soma Rytkönen sijainen, Satu Elo tsuppari, Katja Ikonen tsuppari, Satu Lassila markkinoija
1999	Soma Rytkönen sijainen ja markkinoija, Katja Ikonen tsuppari
2000	Soma Rytkönen sijainen, Eeva Simola sijainen, Katja Ikonen tsuppari, Saana Halinen tsuppari, Jussi Laitinen Alkio-opistosta työharjoittelussa viikon
2001	Soma Rytkönen sijainen, Anne Tanhua sijainen, Saana Halinen tsuppari, Lena Näre tsuppari
2002	Anne Tanhua sijainen ja alihankkija, Lena Näre tsuppari

2003	Anne Tanhua sijainen, Soma Rytkönen sijainen, Lena Näre tsuppari , Hertta Niemi tsuppari , Anna Häkkinen tsuppari, Miina Dowe tsuppari
2004	Sari Cojan sijainen, Miina Dowe tsuppari
2005	Soma Rytkönen sijainen, Antti Kivimäki sijainen, Miina Dowe tsuppari, Suvi Pyhälähti tsuppari
2006	Soma Rytkönen sijainen, Suvi Pyhälähti tsuppari, Johanna Ranta tsuppari
2007	Antti Kivimäki sijainen, Heta Muurinen sijainen, Soma Rytkönen sijainen ja tsuppari
2008	Antti Kivimäki sijainen, Soma Rytkönen sijainen, ja tsuppari, tiliotteita silppusi Miranda Koskinen.
2009	Antti Kivimäki sijainen, Soma Rytkönen sijainen ja tsuppari
2010	Antti Kivimäki sijainen, Heta Muurinen sijainen, Tiina Ruulio sijainen, Soma Rytkönen sijainen ja tsuppari
2011	Antti Kivimäki sijainen, Heta Muurinen sijainen, Soma Rytkönen tsuppari, Suvi Lindgren harjoittelija
2012	Maippi Tapanainen sijainen, Heta Muurinen sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2013	Antti Kivimäki sijainen, Heta Muurinen sijainen, Maippi Tapanainen sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2014	Heta Muurinen sijainen, Maippi Tapanainen sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2015	Heta Muurinen sijainen, Maippi Tapanainen sijainen, Antti Kivimäki sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2016	Maippi Tapanainen sijainen, Antti Kivimäki sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2017	Maippi Tapanainen sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2018	Matti Ripatti sijainen, Soma Rytkönen tsuppari
2019	Matti Ripatti sijainen, ja MS:n seuraajaksi 1.6. alkaen. Soma Rytkönen tsuppari toukokuulle asti.

9.7 Julkaisut

Suomen IPS, julkaistut jutut 1986–2019 (kpl/vuosi)

9.8 Kuvien julkaisu

Vuosi	Kuvia tarjottu	Julkaisukertoja	Kv. IPS:lle välitetty tuotto, €	
2008	51	171	8 000	
2009	119	318	13 655	
2010	176	438	18 250	
2011	170	568	23 204	
2012	164	696	30 324	
2013	177	535	26 255	
2014	170	335	14 608	
2015	182	225	11 243	
2016	205	435	558	(Kuvat maksuttomiksi 8.2.)
2017	207	544	0	
2018	210	460	0	
2019	200 (arvio)	Ei tilastoa	0	

9.9 Tuet

vuosi	Omavaraisuus	HYY	UM	Myyntitulot	Maksut kv. IPS:lle
1985	39 %	toimitila	74 000 mk HYYn kautta	60 450 mk	6 300 mk *
1986	62 %	30 000 mk + tilatuki 20 000 mk + SYL:n tuki kesätoimittajan palkkaukseen	110 776 mk	202 705 mk	24 788 mk *
1987	54 %	30 000 + 30 000	100 000 mk	204 661 mk	26 433 mk *
1988	58 %	30 000 + 30 000	100 000 mk	282 830 mk	55 985 mk *
1989	75 %	30 000 + 30 000	70 000 mk	399 900 mk	55 057 mk *
1990	79 %	tilatuki 30 000 mk	70 000 mk	387 440 mk	46 524 mk *
1991	82 %	15 000 mk	70 000 mk	428 468 mk	48 284 mk * 50 000 mk **
1992	76 %	15 000 mk	90 000 mk	343 567 mk	53 799 mk * 32 927 mk **
1993	79 %	15 000 mk	80 000 mk	370 720 mk	68 741 mk * 35 355 mk **
1994	77 %	15 000 mk	100 000 mk	391 478 mk	51 939 mk * 29 554 mk **
1995	71%	15 000 mk + Unesco tmk + Jokes yht. 30 000 mk juh- lasemin.	100 000 mk	372 305 mk	36 354 mk * 37 230 mk **
1996	80 %		100 000 mk	416 300	40 574 mk * 45 793 mk **
1997	83 %		100 000 mk	495 469 mk	49 055 mk * 61 856 mk **
1998	81 %		100 000 mk	406 074 mk	32 419 mk * 54 229 mk **
1999	81 %		100 000 mk	354 460	70 298 mk **
2000	75 %		113 000 mk	382 995 mk	97 941 mk **
2001	75 %		129 000 mk	378 080 mk	105 457 mk **
2002	77 %		25 565 e (sem. osuus 4205 e)	70 030 e	20 662 e **
2003	78 %		20 000 e	68 743 e	20 286 e **
2004	75 %		22 500 e	67 703	21 140 e **
2005	71 %		22 000 e + 4 000 e semi- naariin	61 794 e	16 450 e **

2006	74 %		23 000 e	66 787 e	19 260 e **
2007	74 %		23 000 e	64 985 e	21 112 e **
2008	76 %		23 000 e	69 805 e	22 635 e **
2009	76 %		26 000 e	82 337 e	32 117 e **
2010	71 %		29 000 e	71 983 e	28 855 e **
2011	73 %		28 000 e	78 372 e	33 832 e **
2012	71 %		32 000 e	80 589 e	37 445 e **
2013	68 %		33 000 e	69 621 e	31 115 e **
2014	60 %		33 800 e	56 696 e	19 880 e **
2015	72 %		35 000 e josta käyttöön 21 200 e	52 556 e	0
2016	80 %		Tukea ei jaettu, siirto ed. vuodelta 13 800 e	36 676 e	0
2017	100 %		Ei tukea	36 926 e	1 500 e **
2018	100 %		Ei tukea	32 293 e	1 500 e **
2019	100 %		Ei tukea	27 500 e (arvio)	1 400 e **

* kansainvälisen uutislinjan maksu ** aineistomaksu

Tarinallisuus on tullut viime vuosina muotiin viestinnässä, mutta uutistoimisto Inter Press Service on välittänyt kehitysmaiden asukkaiden tarinoita maailmalle jo vuodesta 1964. Pyrkimyksenä on antaa ”ääni äänettömille”, ja se siivitti myös Suomen IPS:n perustamista 1985. Tässä kirjassa kerrotaan, miten nuorten idealistien unelmasta syntyi ammattimainen uutistoimisto, jonka juttuja on parhaimmillaan julkaistu Suomessa yli 1 500 kertaa vuodessa. Median murroskaan ei ole onnistunut tyystin nujertamaan uutiskentän sinnikästä vaihtoehtotoimijaa. Kirjan toimittaja Milla Sundström pyöritti Suomen IPS:ää yli 30 vuotta. Hänen lisäksi muistojaan kertovat monet muutkin ainutlaatuisen yhdistyksen ja uutistoimiston toimintaan osallistuneet.

Kirja on luettavissa netissä maksutta osoitteessa www.ips.fi/historia tai sen voi tilata pdf:nä sähköpostiin osoitteesta ips@ips.fi.